

Slutrapport av
uppdrag om att stärka
Barnahusens kompetens
om hedersrelaterat
våld och förtryck

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM

Slutrapport för uppdraget att stärka
Barnhusens kompetens om
hedersrelaterat våld och förtryck

2023-09-27

Förord

Regeringen fattade i regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende anslag 3:1 Särskilda Jämställdhetsåtgärder (A2021/02395 A2021/02318 (delvis)) beslut om att Barnafrid ska genomföra kompetenshöjande insatser för landets barnahusverksamheter om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer så som barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning. Inom ramen för uppdraget ska Linköpings universitet även samla in och sprida erfarenheter från barnahusverksamheternas utredningsarbete av hedersrelaterad brottslighet.

Barnafrid har genomfört uppdraget i samverkan med Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Östergötlands länsstyrelse¹. Projektet har inhämtat synpunkter från Jämställdhetsmyndigheten, Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Rättsmedicinalverket.

Slutredovisningen av uppdraget sker genom denna rapport som lämnas till Regeringskansliet och Arbetsmarknadsdepartementet senast den 28 september.

Vi vill rikta ett stort tack till alla de personer och myndigheter som har medverkat vid genomförandet av regeringsuppdraget. Det här uppdraget har varit ett bevis på värdet med att flera myndigheter och aktörer tillsammans hjälps åt att ge de yrkesverksamma bättre förutsättningar för att möta barnen som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.

Linköping den 27 september 2023

Sandra Skoog, MSc
Utredare

Laura Korhonen, prof
Centrumchef

---

¹ Tidigare Nationella kompetensteamet vid Länsstyrelsen Östergötland. Namnet ändrades till Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck under tiden för detta regeringsuppdrag. Vi har valt att använda oss av benämningen Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck i hela slutrapporten.

Innehåll

1	Inledning.....	5
1.1	Hedersrelaterat våld och förtryck.....	5
1.1.1	Definition.....	5
1.1.2	Fenomenet hedersrelaterat våld och förtryck.....	5
1.1.3	Brottslighet och lagstiftning.....	7
1.1.4	Utredning av hedersrelaterad brottslighet i Barnhusen.....	9
1.1.5	Förebyggande insatser och myndighetssamverkan.....	10
2	Genomförandet av uppdraget.....	11
2.1	Uppdraget.....	11
2.2	Projektplan och metoder.....	11
2.3	Kartläggning av utbildningsbehov via enkätutskick.....	11
2.4	Genomförda utbildningsinsatser.....	16
2.4.1	Webbinarium hedersförtryckslagstiftningen.....	16
2.4.2	Almedalsveckan 2022.....	17
2.4.3	Utbildningsinsats med fokus på könsstämpning.....	17
2.4.4	Webbinarium "Våld i hederns namn" – Janine Janssen.....	23
2.4.5	Temadag "Från akademien till praktiken".....	23
2.4.6	Almedalsveckan 2023.....	24
2.4.7	Föreläsning om Förstärkningsteam Heder.....	25
2.4.8	Föreläsning om behandlingsmetoder för personer som utövar hedersrelaterat våld och förtryck.....	26
2.5	Nationellt konsultativa samråd.....	26
2.6	Planerad föreläsning hösten 2023.....	27
2.6.1	Föreläsning med Devin Rexvid.....	27
2.7	Referensgruppen.....	27
2.8	Deltagande i relaterade uppdrag och genomförda insatser.....	29
2.8.1	Myndighetsgemensamma uppdrag, A2020/02649/JÄM.....	29
2.8.2	Uppdrag A2021/01029.....	29
2.8.3	Uppdrag Ku2022/01123.....	29
3	Utvärdering av utbildningsinsatser.....	30
3.1	Webbinarium hedersförtryckslagstiftningen 15 mars 2022.....	30
3.2	Utbildningsinsats 28 februari – 1 mars.....	32
3.2.1	Enkät 1.....	32
3.2.2	Enkät 2.....	37
3.3	Webbinarium "Våld i hederns namn", Janine Janssen.....	40
3.4	Temadag "Från akademien till praktiken", 30 maj 2023.....	42
3.4.1	Föreläsare/paneldeltagares utvärdering av temadagen.....	45
3.5	Nationellt konsultativa samråd.....	47
4	Diskussion.....	49
4.1	Genomförda insatser utifrån respektive behovsområde.....	49
4.1.1	Fortlöpande utbildningar.....	49

4.1.2	Utbildning riktad mot socialtjänst om nya bedömningsstödet.....	49
4.1.3	Fortsatt utbildning med praktisk förankring.....	50
4.1.4	Implementering av ny lagstiftning.....	50
4.1.5	Samordning information och kunskap för Barnhusens verksamhet ..	50
4.2	Barnafrids slutsatser av fortsatta behov	51
4.2.1	Generellt ett behov av ökad kunskap	51
4.2.2	Fortsatt arbete med deltagaraktiverande metoder	51
4.2.3	Fortsatta utbildningsinsatser med fokus på forskning	52
4.2.4	Fortsatt implementering av lagstiftning och analys av utvecklingen ...	52
4.2.5	Följa upp användandet av lagstiftning.....	53
4.2.6	Fortsatt myndighetsgemensamt arbete	53
5	Slutord	54
6	Referenser.....	55

Bilagor

Bilaga 1, "Fallet Sara"

Bilaga 2, Program utbildningsinsatser

Bilaga 3, Regeringsbeslut

1 Inledning

1.1 Hedersrelaterat våld och förtryck

1.1.1 Definition

Begreppet hedersrelaterat våld och förtryck har definierats på olika sätt beroende på sammanhang och vetenskapliga traditioner. FN:s CEDAW (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) och Barnrättskonventionen definierar hedersrelaterat våld som *“Crimes committed in the name of so-called honour are acts of violence that are disproportionately, though not exclusively, committed against girls and women, because family members consider that certain suspected, perceived or actual behaviour will bring dishonour to the family or community”*. (FN, Joint general recommendation/general comment No. 31 of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women and No. 18 of the Committee on the Rights of the Child on harmful practices, 2014). SOU 2020:57, *Ett särskilt hedersbrott*, konstaterar att vissa definitioner är snävare och andra är vidare. De menar att begreppet hedersrelaterat våld och förtryck är ett etablerat begrepp som, även om det inte alltid ges ett enhetligt innehåll, ändå beskrivs på ungefär samma sätt. De har identifierat tre gemensamma drag i de olika definitionerna:

1. Heder innefattar ett privat uppställande av normer.
2. Heder innefattar ett privat hot om – och genomförande av – sanktioner om den förtryckta personen inte rättar sig efter de uppställda normerna.
3. Normerna sätts utifrån familjens eller släktens heder, och hot om sanktioner framförs, och utförs, som inte är accepterade i samhället i övrigt.

Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten har gemensamt definierat hedersrelaterad brottslighet som ”Hedersrelaterad brottslighet är brott som helt eller delvis begåtts för att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps anseende utifrån en föreställning om heder” (Länsstyrelsen Östergötland, 2022).

1.1.2 Fenomenet hedersrelaterat våld och förtryck

Centralt gällande hedersrelaterat våld och förtryck är betydelsen av begreppet heder och hur det uppfattas. Heder kan vara ett skiftande begrepp som definieras utifrån personens bakgrund, kön, ålder och familjens värdegrund.

När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. Heder utgör ett styrsystem som kontrollerar enskilda personers beteende och val, och är någonting som diskuteras och övervägs i familjer, släkt och klaner kollektivt. Det som utmärker hedersfenomenet är kopplingen till familjens, släktens och klanens heder. Också enskilda personers anseende, oftast relaterat till en flickas heder, oskuld och

kyskheter är typiskt. Flickans faktiska eller påstådda beteende som bryter gällande hedersnormer kan leda till en kollektiv förlust av heder i familjen och släkten.

För att kontrollera att den kollektiva hedern vidhålls genomförs kontrollerande åtgärder, ofta av släktingar, som berör bland annat socialt umgänge, rörelsefrihet och giftermål. I sin mest extrema form har hederstänkandet resulterat i mord. Detta har uppmärksammats i Sverige sedan 1990-talet genom bland annat ett flertal rättsfall. Det hedersrelaterade våldets kollektiva karaktär innebär att det kan finnas flera förövare av båda könen. Även om handlingen begås av enbart en gärningsperson kan familjen, släkten eller gruppen sanktionera och uppmuntra förtrycket och våldet, vilket gör att den utsatte helt kan sakna stöd från familj och anhöriga.

Våld förekommer också mot pojkar och män. En studie i England visade på att unga pojkar utsattes för såväl fysiskt som psykiskt våld. Anledningarna till våldet varierade, bland annat att det fanns en heterosexuell relation som inte accepterades av gruppen, att det uppstått problem med polisen eller att ens homosexuella läggning upptäckts (Idriss, 2021). Pojkarna och de unga männen kan också tvingas att kontrollera sina syskon och andra kvinnliga släktingar, samt bestraffa desamma om de gör motstånd. Andra utsatta grupper är barn med olika funktionsnedsättningar och unga HBTQ-personer (SOU 2020:57, Ett särskilt hedersbrott).

Hederstänkandet kan ta sig olika uttryck beroende på sammanhang men är inte kopplat till någon specifik kultur eller religion. Alltså rör sig hederstänkandet inte enbart om utomeuropeiska invandrade familjer i Sverige, utan liknande fenomen finns och har funnits även i nordiska länder, bland annat i olika religiösa kollektiv och i vissa minoriteter. Uppfattningar om heder, kön, makt och sexualitet varierar mycket mellan individer och familjer, men även bland dem som tillhör samma etniska, kulturella eller religiösa sammanhang. Det är därför viktigt att synliggörandet av fenomenet inte får stigmatisera vissa grupper (Gill, 2014; Heise, 1998; Roberts, 2014, Bredal, 2014; Korteweg & Yurdakul, 2010). En del hedersnormer från ursprungslandet kan kvarstå trots migration till andra kulturer även hos fjärde generationens invandrare (Brandon, Hafez 2008).

Könsstympling av flickor och kvinnor

Könsstympling av flickor och kvinnor kan ses som ett uttryck av hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2018:69 Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet). WHO:s definition av kvinnlig könsstympling är: *Kvinnlig könsstympling är en traditionell skadlig sedvänja som innebär att yttre kvinnliga könsorgan helt eller delvis avlägsnas eller att kvinnliga könsorgan skadas av icke-medicinska skäl* (WHO, 2023).

Könsstymplingen syftar till att kontrollera flickors och kvinnors kroppar och sexualitet och har bland annat att göra med föreställningen att mäns och familjers heder är beroende av kvinnors och flickors sexuella beteende. Traditionen förekom

före både kristendomen och islam och har inte något stöd i någon religiös skrift (Socialstyrelsen, 2016). Hur och när ingreppet sker varierar. Merparten är barn när de blir könsstympade. Vissa är så unga som bara några dagar gammal när ingreppet sker medan det i vissa grupper sker först i samband med giftermål.

Könsstympning förekommer på många håll runt om i världen, men mer än hälften av ingreppen sker i Indonesien, Somalia, Etiopien och Egypten. Unicef (2023) har uppskattat att mer än 3,9 miljoner flickor och kvinnor könsstympas varje år världen över. Socialstyrelsen (2023) uppskattade att det år 2021 fanns närmare 68 000 flickor och kvinnor i Sverige som kunde ha varit utsatta för någon typ av könsstympning och att det fanns cirka 13 000–23 000 flickor som riskerar att utsättas. Socialstyrelsen konstaterar att de flickor och kvinnor som ingår i uppskattningen inte är en homogen grupp och att det finns flera orsaker till att det är svårt att ge en exakt siffra.

WHO delar in könsstympning i fyra olika typer och såväl övergreppet som sker i samband med könsstympningen som de konsekvenser ingreppet innebär kan vara förenade med fysiskt och psykiskt lidande.

1.1.3 Brottslighet och lagstiftning

I svensk lagstiftning finns ett antal straffbestämmelser som tar sikte på brott som sker i en hederskontext.

Hedersförtryck, BrB 4:4e

Sedan 1 juli 2022 (SOU 2020:57, *Ett särskilt hedersbrott*) är det straffbart att begå vissa brottsliga gärningar mot en person, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och ett syfte med gärningarna varit att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder. Exempel på brott som kan vara aktuella är misshandel, olaga hot, brott mot lagen om kontaktförbud och barnfridsbrottet. Brottet, *hedersförtryck*, har samma karaktär som fridskränkingsbrotten. Påföljden är fängelse i lägst ett år och högst sex år. Sedan lagen trädde i kraft har 56 brott polisanmälts, samtliga förutom ett mot flicka eller kvinna. Fördelningen mellan flicka och kvinna över 18 år är jämn. I augusti 2023 kom första domen i Västmanlands tingsrätt. Två föräldrar dömdes till hedersförtryck genom att ha utsatt sin dotter för bland annat misshandel, olaga hot och ofredande med ett motiv att bevara eller återuppta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder.

Straffskärpningsregeln BrB 29:2 p 10

Det ska ses som en försvärande omständighet (se BrB 29:2 punkt 10) om ett motiv för brottet har varit att bevara eller återupprätta en persons, eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder. Detta innebär att motivet ska beaktas och ses som försvärande när det kommer till bedömning av straffvärde. Det finns åtminstone över 30 domar där straffskärpningsregeln har tillämpats.

Könsstympning

I Sverige är det brottsligt att genomföra ingrepp i de kvinnliga yttre könsorganen i syfte att stympa dessa eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem,

oavsett om samtycke har lämnats eller inte. Påföljden är fängelse i lägst två år och högst sex år. Sverige var det första landet som lagstiftade mot könsstympning av flickor och kvinnor (1982:316). Enligt Brottsförebyggande rådets statistik (2023) finns 275 anmälda brott fram till och med 2022, men enbart tre fällande domar varav en dom gällande stämpling till könsstympning.

Barnäktenskapsbrott

Enligt svensk lag är det olagligt att förmå eller tillåta en minderårig att ingå ett äktenskap eller äktenskapsliknande förbindelse. Det här gäller även om gärningspersonen inte har vetat att personen varit under 18 år men varit oaktsam att så kan vara fallet. Det krävs inte något tvång eller utnyttjande av utsatt belägenhet såsom kraven är uppställda vid straffbestämmelsen om äktenskapstvång. Påföljden är fängelse i högst fyra år. Det finns 257 anmälda brott fram till och med maj 2023. Av dessa anmälningar har 8 lett till åtal (statistik hämtad från Åklagarmyndigheten juni 2023). Åtminstone tre av dessa åtta åtal har lett till fällande dom gällande barnäktenskapsbrott (sökning Juno 2023-07-03). Det är inte tillåtet för barn under 18 år att ingå äktenskap i Sverige, 2 kap 1 § Äktenskapsbalken och Sverige erkänner inte heller utländska barnäktenskap (Riksdagsbeslut 2018-11-21). Det gäller oavsett vilken anknytning personerna hade till Sverige när äktenskapet ingicks, eller hur gamla de är när frågan prövas av en myndighet. Om minst en av personerna fortfarande är ett barn vid prövningen ska det aldrig gå att göra undantag från förbudet.

Andra brottsrubriceringar i hedersärenden

Inom hedersrelaterat våld och förtryck förekommer även andra brott som förtal, olaga hot som till exempel mordhot, olaga tvång och misshandel, för att nämna några. Samtliga brott kan begås med ett hedersmotiv.

Hedersrelaterat våld och förtryck kan yttra sig som sedvanliga former av våld. Exempel på brott är:

- Ofredande: Till exempel att oupphörligen förföljas, bevakas, ”förhöras”, få telefoner kontrollerade, tvingas utstå upprepade kränkningar och tillmälen, uppmanas att ta sitt liv.
- Olaga frihetsberövande: Ett brott som innebär att någon för bort, spärrar in eller på annat sätt berövar en annan person friheten.
- Olaga tvång: Ett brott som innebär att någon genom misshandel eller hot tvingar en person att handla på ett visst sätt – eller låter bli att handla. Genom våld, hot om misshandel eller genom dödshot tvingas personen att stanna inne på sitt rum eller vara kvar i hemmet. Livsutrymmet begränsas och bestämmanderätten över sin egen person tas ifrån en på olika sätt: genom våld, hot om våld eller i värsta fall dödshot. Det kan handla om en flicka som inte tillåtits ha en pojkvän, inte får umgås med vem hon vill eller inte får bestämma över sitt eget utseende.
- Olaga hot: Hoten kan handla om att döda eller skada någon, eller om att föra ut någon ur landet. Hoten kan uttalas direkt eller vara underförstådda.

Det här kräver även kunskap om symbolik. Inom vissa kretsar kan till exempel en röd ros innebära ett hot om att personen ska dö.

- Brytande av telehemlighet: Om en person kontrollerar en annan persons mobiltelefon eller tar del av ännu ej öppnade meddelanden.
- Intrång i förvar: Att till exempel regelmässigt öppna all post adresserad till någon annan i syfte att kontrollera vem de har kontakt med.
- Misshandel: Ett brott som innebär att någon avsiktligt tillfogar en annan person kroppsskada, sjukdom eller smärta. Som misshandel räknas också att försätta någon i vanmakt eller liknande tillstånd.

I betänkande SOU 2020:57, *Ett särskilt hedersbrott* anges några exempel på konkreta gärningar som kan begås i syfte att kontrollera en annan person. Många handlingar som avser att kontrollera en annan människa kan bedömas som olaga tvång eller ofredande. Som exempel finns i betänkandet följande scenarion: A bestämmer platser där B inte får vara, exempelvis biograf, kaféer eller ungdomsgårdar. Eller att A bestämmer att B måste täcka sitt hår, ha långärmad eller långbent klädsel, eller klädsel med vissa färger, eller att B inte får bära smycken eller smink. Dessa exempel skulle kunna bedömas som olaga tvång.

1.1.4 Utredning av hedersrelaterad brottslighet i Barnhusen

Barnhus är ett forum där Polis- och Åklagarmyndighet, hälso- och sjukvården, socialtjänsten samt Rättsmedicinalverket samverkar för att utreda brott mot barn. De ger också stöd, samt vid behov, omedelbara kris- och behandlingsinsatser. Ett Barnhus kan beskrivas som ett hus med fyra rum där varje rum rymmer en verksamhet (Barnhusutvärderingen 2019):

1. Brottsutredning
2. Samverkan och skydd
3. Fysisk hälsa
4. Psykisk hälsa

Utredning av hedersrelaterad brottslighet ingår i Barnhusens uppgifter i enlighet med nationella riktlinjer (Rikspolisstyrelsen, 2009). Målgrupp för samverkan är barn som misstänks vara utsatta för:

- Misshandel och andra våldsbrott enligt 3 kapitlet i brottsbalken (brott mot liv och hälsa).
- Olaga frihetsberövande, grov fridskränkning, människohandel, olaga tvång, olaga hot, ofredanden och andra brott enligt 4 kapitlet i brottsbalken (brott mot frihet och frid), och där utredningar kring barnet inleds parallellt av sociala myndigheter samt av åklagare och polis.
- Våldtäkt mot barn, sexuellt övergrepp mot barn, sexuellt tvång, våldtäkt, köp av sexuell handling av barn och övriga brott enligt kapitel 6 i brottsbalken (sexualbrott).
- Kvinnlig könsstympling enligt lagen (1982:316) med förbud mot könsstympling av kvinnor.

I målgruppen ingår även barn som lever med våld i familjen (vittne till våld, direkt eller indirekt). De angivna brottstyperna inkluderar brott med hedersmotiv. Där det bedöms lämpligt bör samverkan även omfatta barn som är förövare av sexualbrott. Trots de tydliga nationella riktlinjerna från Rikspolisstyrelsen rapporterar en del av Barnhusen i landet att hedersrelaterat våld står utanför deras verksamhet (Barnafrid, 2019).

1.1.5 Förebyggande insatser och myndighetssamverkan

Sverige har en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2015:55). För närvarande bereds också en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70.) Flera kommuner har också en egen handlingsplan. Den nationella strategin lyfter fram vikten av tidiga våldsförebyggande insatser. Precis som för alla typer av våld i nära relationer förutsätter ett bra förebyggande arbete åtgärder på många olika plan:

- struktur, som till exempel lagstiftning
- gruppnivå, som till exempel attityder
- individnivå, som till exempel förändringar i förövarnas tänkande och förstärkning av offrets ställning.

På samma sätt ska samhällets insatser, för dem som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, vara likvärdiga och av god kvalitet. Dessutom ska tillgången till skydd, stöd och behandling öka. Även förövarna ska omfattas av individuellt anpassade stödinsatser. Den nationella strategin ger också förslag på hur myndighetssamverkan kan effektiviseras och utvecklas.

Länsstyrelsen i Östergötland har sedan år 2005 haft i uppdrag från regeringen att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck (www.hedersfortryck.se). I oktober 2022 blev uppdraget permanent och ett Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck inrättades. Det finns också ett flertal inrättade resurscentra runt om i landet samt andra aktörer som exempelvis resurscentrum Origo (www.origostockholm.se) som arbetar aktivt mot hedersrelaterat våld och förtryck.

2 Genomförandet av uppdraget

2.1 Uppdraget

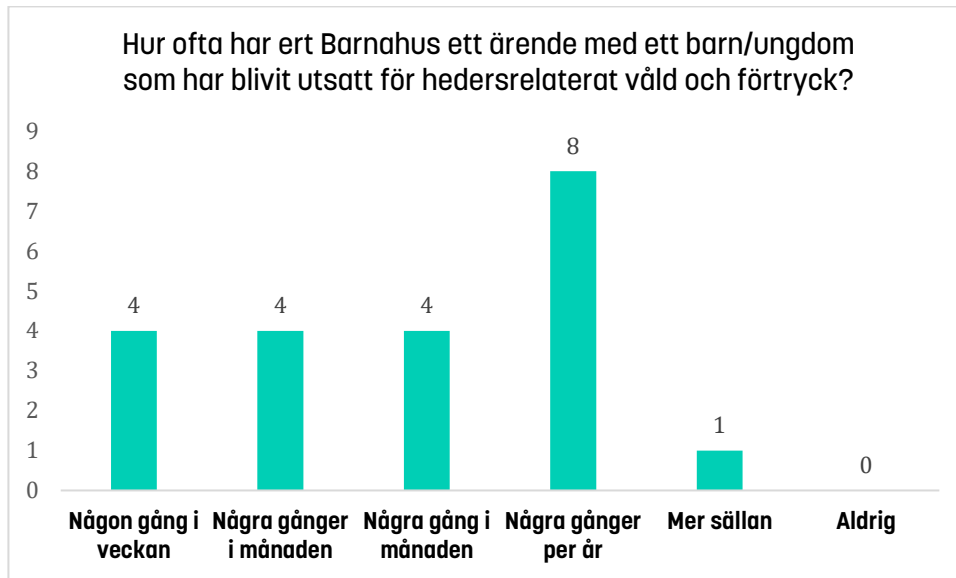
Barnafrid ska genomföra kompetenshöjande insatser om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer så som barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympling för landets barnahusverksamheter. Inom ramen för uppdraget ska Linköpings universitet även samla in och sprida erfarenheter från Barnahusverksamheternas utredningsarbete av hedersrelaterad brottslighet. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Östergötlands länsstyrelse. I projektet ska synpunkter inhämtas från Jämställdhetsmyndigheten, Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Rättsmedicinalverket.

2.2 Projektplan och metoder

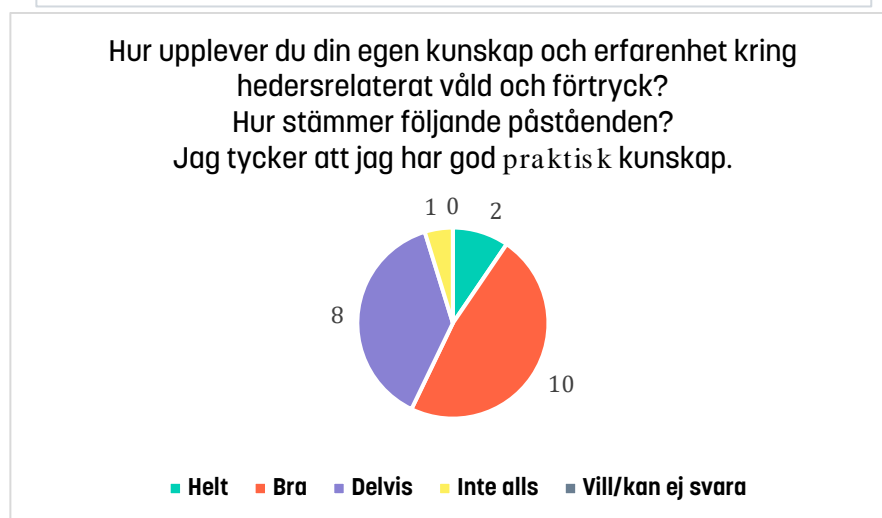
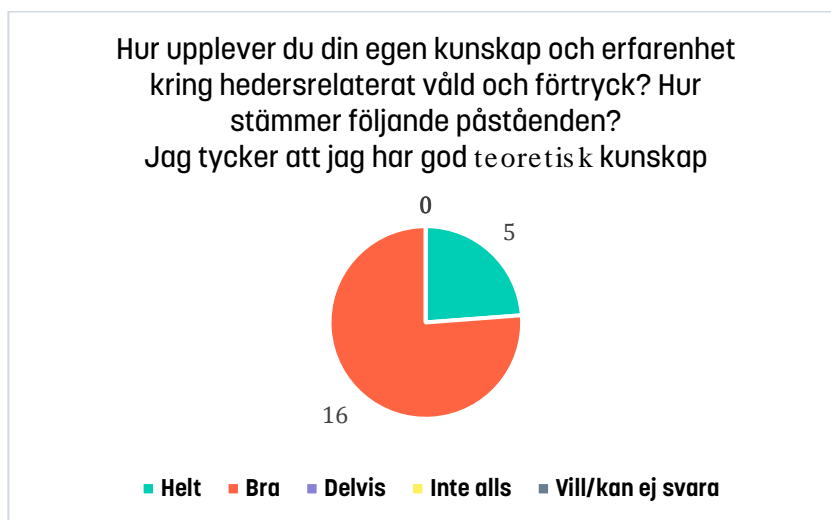
En projektplan upprättades i inledningen av uppdraget och en tidsplan med ett antal olika leveransobjekt togs fram. De inledande tre månaderna bestod av en planeringsfas där en omvärldsbevakning, behovsanalys, kontakt med målgruppen yrkesverksamma samt andra relevanta aktörer gjordes. Säsom vid tidigare regeringsuppdrag knöts en referensgrupp bestående av ett antal barnahussamordnare från Barnahus Gävleborg, Barnahus Haninge, Barnahus Linköping, Barnahus Malmö, Barnahus Skaraborg och Barnahus Söderslätt. Referensgruppen har varit behjälpliga vid såväl behovsanalys som vid framtagande av innehåll i utbildningstillfällen, framför allt framtagandet av fallet Sara. Referensgruppen har kallats till fem möten mellan 1 april 2022 till september 2023. Utöver det har mejlkontakt skett vid ett antal tillfällen med frågeställningar kopplade till regeringsuppdraget.

2.3 Kartläggning av utbildningsbehov via enkätutskick

Som en del i omvärldsbevakningen och planering av utbildningsinsatser skickades en enkät ut till barnahusamordnare. Enkäten har även tidigare skickats ut till samordnarna i inledningen av Barnafrids samtliga regeringsuppdrag att öka kompetensen om hedersrelaterat våld och förtryck i landets barnahusverksamheter. Enkäten besvarades av 21 Barnahus.

Jämfört med tidigare år är detta ett snarlikt resultat.

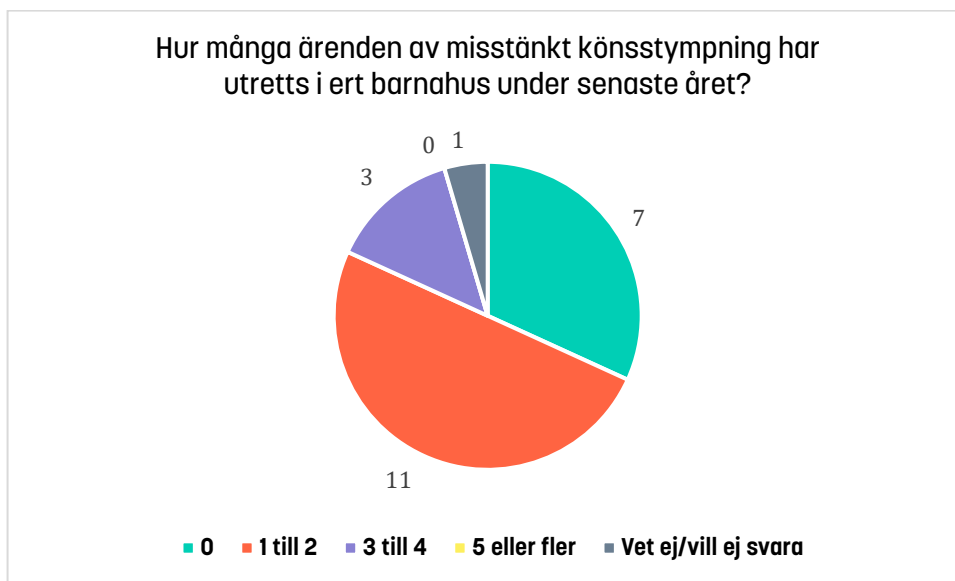

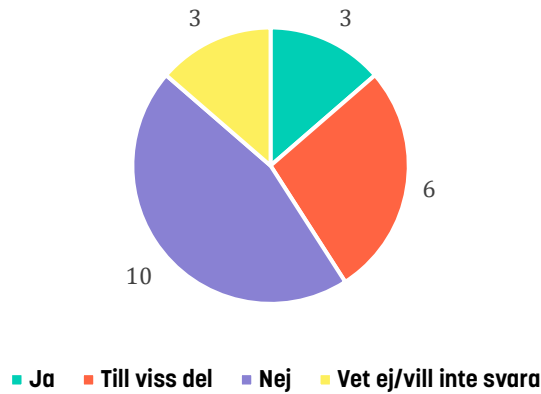
Jämfört med tidigare år så bedömde barnahussamordnarna att deras teoretiska kunskap är bättre, samtliga svarade helt eller bra jämfört med 75 % föregående enkät. Praktiska kunskapen bedömde de som något bättre i år, 57 % svarade bra eller helt jämfört med 27 % föregående enkät.

I enkäten tillfrågades samordnarna också om önskan kring form på utbildningen. Resultatet var varierat med önskan om både digital kurs, föreläsning, workshops och skriftligt material med en majoritet som besvarat föreläsning eller digital kurs.

I juni 2023 skickades ytterligare enkät ut till barnahussamordnarna angående Barnahus erfarenheter vid ärenden som rör misstanke om könsstypning. 21 av landets 33 Barnahus svarade på enkäten. Svaren visar på att det är få ärenden med misstänkt könsstypning som handläggs på Barnahus. De allra flesta Barnahus har två eller färre ärenden per år. En tredjedel har inte haft något ärende alls det senaste året.

Ser ni skillnader i samsyn och diskussioner vid ärenden som rör könsstypning jämfört med andra ärenden vid misstanke om brott mot barn?

Kommentarer:

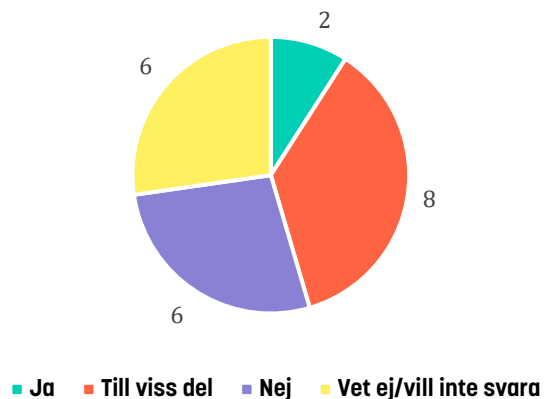
"När det kommer på tal om könsstypning blir det gemensam syn på brottsutsattheten, dock kan skillnader framkomma gällande förälders delaktighet."

"Okunskap hos vissa professioner, olika åsikter kring hur handläggningen ska ske"

"Det är ingen skillnad i ingången i ärendet eller att någon ifrågasätter misstanken eller att någon är ovillig att arbeta med ärendet, tycker det är oviktigt."

"Det blir mer "allvarligt" och spänt. Polisen blir om än mer svårjobbade för att inte riskera att något i deras utredning läcks eller förstörs."

Ser ni skillnader i handläggning vid ärenden som rör könsstypning jämfört med andra ärenden vid misstanke om brott mot barn?

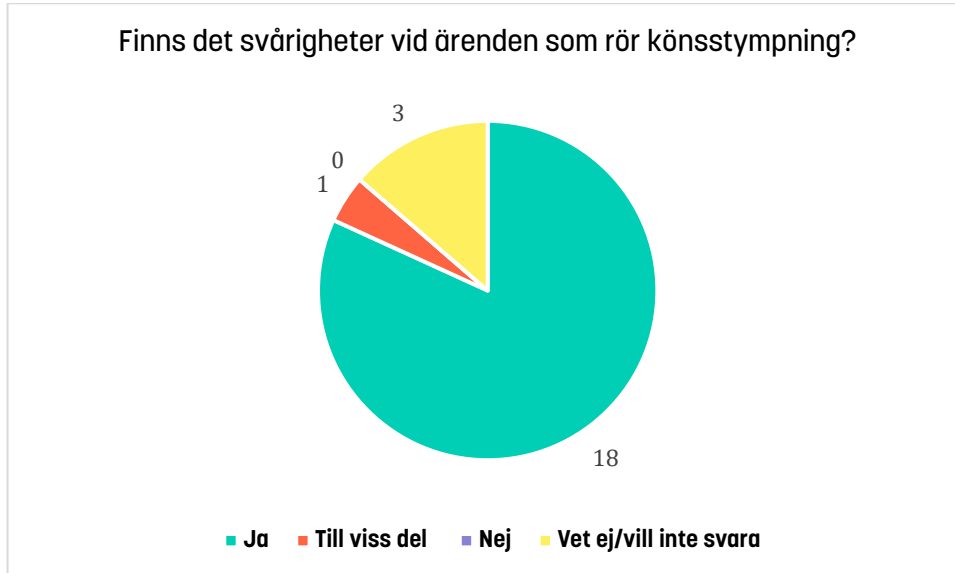
Kommentarer:

"Ibland kring frågan om föräldrar ska informeras om polisanmälan eller inte. Beror ofta på vilken ålder det är på barnet eller om det finns bevisning man tror det finns risk för kan förstöras. Brottet är ju ofta redan skett för en tid sedan och därför kanske det inte alltid behöver undanhållas för föräldrar, men det beror på situation och ev annan oro för barnet i fråga."

"Osäkerhet kring bland annat hur handläggningen ska ske, osäkerhet om läkarundersökning ska ske"

"Vår upplevelse är att det funnits ett stort engagemang hos de inblandade och att alla slutit upp för en noggrann planering. Dessa ärenden har skötts skyndsamt."

"Ytterst få läkare som har specialistkunskap, endast i Stockholm och Göteborg vad jag vet. Osäkerhet om barn är könsstympade eller inte, svårt att se. Osäkerhet kring hur läkarundersökningar ska ske på bästa sätt. Kan bli jobbigt för barn och föräldrar på olika sätt. Svårigheter med tolkar som behöver förberedas och inte alltid har ord för könsdelar, ..."

Kommentarer:

"Tillgång till läkare som har erfarenhet och kan göra bra undersökningar. Svårt att driva ärendet vidare om läkarundersökning inte visar något om det inte finns någon annan bevisning i ärendet."

"Okunskap om beteendet samt okunskap gällande samverkan"

"Kunskapen inom vården vid undersökning"

"Det är ett svårt ämne att närma sig och navigera sig i. Man vill gärna vara säker och inte anta vilket kan försvåra t. ex soc.sker samtal. Jag tror det behövs kontinuerliga utbildningar och påminnelser om hur man kan hantera sådana ärenden."

"Okunskap och känsligt ämne för socialtjänst att prata om med föräldrar"

Sammanfattningsvis kan Barnafrid se att av de Barnahus som har haft ett eller fler ärenden upplever hälften av dem att det finns skillnader i samsyn och diskussion i större utsträckning. De nämner bland annat att det finns en större okunskap hos professionerna och en större osäkerhet, en del upplever att det finns en osäkerhet kring huruvida det ska göras en läkarundersökning, vem som ska utföra läkarundersökningen och det finns också en osäkerhet kring huruvida föräldrarna ska informeras. Brottet har många gånger ägt rum för ganska länge sedan och då resonerar man att det inte alltid behöver undanhållas för föräldrarna.

Barnahussamordnarna lyfte fram vikten av:

- Obligatorisk screening inom BVC och skolhälsovården
- Ett ökat fokus på förebyggande arbetet
- Tillse att det finns resurser från alla fyra rummen på Barnahus

2.4 Genomförda utbildningsinsatser

Barnafrid har i regeringsuppdraget genomfört sex olika utbildningsinsatser riktade mot barnahusverksamheterna samt fem nationellt konsultativa samråd med barnahussamordnarna. Därutöver har Barnafrid organiserat två nationella konsultativa samråd med barnahussamordnare. Vidare anordnade Barnafrid två seminarier under Almedalsveckan med bredare publik.

Utbildningsinsatsernas innehåll presenteras i detalj nedan. Utbildningsinsatserna utvärdering redovisas i avsnitt 3.

2.4.1 Webbinarium hedersförtryckslagstiftningen

Barnafrid bjöd den 15 mars 2022 in till en digital föreläsning med riksåklagare Petra Lundh som var särskild utredare i den SOU som hade i uppdrag att se över lagstiftning om en straffbestämmelse som tog sikte på hedersrelaterat våld och förtryck. Utredningens förslag utmynnade i straffbestämmelsen *hedersförtryck*, som trädde i kraft 1 juli 2022.

Föreläsningen sändes strax efter att propositionen hade lagts fram. Intresset för föreläsningen var stor med 742 deltagare anmälda. Föreläsningen var öppen även för yrkesverksamma utanför barnahusverksamheterna. Föreläsningen spelades in och lades ut på Barnafrids hemsida tillsammans med sammanfattning och

redogörelse av straffbestämmelsen (Det särskilda hedersbrottet med riksåklagare Petra Lundh - Linköpings universitet (liu.se)). I samband med att lagen trädde i kraft publicerade Barnafrid en artikel med syfte att öka kunskapen om såväl lagstiftningen som hedersrelaterat våld och förtryck i stort (Ny lag bekämpar hedersförtryck - Linköpings universitet (liu.se)).

2.4.2 Almedalsveckan 2022

Under Almedalsveckan 2022 deltog Barnafrid med ett panelsamtal inom området hedersrelaterat våld och förtryck samt könsstämpning av flickor och kvinnor.

”Strängare straff för hedersförtryck – leder det till ökat skydd för utsatta barn?”, 5 juli 2022

Ett panelsamtal med Juno Blom, riksdagsledamot L, Jessica Wenna, kammaråklagare Åklagarmyndigheten, Mikael Thörn, enhetschef Jämställdhetsmyndigheten samt Jenny Edin, kommissarie/processledare för polisens arbete mot hedersrelaterat våld, NOA Polismyndigheten.

I Sverige lever många barn med begränsningar i sin vardag i fråga om allt från klädsel och umgänge, till val av utbildning och partner. Unga som inte får välja sin partner är betydligt oftare utsatta även för andra former av våld. En studie från Stiftelsen Allmänna barnhuset visar att var femte skolelev som inte får välja framtida partner har mått så dåligt att de försökt ta sitt liv. Enligt FN har stater en skyldighet att förebygga, utreda och åtala hedersrelaterade brott, samt erbjuda skydd till utsatta. Att inte göra detta utgör ett brott mot mänskliga rättigheter. Den nya lagstiftningen stärker nu Sveriges möjlighet att bekämpa hedersbrott. Men kommer den att skydda fler barn och unga från att bli kränkta, begränsade och i värsta fall dödade? Vad saknas och vad kan vi göra för att synliggöra hedersförtryck? Det kan vara svårt att lagföra personer för hedersbrott då beviskraven är höga, och det utsatta barnet ofta inte vågar vittna mot sin familj. Varför satsar vi då på ny lagstiftning?

2.4.3 Utbildningsinsats med fokus på könsstämpning

Under två dagar, den 28 februari—1 mars 2023, bjöd Barnafrid in barnahusverksamheterna till en utbildningsinsats om hedersrelaterat våld och förtryck med ett särskilt fokus på könsstämpning. Totalt deltog 200 personer i utbildningen.

Inför utbildningsdagarna fick deltagarna del av en utbildningsmodul innehållande inläsningsmaterial såsom handböcker, föreläsningar och länkar till en webbkurs om hedersrelaterat våld och förtryck av länsstyrelsen Stockholm och Origo samt en webbkurs om könsstämpning av Socialstyrelsen. Visst inläsningsmaterial var kopplat till en specifik yrkesgrupp. Genom självstudiemodulen säkerställde vi att deltagarna hade den grundkunskap som de behövde inför utbildningen. Modulen bedömdes ta cirka 6–8 timmar.

Inläsningsmaterial
Innan utbildningen vill vi att du går igenom följande inläsningsmaterial så att du kommer väl förberedd och kan delta i diskussionerna.

Beräknad tidtagning för att gå igenom materialet: 6-8 timmar

INLÄSNINGSMATERIAL ÖMENSANT FÖR ALLA VERKSOMHEDER

<p>Länsstyrelsernas webbkurs om hedersrelaterat våld och förtryck</p> <p>☞ Besök webbkursen</p>	<p>En handbok om hedersrelaterat våld och förtryck för dig inom Barnhusen</p> <p>☞ Läs handboken</p>	<p>Video: Våld mot barn - att upptäcka, bedöma och hjälpa med fokus på barn utsatta för hedersbrott</p> <p>Videoen är 1 timme och 23 minuter lång.</p> <p>☞ Se video</p>
<p>Myndighetsgemensam vägledning vid hedersrelaterad brottslighet</p> <p>Ej nödvändigt att läsa hela vägledningen. En översiktlig genomgång är tillräcklig.</p> <p>☞ Läs vägledning</p>	<p>Video: Rättsfall äktenskapstvång</p> <p>Videoen är 2 timmar och 20 minuter lång. Ej krav att titta på frågestunden på 40 minuter. Frivillig för dig inom hälso- och sjukvården.</p> <p>☞ Se video</p>	<p>Video: Om könsstympning med Existensas ordförande Luul Jama</p> <p>Videoen är 18 minuter lång.</p> <p>☞ Se video</p>
<p>Video: Barn och vuxna som förs ut eller kvarhålls utomlands mot sin vilja</p> <p>En presentation av Olivia Håbenette och Paulina Erving på Utrikesdepartementet. Filmen är 40 minuter lång.</p> <p>☞ Se video</p>		

Material för dig inom hälso- och sjukvården samt Rättsmedicinalverket

<p>Socialstyrelsens webbkurs om könsstympning av flickor och kvinnor</p> <p>☞ Besök webbkursen</p>	<p>Att möta barn som kan vara utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck</p> <p>☞ Läs dokumentet</p>	<p>Att samtala med barn - Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården</p> <p>☞ Läs dokumentet</p>
--	---	---

Material för dig inom rättsväsendet

<p>Åklagare</p> <p>Åklagarmyndighetens rättsliga vägledning 2021:5 om hedersrelaterad brottslighet.</p> <p>Besök myndighetens intranät för att ta del av informationen →</p>	<p>Polis</p> <p>Metodstöd del 1 (teori) och del 2 (praktiska råd) om hedersrelaterad brottslighet som finns på Intrapolis.</p> <p>Besök myndighetens intranät för att ta del av informationen →</p>
---	--

Material för dig inom socialtjänsten

<p>Kvinnlig könsstympning - ett samtalsstöd för socialtjänsten</p> <p>☞ Läs dokumentet</p>	<p>Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld</p> <p>☞ Läs dokumentet</p>	<p>Att samtala med barn - Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården</p> <p>☞ Läs dokumentet</p>
--	--	---

BARNAFRID - KUNSKAPSPORTÄL OM VÅLD MOT BARN

Om Kunskapsportalen Om webbplatsen Tillgänglighet Integritetspolicy

liu LINKÖPINGS UNIVERSITET

Oversikt på självstudiemodulen inför utbildningsinsatsen med fokus på könsstympning.

Under själva utbildningsdagarna fick deltagarna bland annat ta del av Migrationsverkets rapport om hedersproblematik i Afghanistan, Irak, Iran och Syrien, föreläsning om vad som har hänt och föreslås hända inom lagstiftningen på området, samt de kartläggningar Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Rättsmedicinalverket har genomfört om myndighetens arbete med utredningar gällande könsstypning.

Under förmiddagen dag två delades deltagarna in i yrkesspecifika grupper där de fick arbeta med fallet Sara, ett interaktivt moment med ett antal inspel under arbetets gång. Utbildningen avslutades med en gemensam föreläsning, en erfarenhetsberättelse om en brottsutredning gällande medhjälp till könsstypning. Denna brottsutredning, som ledde till en friande dom, visar att könsstypning kan fastställas även utan rättsläkarintyg. Se bilaga 1 för detaljerat program.

Utbildningsmodul inför utbildningsdagarna, "Fallet Sara"

Barnafrid har, med hjälp av en referensgrupp samt Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen, Rättsmedicinalverket och Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck, tagit fram ett interaktivt moment som vi benämner "Fallet Sara". Vi har även hämtat in synpunkter från övriga nämnda i regeringsuppdraget såsom Barnombudsmannen och Jämställdhetsmyndigheten.

Sara är en flicka på tio år som vid ett samtal med skolsköterskan berättar att det har hänt något konstigt med hennes underliv. Skolsköterskan gör en orosanmälan till socialtjänsten som i sin tur gör en polisanmälan och en förundersökning inleds. Fallet Sara var ett fiktivt fall, men inspirerat av autentiska ärenden.

Under förmiddagen delades deltagarna in i fem olika grupper. Samtliga fick arbeta med fallstudien, men utifrån sin professions ansvarsområde. Under förmiddagen fick deltagarna fortlöpande ta del av dokument med anpassade frågeställningar. Den sammanlagda arbetstiden för alla grupper var 210 minuter.

Totalt fanns 24 fiktiva dokument. Rättsläkarintyget har upprättats av Rättsmedicinalverket. Övriga dokument har upprättats av Barnafrid med stöd av synpunkter inhämtade från samarbetspartners. Dokument och handledarmaterial för barnahusverksamheterna finns tillgängligt bakom lösenordsskydd på Barnafrids kunskapsportal. Inspiration till fallstudiens metodik har vi hämtat från Migrationsverket, dels via ett inledande möte där de berättade om hur myndigheten själva har arbetat med fallstudiemetodik, dels via material från en av Migrationsverkets utbildningar.

- 1. Orosanmälan
- 2. Anmälan till samråd
- 2. Telefonbokning av samråd
- 3. polisanmälan
- 4. Direktiv 1
- 5. Tjänsteanteckning från samtal med skolsköterskan
- 6. Förhör målsägande case
- 7. Tjänsteanteckning PMF
- 8. Tjänsteanteckning preliminärt utlåtande av rättsläkare
- 9. Rättsintyg FGM.dotx
- 10. PM om beslag
- 11. Direktiv 2
- 12 b Förhör med PAPPÅ
- 12. Förhör med MAMMA
- 13. Direktiv 3
- 14. Direktiv 4
- 15. Förfrågan PIU
- 16. Förhör med sakkunnig
- 17. PM kontoutdrag
- 18. Förhör med sakkunnig
- 19. Förhör med Saras lärare Evelina
- 20. Förhör nr 2 med målsägande med anledning av att hon inte längre önskar medverka
- 21. Förhör vittne skolsköterskan Anna Annason
- 22. PM kontoutdrag

Rubriker på de 23 fiktiva dokument som ingick i fallbeskrivningen.

Gruppspår för deltagare från rättsväsende

Rättsväsendegruppen bestod av deltagare från Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten. Totalt deltog cirka 50 personer, varav majoriteten från Polismyndigheten. Deltagarna delades in i grupper om 6–8 personer med en åklagare, alt förundersökningsledare i respektive grupp. De fick sammanlagt 24 dokument under sex inspel. Under momentet deltog Åsa Wallinder och Jenny Edin, båda från Polismyndighetens Utvecklingscentrum, samt Åsa Hiding från Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum. De deltog i diskussionerna vid grupparbetena samt de genomgångar som gjordes efter varje inspel. Inspelen såg ut enligt följande:

- Presentation av passet (10 min)
- Inspel 1, Samråd (30 min)
- Inspel 2, Efter förhör med målsägande (40 min)
- Inspel 3, Gripande och husrannsakan (30 min)
- Inspel 4 Besked från rättsläkarundersökning, förhör samt PIU (40 min)
- Inspel 5 Målsägandens inställning ändras (30 min)
- Inspel 6, Avslut (30 min)

Gruppspår för deltagare från socialtjänsten

I det interaktiva momentet med socialtjänsten medverkade cirka 70 socialekreterare, som delades in i grupper om 6–8 personer. Under momentet fick de följa fallet Sara utifrån ett socialtjänstperspektiv, utifrån en struktur som följer ett ärendes gång inom socialtjänsten. Momentet bestod av sex inspel varvade med föreläsningar.

Dagen började med en föreläsning av Helena Stålhammar från Socialstyrelsen om vilka lagar, föreskrifter, handböcker och kunskapsstöd som kan vara till hjälp i dessa ärenden. Därefter följde inspelen med tillhörande fiktiva dokument såsom bland annat orosanmälan, tjänsteanteckningar, sakkunnigutlåtande och rättsintyg. Stort fokus låg på skydds- och riskbedömningar, frågeställningar kring utreseförbud samt olika dilemman som kan uppstå. Under inspels gång fick deltagarna ta del av en föreläsning från Paulina Erwing och Olivia Hübenette, båda från Utrikesdepartementet, med fokus på hur de kan vara socialtjänsten behjälpliga samt en föreläsning med Sara Landström, professor i psykologi vid Göteborgs universitet som handlade om samtal med barn.

Med sig hem fick deltagarna material från fallstudien och ett exempel på en rutin gällande utreseförbud. Under förmiddagen deltog även Filippa Ristorp, Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck, i diskussionerna under grupparbetena samt de genomgångar som gjordes efter varje inspel.

- Inspel 1, Anmälan (30–40 min)
- Inspel 2, Samråd (30–40 min)
- Inspel 3, Efter målsägandeförhör och rättsläkarundersökning (30–40 min)
- Inspel 4, Efter förhör med föräldrarna (30–40 min)
- Inspel 5, Uppföljande samråd (30–40 min)
- Inspel 6, Vad händer nu? (30–40 min)

Gruppspår för deltagare från barnahussamordnare

Gruppen bestod av cirka 45 barnahussamordnare som arbetade med fallet Sara utifrån ett barnahussamordnarperspektiv. Deras inspel var framför allt fokuserat på samrådsfasen. Gruppen diskuterade hur de skulle hantera anmälan om ärendet, vilka som skulle kallas till samråd och hur samrådet skulle ledas. Vidare diskuterade deltagarna vad man speciellt bör beakta och vad som händer efter samrådet. Barnahussamordnarna diskuterade också hur ett fortsatt scenario skulle kunna se ut och var barnahussamordaren bäst gör en insats. Momentet avslutades med en falldraging av Barnahus Skaraborg. Filippa Ristorp vid Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck var behjälplig under några delar av diskussionen.

- Inspel 1, Erfarenhet och rutiner på Barnahus kring könsstympling (40 min + 20 min diskussion i storgrupp)

- Inspel 2, Samråd och vidare insatser på Barnahus utifrån fallet Sara (40 min)
- Inspel 3, Diskussion i storgrupp och sammanfattning (20 min)
- Inspel 4, Autentisk fallbeskrivning från ett Barnahus (45 min)
- Inspel 5, Avslut (5 min)

Gruppspår för deltagare från barn- och ungdomsmedicin

I detta gruppspår deltog 15 yrkesverksamma, varav 11 från hälso- och sjukvården och 4 från Rättsmedicinalverket.

Läkare Cecilia Berger, som har många års klinisk erfarenhet på Amel-mottagningen på Södersjukhuset i Stockholm, föreläste om kvinnlig könsstympning utifrån ett medicinskt perspektiv. Föreläsningen gav deltagarna en djupare kunskap om könsstympning och variationer vid undersökningar. Rättsläkare Cecilia Besev Swing fortsatte förmiddagen med en interaktiv föreläsning om rättsmedicinsk undersökning och rättsmedicinskt intyg vid könsstympning.

Indelade i grupper fick deltagarna sedan diskutera rättsmedicinska undersökningar vid könsstympning och rättsmedicinska undersökningar av barn i allmänhet. Gruppspåret avslutades med en redovisning och sammanfattning av grupparbetet från förmiddagen och en diskussion kring frågeställningen: *Hur bör omhändertagandet av barn och unga som ska undersökas för misstänkt kvinnlig könsstympning i Sverige se ut?*

Gruppspår för deltagare från Barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

En mindre grupp, två psykologer och en socionom, deltog i det interaktiva momentet för personal från barn- och ungdomspsykiatri med uppdrag vid Barnahus.

Fördjupningsmomentet med inriktning på barnpsykiatriskt krisstöd utgick från fallet Sara och de yrkesverksammans erfarenheter och frågor gällande barn och unga i risk för hedersrelaterat våld samt den konsultativa funktionen till barnahuspersonal avseende bemötande och barnpsykiatriskt perspektiv. Föreläsning, diskussion och färdighetsträning genomfördes av personal vid Barnafriid, Pia Enderby adjungerande adjunkt och psykolog samt Poa Samuelberg utredare och psykolog.

De teman arbetet särskilt fokuserade på var säkerhet och skydd, krisstöd och suicidriskbedömning, psykoedukation, samt bemötande av barn och dess omsorgspersoner. Gruppen reflekterade kring utmaningar och dilemman, inklusive egna reaktioner som väcks utifrån problematiken samt rutiner och förutsättningar för ett patientsäkert arbete. Genom korta inslag av workshops fick deltagarna även öva samtalsfärdigheter och bemötande genom rollspel.

2.4.4 Webbinarium "Våld i hederns namn" – Janine Janssen

Den 26 april bjöd Barnafrid in till en digital föreläsning med professor Janine Janssen från Nederländerna som föreläste om den holländska polisens arbete med hedersrelaterad brottslighet. Hon tog upp frågor såsom; *Vad är våld i hederns namn? Vad har den holländska polisen gjort för att stävja denna form av våld? Vilka verktyg har polisen för att hantera våldet och hjälpa utsatta?* Totalt var 236 personer anmälda. Det var möjligt för fler än barnahusverksamheterna att anmäla sig till föreläsningen.

2.4.5 Temadag "Från akademien till praktiken"

Tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten och Åklagarmyndigheten bjöd Barnafrid in till en temadag med fokus på forskning den 30 maj. Med konferensen ville myndigheterna gemensamt synliggöra pågående och avslutad forskning inom hedersrelaterat våld och förtryck inklusive könsstämpning av flickor och kvinnor, med syfte att öka kunskapen hos yrkesverksamma som direkt eller indirekt arbetar med utsatta personer.

Forskningskonferensen ägde rum på Linköpings Konsert & Kongress med Narges Ravanbakhsh, Amphi som moderator (längst till vänster i bild). Bredvid henne står representanterna i den myndighetsgemensamma arbetsgruppen; Sandra Skoog, Barnafrid, Åsa Hiding och Eva-Marie Persson, Utvecklingscentrum Åklagarmyndigheten samt Arbresha Rexhepi, Jämställdhetsmyndigheten.

Inför konferensen inventerade arbetsgruppen forskningsfältet, bland annat genom att inhämta ansökningar som godkänts av Etikprövningsnämnden under de senaste fem åren. En intresseanmälan skickades ut till de identifierade forskarna med önskan om att de skulle sända den vidare till forskare de själva kände till inom området. Arbetsgruppen fastställde kriterier för att presentera forskningen, bland annat att forskningen skulle ha bedrivits under de senaste fem åren samt att det fanns en koppling till ett universitet alternativt ett godkännande hos etikprövningsnämnden. Forskaren skulle också resonera och motivera hur forskningen var relevant för fyra målsättningar identifierade som viktiga för konferensen; ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld, förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn, effektivare brottsbekämpning samt förbättrad kunskap och metodutveckling.

De forskare som höll presentationer under dagen var universitetslektor Rúna Baianstovu, doktorand Hanna Cinthio, professor Sara Johnsdotter, universitetslektor Malin Jordal och universitetslektor Cecilia Kjellgren.

Totalt var cirka 100 deltagare anmälda från olika verksamheter såsom Länsstyrelser, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Socialtjänst, Hälso- och sjukvårdspersonal med flera.

2.4.6 Almedalsveckan 2023

Under Almedalsveckan 2023 deltog Barnafrid med två panelsamtal inom området hedersrelaterat våld och förtryck samt könsstypning av flickor och kvinnor.

Hur ska vi få till bättre brottsutredningar vid misstanke om könsstypning av flickor och kvinnor?

Panelsamtalet handlade om vad som behöver göras för att fler brott ska utredas och leda till åtal/fällande dom, mot bakgrund av regeringen gett ett flertal myndigheter i uppdrag att förebygga och bekämpa könsstypning av flickor och kvinnor. Inom uppdraget har rättsväsendet kartlagt hur de har arbetat med brottsutredningar vid misstänkt könsstypning och identifierat vad som kan förbättras.

Jämställdhetsmyndigheten har inom ramen för uppdraget identifierat legala hinder som kan försvåra utredningsarbetet och möjligheten att väcka åtal för brottet.

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck har i regeringsuppdraget varit ansvarig myndighet för genomförande av informationsinsatser riktade mot flickor och kvinnor, som kan ha blivit utsatta eller riskerar att bli utsatta för könsstypning, deras närstående, samt yrkesverksamma som möter gruppen.

Under panelsamtalet fick deltagarna ta del av några av resultaten från uppdragen med en avslutande diskussion om vad som behöver göras ännu bättre.

Medverkande:

- Åsa Wallinder, polisinspektör och verksamhetsutvecklare hedersrelaterad brottslighet, Polismyndigheten
- Matilda Eriksson, utredare, Jämställdhetsmyndigheten
- Sandra Skoog, utredare, Barnafrid

- Moderator: Mia Johansson, Barnafriad

I panelsamtalet om bättre brottsutredningar vid misstanke om könsstympling deltog (fr v); Sandra Skoog, Matilda Eriksson, Åsa Wallinder och Mia Johansson.

Erfarenheter av utreseförbudet – hur kan vi bli bättre på att förhindra att barn förs ut ur landet?

Panelssamtalet handlade om lagen om utreseförbud för att skydda barn mot att föras utomlands i syfte att ingå äktenskap eller könsstymplas. Sedan lagen trädde i kraft den 1 juli 2020 har tillämpningen varit otillräcklig och den har även fått kritik för att vara för snäv. Lagen ger socialnämnden möjlighet att ansöka om utreseförbud för barn hos förvaltningsrätten. Att bryta mot ett utreseförbud är ett brott, men ingen vårdnadshavare eller annan person har ännu blivit dömda för brott. I maj 2022 blev ett lagförslag om utvidgat utreseförbud klart, men något beslut har ännu inte kommit. Seminariet tog avstamp i Jämställdhetsmyndighetens rapport "Bortförda barn och unga" och avslutades med en diskussion om hur samhället kan bli bättre på att förhindra att barn förs ut ur landet.

Medverkande:

- Mia Johansson, utredare, Barnafriad
- Matilda Eriksson, utredare, Jämställdhetsmyndigheten
- Sandra Skoog, utredare, Barnafriad
- Moderator: Natalie Söderlind, Barnafriad

2.4.7 Föreläsning om Förstärkningsteam Heder

Den 15 september föreläste Hilda Lundgren-Ramsten, polisinspektör och regional samordnare för hedersrelaterad brottslighet, om arbetet med förstärkningsteam inom Polisregion Stockholm. I Polisregion Stockholm blir en utredare upprörd av en kunnig kollega när hen får ett ärende som gäller könsstympling eller

hedersförtryck. Förstärkningsteam Heder är en arbetsmetod som syftar till att knyta kompetensstöd till rätt ärende i stället för att lägga ansvaret på enskilda handläggare. Föreläsningen tog upp behovet av kollegialt stöd och relationen mellan utbildning och erfarenhet.

2.4.8 Föreläsning om behandlingsmetoder för personer som utövar hedersrelaterat våld och förtryck

Hanne Martinek från Socialstyrelsen föreläste den 20 september 2023 om Socialstyrelsens uppdrag att utreda förutsättningarna för att utveckla behandlingsmetoder för personer som utövar våld med hedersmotiv. Hanne presenterade en översikt över forskningsläget och presenterade hur Sverige och övriga nordiska länder arbetar med behandlingsmetoder för personer som utövat våld med hedersmotiv och vilka erfarenheter det finns av familjearbete. Hanne berättade avslutningsvis om Socialstyrelsens bedömning av lägesbilden. Seminariet spelades in och kommer att finnas tillgängligt på Barnafrids kunskapsportal.

2.5 Nationellt konsultativa samråd

Barnafrid har vid tidigare regeringsuppdrag identifierat ett behov av att ge barnahussamordnarna mer praktiskt stöd i hedersrelaterade ärenden. Vid utvärderingar har barnahussamordnarna uttryckt ett behov av ett fortsatt arbete med att dela erfarenheter. De önskar även fortsatt möjlighet till praktisk kunskap som är tillämpbar i deras ärenden.

Under hösten 2022 genomförde Barnafrid ett pilotförsök med ett nytt koncept som vi kallat "nationellt konsultativt samråd". Tanken med dessa tillfällen har varit att erbjuda möjlighet till konsultativa samråd i ärenden som har hedersmotiv/-problematik i Barnahusens verksamhet. Två tillfällen planerades in under hösten följt av en utvärdering av konceptet. Målgruppen för samråden var barnahussamordnare.

Barnahussamordnarna fick i förväg anmäla om de hade ett ärende eller dilemma som de önskade konsultera. Vi uppmanade att ärendet skulle vara oidentifierat och, om ärendet var akut, att de i stället skulle ringa stödtelefonen hos Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Vår idé var att alla barnahussamordnare som önskade skulle kunna delta på samrådet för att ta del av diskussionen samt att komma med egna tankar och idéer utifrån egen erfarenhet. Sakkunniga som bemannade stödtelefonen från Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck deltog och kom med råd och rekommendationer kring det som beskrevs. Målsättningen med dessa träffar var att ge bättre och förenklade möjligheter till stöd, men också att erbjuda barnahussamordnarna möjlighet till erfarenhetsutbyte och ökad praktisk kunskap. Ytterligare en målsättning var att bidra till ett mer likriktat arbete med hedersrelaterad brottslighet i landets Barnahus.

Vid pilotförsökets två tillfällen deltog 20 samordnare vid respektive tillfälle från

sammanlagt 21 av landets Barnahus. De ärenden som togs upp i samråden berörde bortförda barn, misstanke om att barn skulle föras bort och ärenden med misstanke om tvångsåktenskap. Vid ett antal av tillfällena berördes även ärenden om våldsutsatta barn som inte vill medverka. Det resonerades kring varför barn inte vill medverka och vad man som yrkesverksam bör tänka på för att öka möjligheten till att barnet känner sig trygg att kunna berätta. Även mer övergripande områden såsom upprättandet av rutiner togs upp av en barnahussamordnare. Barnafrid kan konstatera att vid samtliga tillfällen togs just problematiken kring barn som förts bort eller riskerar att bli bortförda upp som dilemma. Vid ett av tillfällena konstaterades att bland de barnahussamordnare som deltog (totalt 17 samordnare) fanns kännedom om 18 misstänkt bortförda barn.

2.6 Planerad föreläsning hösten 2023

Under hösten 2023 kommer Barnafrid att anordna ytterligare en föreläsning som faller inom ramen för uppdraget att genomföra kompetenshöjande insatser för landets barnahusverksamheter om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer så som barnåktenskap, tvångsåktenskap och könsstympling.

2.6.1 Föreläsning med Devin Rexvid

Universitetslektor Devin Rexvid föreläser den 5 december om sin senaste forskning. I den har han tittat på hur förskolepersonal hanterar konkurrerande föreställningar och normer. Han har också undersökt hur mödrar hanterar konkurrerande föreställningar och normer sett ur förskolepersonalens perspektiv samt den konflikt som kan uppstå mellan förväntningar från gruppen och de uppställda förväntningarna från samhället. Vilka erfarenheter har personal i förskolan om mödrarnas behov?

2.7 Referensgruppen

Såsom vid tidigare regeringsuppdrag har Barnafrid knutit en referensgrupp till uppdraget. Referensgruppen har bestått av barnahussamordnare från Barnahus Gävleborg, Barnahus Haninge, Barnahus Linköping, Barnahus Malmö, Barnahus Skaraborg och Barnahus Söderslätt. Gruppen har varit behjälplig vid såväl behovsanalys som vid framtagande av innehåll i utbildningstillfällen, framför allt framtagandet av fallet Sara. Referensgruppen har kallats till fem möten mellan 1 april 2022 till september 2023. Utöver det har gruppen haft mejlkontakt vid ett antal tillfällen med frågeställningar kopplade till regeringsuppdraget.

1 april 2022 – information och genomgång av regeringsuppdraget om att förebygga och bekämpa könsstympling av flickor och kvinnor (A2021/01029). Vid mötet fick referensgruppen del av vad som framkommit vid tidigare utvärderingar. Deltagarna fick även med sig en hemuppgift att besvara vilka behov de ser av kompetenshöjande insatser vad gäller omfattning, målgrupp och form.

3 juni 2022 – genomgång och diskussion av hemuppgift samt planering av nationellt konsultativa samråd. Hemuppgiften var att fundera på upplägg samt om problem som kan uppstå med samråd och i så fall vilka.

7 oktober 2022 – genomgång och diskussion om det första hållna nationellt konsultativa samrådet. Gruppen diskuterade om det behövdes någon förändring av upplägget för samråd. Barnafrid presenterade förslag på innehåll i en utbildningsinsats planerad till 28 februari – 1 mars 2023. Hemuppgiften denna gång var att skriftligen inkomma med synpunkter på föreslaget innehåll och form.

16 december 2022 – genomgång av synpunkter från hemuppgiften och av den utbildningsmodul som vi planerade att erbjuda deltagarna före utbildningen. Fallet Sara presenterades för referensgruppen tillsammans med tankar kring de inspel som skulle presenteras efter hand. Hemuppgiften bestod denna gång av ett antal frågor kopplade till fallet Sara, till exempel hur fallstudien på bästa sätt kunde läggas fram för barnahussamordnarna samt ett antal praktiska frågor kring blankettsystem.

3 februari 2023 – Genomgång av fallbeskrivningarna mer i detalj med efterföljande diskussion.

8 september 2023 – Barnafrid gav en tillbakablick över genomförda möten och utbildningsinsatser. Referensgruppen fick också ta del av de slutsatser och behov av framtida insatser vi identifierat. Vid mötet fick referensgruppen också möjlighet att reflektera över sin medverkan i referensgruppen. Sammanfattningsvis var gruppen nöjd med koncept och upplägg samt såg även själva ett värde i att vara deltagare. Deltagandet tillförde dem ny kunskap och erfarenhet att ta med sig till det Barnahus de arbetar på.

2.8 Deltagande i relaterade uppdrag och genomförda insatser

2.8.1 Myndighetsgemensamma uppdrag, A2020/02649/JÄM

Om information och vägledning i arbetet med hedersrelaterad brottslighet

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH), fick i uppdrag att samordna myndighetsgemensamma insatser för att främja tillämpningen av den nya lagstiftningen som trädde i kraft den 1 juli 2020. Barnafrid var en av aktörerna som skulle främja tillämpningen av de nya bestämmelserna mot hedersrelaterad brottslighet. NCH sammanställde en myndighetsgemensam vägledning för personal inom socialtjänst, hälso- och sjukvård, skolväsendet och polis för att förebygga och förhindra att barn lämnar landet för att giftas bort, könsstympas eller utsätts för olika former av hedersrelaterat våld eller tvång. I uppdraget ingick också att sprida vägledningen till relevanta aktörer. Barnafrid har bidragit med material i form av texter, synpunkter på andras material samt bidragit med inspel till behovsanalys. Den 2 juni 2022 anordnades en spridningskonferens i vilken Barnafrid deltog i panelsamtal.

2.8.2 Uppdrag A2021/01029

Om att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor

Regeringen har gett Jämställdhetsmyndigheten, Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck), Socialstyrelsen, Migrationsverket, Rättsmedicinalverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Myndigheten för stöd till trossamfund i uppdrag att genomföra gemensamma och enskilda insatser avseende könsstympning av flickor och kvinnor. De kunskapshöjande insatserna ska planeras och genomföras tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten och Linköpings universitet (Barnafrid).

2.8.3 Uppdrag Ku2022/01123

Om hbtqi-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck

Regeringen har gett Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor (MUCF), i uppdrag att undersöka unga hbtqi-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive omvändelseförsök. Myndigheten ska i dialog med Jämställdhetsmyndigheten, Länsstyrelsen i Östergötlands län och andra berörda aktörer inhämta kunskap om unga HBTQI-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck. Vid genomförandet av uppdraget ska beaktas att barn och unga själva behöver få information om omvändelseförsök och vilket stöd som finns. Barnafrid ingår i referensgrupp kopplad till regeringsuppdraget.

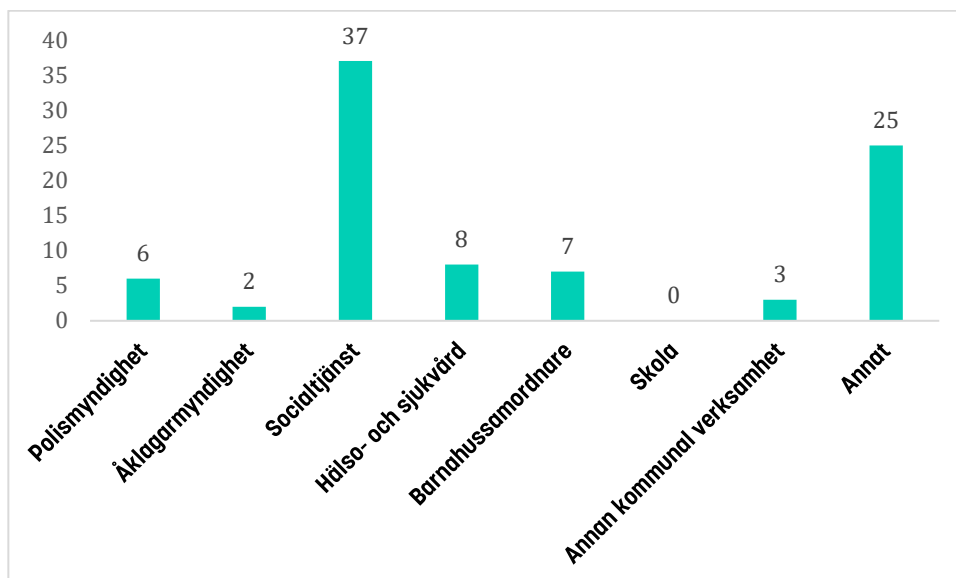
3 Utvärdering av utbildningsinsatser

Efter varje genomförd utbildning har Barnafriid utvärderat insatsen genom att skicka ut en enkät till deltagarna. Cirka en vecka efter första utskicket har en påminnelse skickats ut.

3.1 Webbinarium hedersförtryckslagstiftningen 15 mars 2022

Antal respondenter: 88

1. Vilken verksamhet tillhör du? (%)

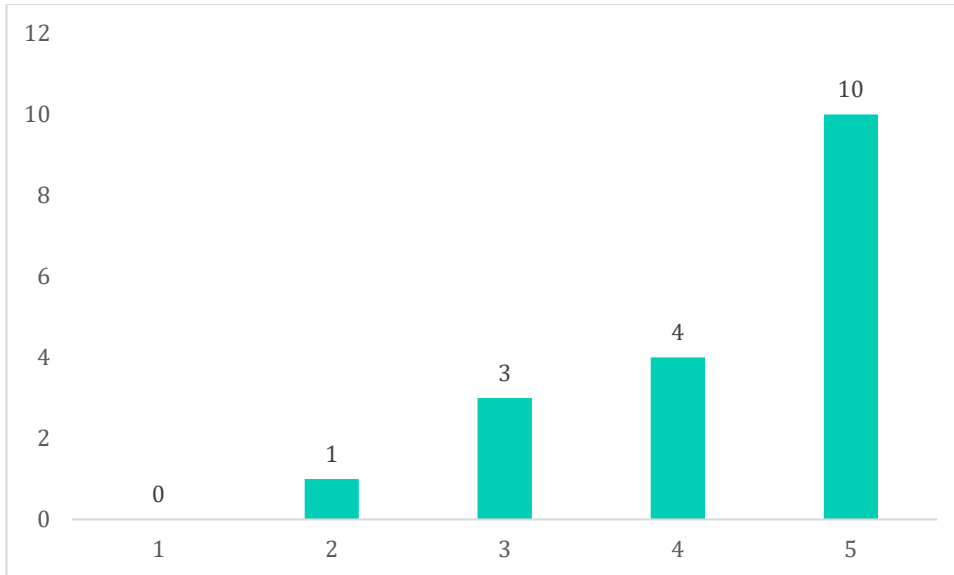

2. Bidrog föreläsningen till ökad kunskap för dig?

1–5, där 1 motsvarar stämmer inte alls och 5 stämmer mycket bra

Medelvärde: 4.05

80 % av respondenterna lämnade omdömet 4 eller 5.

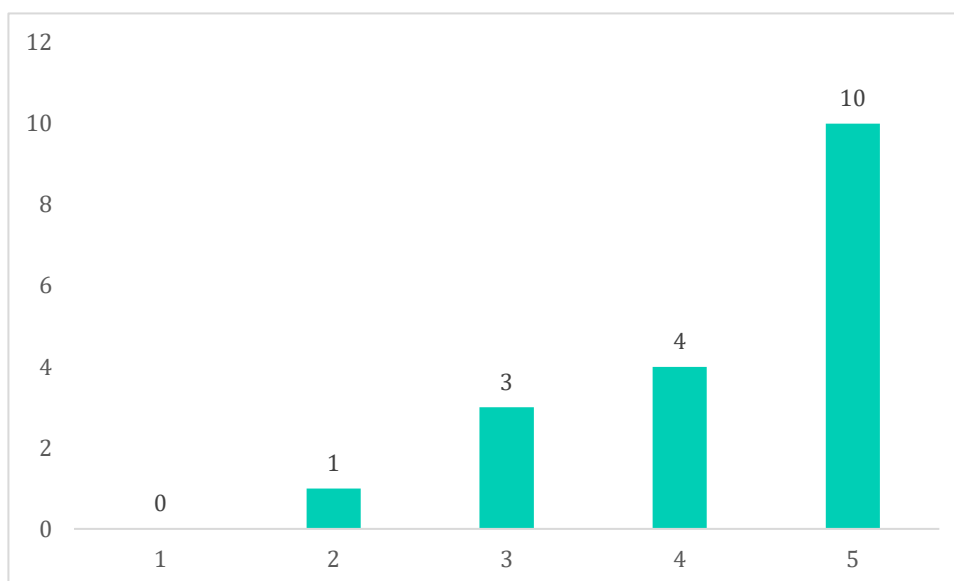

3. Anser du att föreläsningen var lagom lång?

1–5, där 1 motsvarar stämmer inte alls och 5 stämmer mycket bra

Medelvärde: 4.5

91 % av respondenterna lämnade omdömet 4 eller 5.

Kommentarer om föreläsningen

Stundtals lite för avancerad för mig som inte är verksam inom rättsområdet, svåra termer och hänvisning till lagar och termer inom rättsområdet exempelvis. Men i övrigt jättebra upplägg, bra med efterföljande samtal där moderatorn gjorde ett bra jobb med att lyfta samtliga frågor och fylla på efter svar från Petra. Petra var mkt saklig och bra, väldigt bra med efterföljande frågestund. Inte vad jag hade förväntat mig. Det var väldigt teoretiskt om lagar och hur lagen kommit fram, inte konkret för oss som jobbar ute i verksamhet med patienter. Skulle gärna kunna få vara konkreta exempel/fall för att enklare förstå och anpassa till min egen verksamhet. Jag som heller inte kan brottsbalken hade önskat en kort översikt gällande paragrafer som nämns.

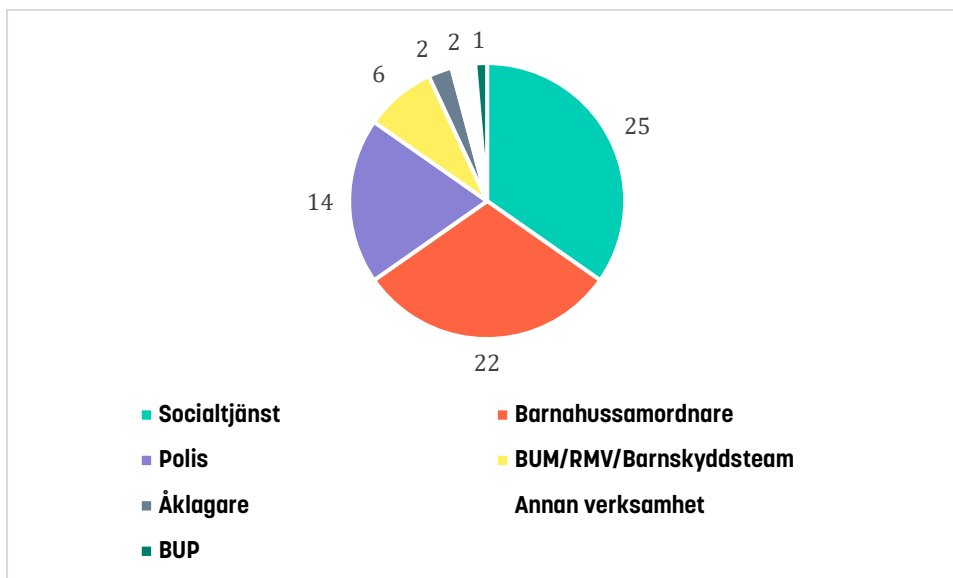
3.2 Utbildningsinsats 28 februari – 1 mars

Vid utbildningsinsatsen den 28 februari till 1 mars valde Barnafriad att skapa en fallbeskrivning med flera inspel som deltagarna löpande fick ta del av under tillfället. Med anledning av detta, samt för att se hur deltagarna använt sig av sin kunskap, valde vi att göra en andra utvärdering tre månader efter utbildningen.

3.2.1 Enkät 1

Antal respondenter: 72

1. Vilken verksamhet tillhör du?

2. Om annan verksamhet, vilken?

Kvinnosjukvården Barnmorska
Råd och stöd i Kisa

3. Bidrog föreläsningen till ökad kunskap för dig?

1–6, där 1 motsvarar stämmer inte alls och 6 motsvarar stämmer mycket bra.

Medelvärde: 4,93.

4. Kommentarer om föreläsningarna

Fritextsvar, 44 svar.

"Det var bra, relevanta och intressanta föreläsare allihop. Även om det inte var så mycket ny kunskap, så blev det satt i ett sammanhang som gjorde att vi känner att nu är det "bara" att omsätta det vi vet och kan samt arbeta fram rutiner och riktlinjer samt bättre samverkan utifrån det."

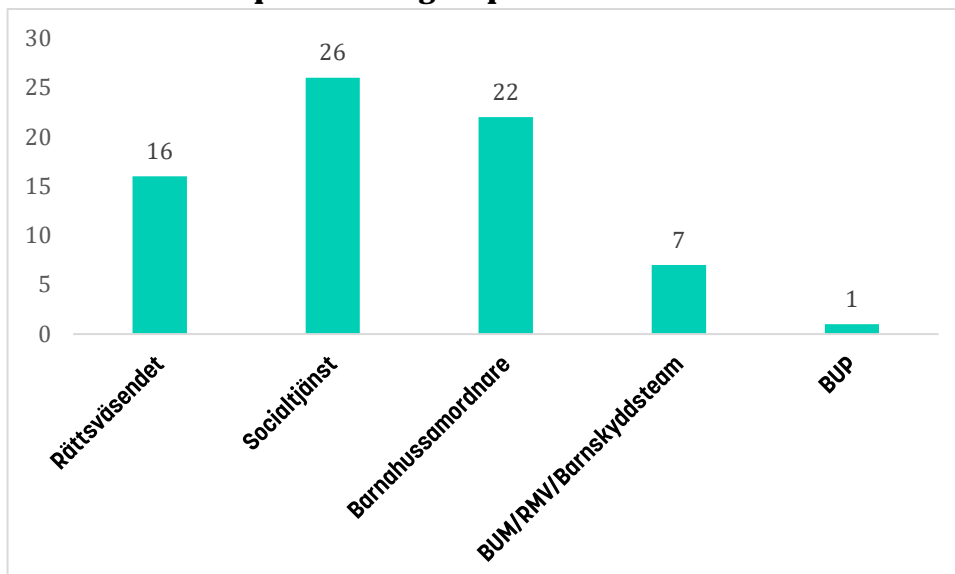
"Första dagen var det intressanta föreläsningar men det var väldigt intensivt. Onsdagens föreläsningar var ännu bättre."

"Jag tyckte att det var en fantastisk dag av föreläsningar, så fint planerat att alla föreläsningar stämde så bra med varandra!"

"Dag ett upplevde jag var ganska repetitiv och mycket fokus låg på hur lite ärenden Polisen utrett. Jag hade önskat ett större fokus på vad vi kan göra för att nå längre."

"Känner inte att jag saknade något alls. Tyckte att det var en väldigt god bredd och en genomgående hög nivå."

5. Vilket av de fem spåren deltog du på?

6. Bidrog det interaktiva momentet till ökad kunskap för hos dig?

1–6, där 1 motsvarar stämmer inte alls och 6 motsvarar stämmer mycket bra.

Medelvärde: 4,57.

Kommentarer:

Fritextsvar, 44 svar.

"Alltid intressant och givande att höra hur andra gör i sina verksamheter. Även om vi alla representerar olika Barnahus så är det tydligt att det finns stora skillnader."

"Alldeles för lite tid och stressigt."

"Bra och lärorikt sätt att arbeta, spännande case, kul att ni bröt av med föreläsare. Bra upplagt med stegen."

"För många uppgifter på kort tid. Viktigt ämne som behövde mer tid för diskussioner i grupp då vi hade olika erfarenheter och arbetsuppgifter."

"Tog med flera konkreta förslag/tips att jobba vidare med, antingen ifrån tips hur andra jobbar eller från ny information från caset."

"Väldigt värdefullt att höra hur andra arbetar gällande de här frågorna."

7. Vad tyckte du om att arbeta utifrån ett case?

1–6, där 1 motsvarar gillade inte alls och 6 motsvarar gillade mycket

Medelvärde: 5.10

Kommentarer:

Fritextsvar, 33 svar

"Superbra att jobba utifrån ett case. Det "tvingar" en till eftertanke samt att det är bra att jobba med andra än med sina egna kollegor. Bra!"

"Kunskapshöjande, intressanta diskussioner, dock kändes det som det ibland var kort om tid."

"Alltid bra att arbeta utifrån case. Man kopplar ihop allt bättre. Var bra med föreläsningar som tillägg och det bröt av diskussioner lite vilket gjorde att man orkade mer i diskussioner."

"Gick lite för fort, många moment på kort tid."

"Intressant och kul att få bolla med kollegor från andra kommuner"

8. Var det ett case som du skulle tycka var användbart att dela med dig av till andra såsom tex din arbetsgrupp?

1–6, där 1 motsvarar stämmer inte alls och 6 motsvarar stämmer mycket bra.

Medelvärde: 5.11.

Kommentarer:

Fritextsvar, 26 svar.

"Absolut, vi har redan kommit överens om att ha en samverkansdag med våra åklagare där vi ska gå igenom ärendet."

"Jag kommer att hålla i en utbildning på arbetsplatsen och då använda mig av caset. Jag ser fram emot att få ppt från hela konferensen."

"Jag tror att vi behöver öka kunskapen i vår arbetsgrupp och det kan vara bra att höra hur de andra professionerna resonerar i ett sådant case."

"Vi får in flera nya kollegor de närmaste månaderna och då skulle vi kunna använda oss av detta case."

"Bra för förståelse av ett krångligt lagrum."

10. Finns det något du vill skicka med Barnafriid utifrån det interaktiva momentet?

Fritextsvar, 72 svar.

"Det här kan ni fortsätta arbeta med och utveckla så blir det fantastiskt."

"En stor eloge till er och det gedigna arbete som ligger bakom planeringen av detta."

"Hade gärna sett att vi haft tvärgrupper! Samma yrkesgrupper tänker ofta i lika banor. Av erfarenhet är det ofta mellan myndigheter som det uppstår frågetecken/frustration."

"Lite ont om tid ibland för diskussioner men samtidigt bra eftersom vi då inte kunde fastna i frågor för länge."

11. Vad anser du om upplägget med inläsningsmaterialet som skickades ut ca 14 dagar innan utbildningen?

1–6, där 1 motsvarar gillade inte alls och 6 motsvarar gillade mycket.

Medelvärde: 4.35.

12. Kommentarer:

Fritextsvar, 54 svar.

"Jag hade redan gått det mesta av de utbildningarna så det kändes bra att veta att alla hade samma bakgrundskunskap."

"Hade önskat att materialet skickades ut tidigare då det var mycket inläsningsmaterial."

"Det var väldigt mycket som skulle läsas in innan. En del blev dessutom upprepat under dagarna. Tanken på att vara förberedd och inläst är bra men kanske inte med så mycket material."

"Det var ett väldigt bra material, dock ganska mycket inläsningsmaterial som handlade om samma sak. Hade kunnat sällas lite och lägga till något annat."

"Det var bra gav mkt information som jag behöver i min yrkesroll."

13. Vad tyckte du om dagarna i sin helhet?

1–6, där 1 motsvarar gillade inte alls och 6 motsvarar gillade mycket.

Medelvärde: 5.36.

Kommentarer:

"Väldigt bra initiativ, intressanta föreläsningar, kul interaktivt moment, intressant att få föreläsningar kring olika myndigheters perspektiv."

"Toppen, mycket visste jag redan men nätverkandet och att träffas på plats och kunna ställa frågor till andra deltagare och föreläsare/sakkunniga är ovärderligt, och tar man flera nya tankar och tips att jobba vidare med direkt i vårt län."

"Kul att höra och möta andra professioner. Intressant och givande föreläsningar och case arbete."

"Alltid trevligt och viktigt att träffa kolleger och samverkansparter för att gemensamt utvecklas. Heder och könsstämpning är områden där vi behöver utvecklas då det är svåra utredningar och mörkertalen är stora."

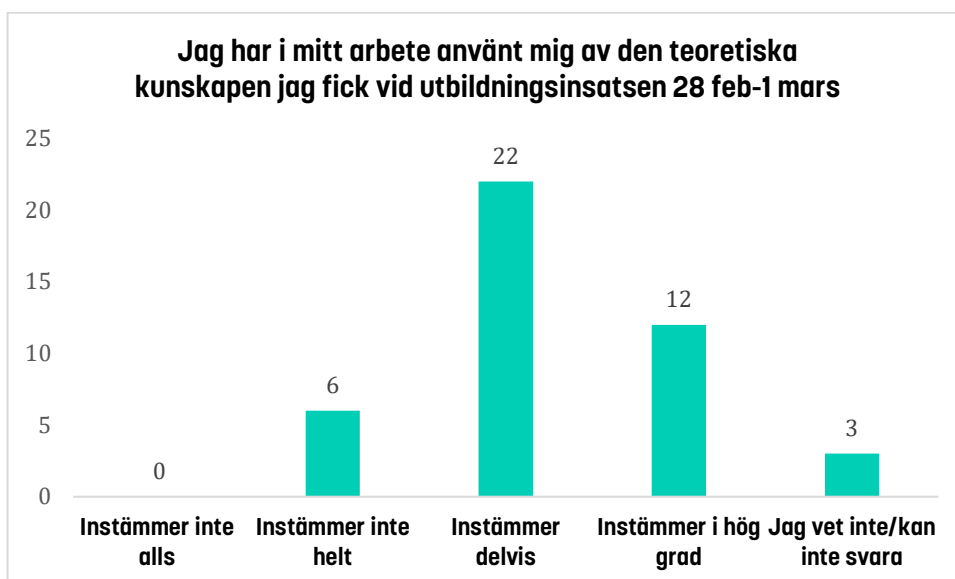

"Bra information om hur det ser ut i sin helhet med hedersrelaterat våld och förtryck i världen och Sverige. Jag kan sakna information eller kunskap om hur jag hanterar mötet med människan i relation till hur hedersproblematiken ser ut."

"Mycket bra program. Bra struktur. En del föreläsare upplevdes stressade. Kanske ha lite mer luft i programmet för att få utrymme till spontana frågor."

3.2.2 Enkät 2

Efter tre månader skickades ytterligare en utvärdering ut till deltagarna. Denna enkät besvarades av 43 deltagare.

Därefter ombads deltagaren att vidareutveckla sitt svar om *hen hade haft* respektive *inte hade haft* användning av någon del. Exempel på svar om *hen har haft* användning:

"Vägleda kollegor i frågor kring bortföranden av barn. Bättre kunskap och vågat fråga om könsstympning."

"Vi har sedan dess haft några få ärenden rörande målgruppen på vårt Barnahus, då har det varit värdefullt att ha det vi fick till oss på konferensen färskt i minnet. Just för att det är relativt sällan vi har HRV/KKS ärenden är det desto viktigare att ofta bli uppdaterad i frågan."

"Jag har varit ett stöd för mina kollegor som inte var på utbildningen i frågor om HRV"

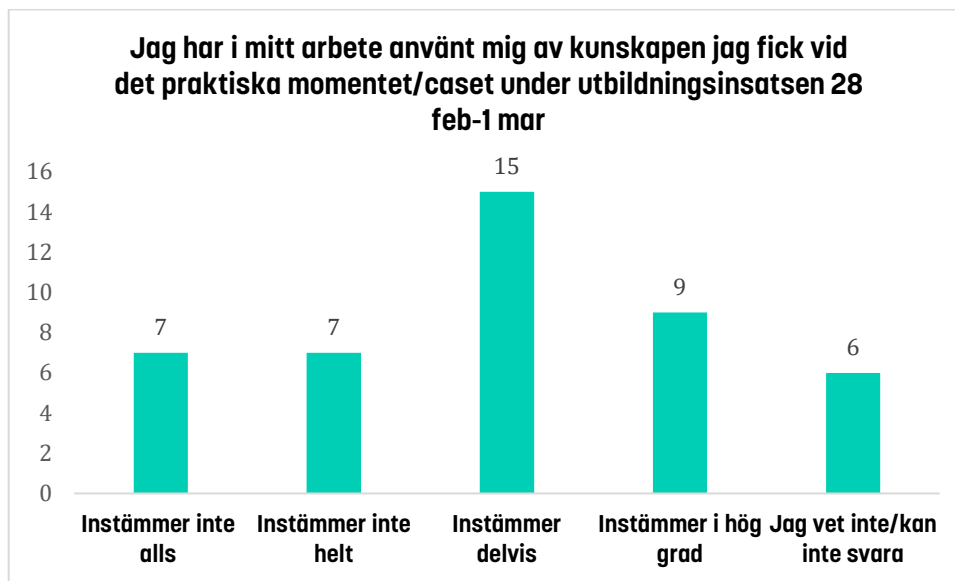
"Fick in ett ärende med misstanke om förberedelse kvinnlig könsstympning dagen efter utbildningen. Det kändes tryggt att jag då hade färska tankar kring hur man ska tänka samt vad som var viktigt att tänka på. Kände mig även stärkt i att pusha mina kollegor i att ansöka om utreseförbudet, vilket senare godkändes av förvaltningsrätten."

De allra flesta som vidareutvecklat varför de *inte har haft* användning för utbildningen har svarat att de inte har haft några sådana ärenden. Någon svarade att:

"Det jag saknar är att min organisation använder sig av kunskap och får det implementerat i verksamheten så det inte ligger på individnivå. Jag önskar kunskapsspridning och intresse för implementering".

En annan svarade:

"en hel del av det som avhandlades hade jag redan kunskap om, vissa delar kändes irrelevanta (även om de var intressanta) för min roll som bfl."

Följande svar är exempel på hur deltagare beskrivit på vilket sätt man haft användning av kunskapen:

"Jag har planerat en kompetenshöjande insats för mina kollegor utifrån caset"

"Har sedan utbildningen haft ett ärende med inriktning på den problematiken vilk et gett mig kunskap och nya synsätt"

"I det momentet fick jag öva på de teoretiska kunskaper jag fått, vilket gjorde att j ag befäste vissa kunskaper mer"

De flesta deltagare som svarade att man inte hade haft användning av kunskapen uppgav som förklaring att de inte har haft något sådant ärende. Någon svarade "vi har inte kommit på hur" och en svarade "var inte någon övning som kändes givande".

Finns det något du önskar skulle ha utvecklats ytterligare under utbildningen? Preciser gärna vad och på vilket sätt.

Exempel på svar:

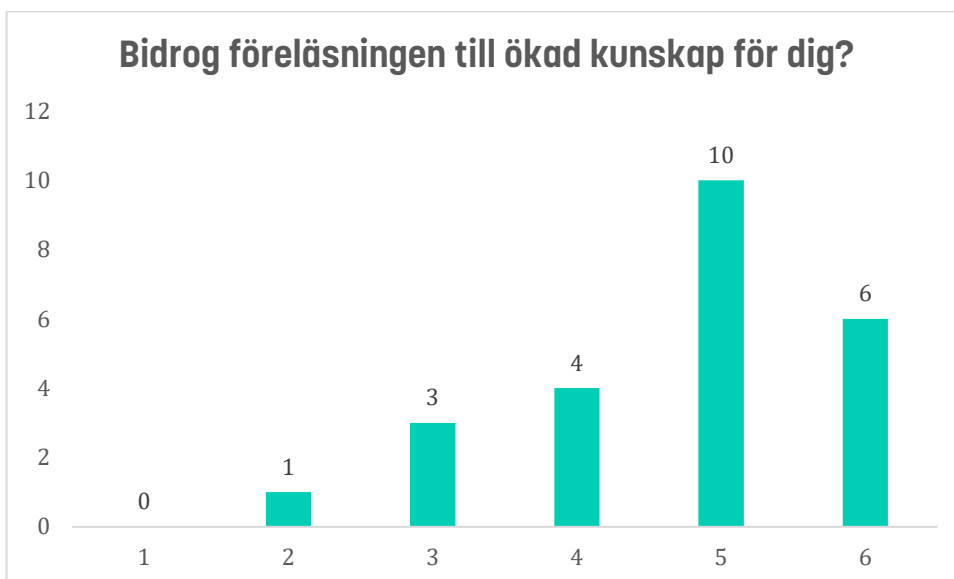
"Hade varit intressant att jobba i fler case, gärna över professionsgränserna. "

"Mer tid och fördjupning i det praktiska momentet."

"Det var bästa upplägget, bra föreläsning och gruppövningar"

3.3 Webbinarium "Våld i hederns namn", Janine Janssen

Antal respondenter: 24

Medelvärde: 3,96

Kommentarer:

"Kan vara svårt att hänga med i fack-uttrycken och jag kan tänka mig att ett litet ord-lexikon kan finnas med vid sidan av. En tanke bara."

"Så bra föreläsning och vilket brett perspektiv/ingång för ämnet. Däremot hade jag önskat att det var på svenska."

"Intressant med internationell utblick/jämförelser mellan Sveriges HRV arbete och andra länders."

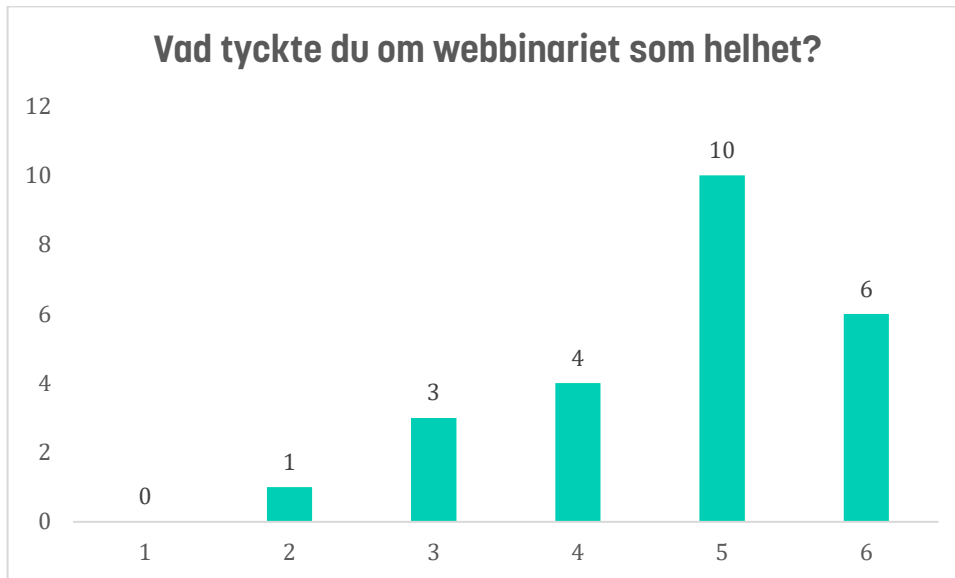
Medelvärde 3,74 (23 respondenter)

Kommentarer:

Exempel

"Där kom det fram lite från olikheter från våra länder"

"Väldigt kort frågestund."

Medelvärde: 4,71

Kommentarer (totalt 12):

Exempel

"Profvsigt ordnat och intressant vinkel att ta del av andra länders erfarenheter"

"Tack för ett mycket intressant och viktigt webinar! Intressant att få ta del av erfarenheter och kunskap från annat land. Janine Janssen hann säga mycket matnyttigt på kort tid och var generös med sin tid och svarade på frågorna som kommit in trots att det drog över tiden! Jag skulle gärna lyssna på henne igen!"

"Mycket bra upplägg, lagom långt, bra presentation, bra information och ökade kunskapen inför att planera vården för klienter vi har som är i risk för våld i familjehederns namn."

3.4 Temadag "Från akademien till praktiken", 30 maj 2023²

Antal respondenter: 52

1. Bidrog föreläsningarna till ökad kunskap för dig?

1–6, där 1 motsvarar stämmer inte alls och 6 motsvarar stämmer mycket bra.

Medelvärde: 4,54

---

²² I detta avsnitt presenteras endast enkätfrågor om temadagens innehåll.

2. Kommentarer om föreläsningarna

17 fritextsvar

"Absolut! Särskilt Runa och Hanna. Men också de olika perspektiven/metoderna för forskning om KKS."

"Bra bredd och olika ämnen."

"Arbetar inom området och därigenom försöker hålla mig uppdaterad. Så ingen skugga på föreläsarna utan mer att jag redan innan var inläst."

"Nyttig med perspektiv som inte alltid lyfts fram i andra sammanhang."

"Kanske inte så mycket nytt men en förståelse utifrån olika professioner."

3. Bidrog panelsamtalet till ökad kunskap för dig?

1–6, där 1 motsvarar stämmer inte alls och 6 motsvarar stämmer mycket bra.

Medelvärde: 3,14

4. Kommentarer om panelsamtalet

17 fritextsvar

"Bra att de olika professionerna fick mer kunskap om åklagarens arbete och vad som kan göras inom ramen för en förundersökning."

"Tyckte att vissa deltagare i panelen var mer tydliga än andra. Tycker att vi ibland gör ett ämne som redan är svårt ännu svårare, och lindar in saker och tappar det som verkligen de utsatta är utsatta för."

"Det var intressant att få olika yrkesgruppers syn på de olika ämnena."

"Tacksam för Jessicas avslutande ord i panelen som satte tonvikt på frågan ur ett rättighetsperspektiv."

5. Bidrog erfarenhetsutbytet till ökad kunskap för dig?

1–6, där 1 motsvarar stämmer inte alls och 6 motsvarar stämmer mycket bra.

Medelvärde: 3,75

6. Kommentarer om erfarenhetsutbyte

17 fritextsvar

"Var inte så stor erfarenhet i min grupp och var svårt att få till en bra diskussion. Var lite ont om tid."

"Bra upplägg med olika yrkesverksamma vid borden."

"Kanske inte ny kunskap men flera perspektiv i diskussion är viktigt, jättebra med bordsplacering. Då blir "alla" deltagare på samma villkor och nya kontakter knyts. Mycket viktigt för god samverkan!"

"Bra med bestämd bordsplacering, hade önskat mer tid för reflektion och erfarenhetsutbyte."

7. Vad tyckte du om konferensen i sin helhet?

1–6, där 1 motsvarar inte alls bra och 6 motsvarar mycket bra.

Medelvärde: 4,88

8. Kommentarer om konferensen i sin helhet

18 fritextsvar

"Mycket bra, viktigt innehåll och proffsiga föreläsare."

"Bra med korta föreläsningar med små raster."

"Förmiddagen var mycket intressant. Önskat att det fanns mer tid än 30 minuter för föreläsarna att prata. Det hade varit mer önskvärt att ge exempel på hur ska forskningsresultatet ska appliceras i praktiken."

"Det hade behövts mer balans mellan olika perspektiv."

"Bra arrangerat! Gillade att frågorna ställdes via Menti, Amphi är så proffsiga!"

"Mkt bra innehåll. Modereringen, frågor till panelen och planeringen av samtalet i gruppen behöver ses över."

13. Ser du att det finns behov av liknande konferenser?

45 fritextsvar.

"Det var en jättefin konferens! Uppskattar att få ta del av så mycket forskning på en och samma dag."

"Det skulle vara värdefull med en stående konferens."

"Absolut och även behov av att forskarna inom området börjar föra en dialog med varandra. De behöver komma närmare varandra. Fler liknande konferenser tror jag med tiden kommer leda till att så kommer ske. Är alldeles för spretigt i dagsläget vilket gör det svårt för yrkesverksamma."

"Ja, erfarenhetsutbyte är alltid bra. Bra att få en inblick i den forskning som finns och hur man akademiskt arbetar med frågorna."

14. Vilken kunskap finns det ytterligare behov av inom området hedersrelaterat våld och förtryck inklusive könsstämpning av flickor och kvinnor?

28 fritextsvar.

"Nu ska vi hem och tillämpa det som vi har lärt oss - sedan får vi utvärdera ytterligare behov."

"Hur man metodiskt ska arbeta."

"Länken mellan motverkandet av HRV och KKS och motverkandet av strukturell diskriminering och passiv rasism i mötet med svenska myndigheter."

"Konkreta, praktiskt arbetssätt. Teori är bra och viktigt, men det leder inte till förändring eller förbättring för de som utsätts att vi pratar i cirklar. När ska man börja ta akademin till praktik på riktigt?"

"Att arbeta utifrån en HRV-kontext i familjearbete och föräldrastöd."

3.4.1 Föreläsare/paneldeltagares utvärdering av temadagen

Tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten och Åklagarmyndigheten upprättade Barnafriad en separat utvärdering som skickades till samtliga nio föreläsare/paneldeltagare. Vi önskade följa upp hur föreläsare samt paneldeltagare uppfattat processen inför samt själva konferensen och dess innehåll. Sex personer svarade.

1. Hur upplevde du ansökningsförfarandet till konferensen?

Medelvärde: 5,33

Kommentarer:

"Egentligen bra med transparensen men samtidigt risk att det skapar en irritation hos dem som ansökt men inte valts ut, eftersom det trots allt sker ett subjektivt urval i slutänden".

"Fint med en öppen inbjudan att presentera eftersom kunskapsinhämtningen på fältet har skadats av allianser mellan några få myndigheter och några få forskare som inte disputerat i ämnet".

2. Vad anser du om upplägget på konferensen med blandning av föreläsning, panelsamtal och interaktiva moment?

Medelvärde: 5,33

Kommentarer:

"I stort sett fint och bra upplägg och moderering. Förvånades över avslutningen dock där forskningen diskuterades och delvis avfärdades av någon. Vi hade behövt en mer seriös avslutning där t ex en olikhet i deltagande forskares resultat förklarades metodologiskt vilket inte skedde: förklarades som olika åsikter. Sådant är inte bra för tilliten till forskning. Forskning ska kritiseras och om resultaten beror på forskarens "åsikt" ska den ogiltigförklaras. Olikheten i det konkreta fallet berodde dock inte på åsikter utan på olikhet i urval som gör de olika resultaten fullkomligt rimliga."

"Hade varit bra med möjlighet till en lite längre stunds rundabordsamtal efter varje anförande - men förstår samtidigt att det blir svårt för allt att rymmas."

"Mycket lyckat program med olika perspektiv och bra sammanlänkat"

"Fint. Mycket duktig moderator."

3. Bidrog dagen till ökad kunskap för dig?

Medelvärde: 4,83

Kommentarer:

"Det var givande att lyssna till de övriga föreläsarna och att få möjlighet till samtal även med deltagarna mellan passen eftersom vi inte var så väldigt många."

4. Vad tyckte du om konferensen i sin helhet?

Medelvärde: 5,33

Kommentarer:

"Väldigt glädjande att arrangörerna gjort sitt bästa för att bryta den destruktiva polarisering som rått i det akademiska fältet kring frågorna och istället verkar ha utgått från praktikens konkreta behov."

5. Ser du att det finns behov av liknande konferenser?

"Bra med fokus på könsstämpning och hedersrelaterat våld. Komplicerade frågor som kräver kunskap hos professionella."

"Absolut! Med de ändringar som motiverad av min kommentar om panelen ovan. Nu satt forskarna hjälplöst granskade som hönor i bur. Det var tyvärr lite obehagligt."

"En fortsatt rörelse i den inslagna riktningen, dvs att försöka överkomma schismer och fokusera på det vi har gemensamt vilket blir mycket mer kunskapsbefrämjande och utvecklande. Kanske riktade anslag till sådan forskning som förhåller sig till högaktuella frågor (exempelvis kopplat till planerad eller nyligen införd lagstiftning eller andra samhällsätgärder) så att evidensen ligger steget före och inte behöver vila på att enskilda forskare tar initiativ och hoppas på att få finansiering för att bevaka samhällsutvecklingen. T ex: nu ligger förslag om reglering av oskuldsrelaterade frågor på bordet rent politiskt - men var är den akademiska evidensen? Samma med kusinäktenskap - vem har forskat på vad som faktiskt kan bli konsekvenserna av förändrad lagstiftning, och hur berörda individer kan påverkas?"

6. Vad tror du behövs för att stärka forskningen kring hedersrelaterat våld och förtryck inklusive könsstämpling?

"Mer samarbete mellan olika aktörer (forskare och praktiker), det är ändå ett ganska smalt fält. Konferensen har kanske bidragit till ett sådant, dock kunde samarbetet kanske främjas ännu mer på kommande konferenser."

"En fortsatt rörelse i den inslagna riktningen, dvs att försöka överkomma schismer och fokusera på det vi har gemensamt vilket blir mycket mer kunskapsbefrämjande och utvecklande. Kanske riktade anslag till sådan forskning som förhåller sig till högaktuella frågor (exempelvis kopplat till planerad eller nyligen införd lagstiftning eller andra samhällsätgärder) så att evidensen ligger steget före och inte behöver vila på att enskilda forskare tar initiativ och hoppas på att få finansiering för att bevaka samhällsutvecklingen. T ex: nu ligger förslag om reglering av oskuldsrelaterade frågor på bordet rent politiskt - men var är den akademiska evidensen? Samma med kusinäktenskap - vem har forskat på vad som faktiskt kan bli konsekvenserna av förändrad lagstiftning, och hur berörda individer kan påverkas?"

"Fler heldagar av detta slag."

3.5 Nationellt konsultativa samråd

De nationellt konsultativa samråden var ett pilotförsök med två omgångar under hösten 2022. Efter dessa två tillfällen skickades en enkät ut till de som deltagit. 16 personer besvarade utvärderingsenkäten, varav 10 deltagit vid båda tillfällen.

På en fråga om hen ansåg att innehållet hade varit relevant för dem svarade deltagarna i snitt 4,44, på en skala 1–5 där 1 motsvarade "stämmer inte alls" och 5

”stämmer mycket bra”. På frågan om deltagaren fått bättre kunskap om hur hen bör tänka vid misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck blev omdömet 4,38.

Samtliga som besvarade enkäten såg ett behov av att fortsätta med nationellt konsultativa samråd även framöver. Majoriteten önskade två gånger per termin. Mot bakgrund av utvärderingen planerade Barnafriid in ytterligare tre tillfällen under hösten 2023.

4 Diskussion

Under de två år som Barnafrid har haft regeringsuppdraget har vi sammantaget genomfört sex utbildningsinsatser för cirka 1300 deltagare samt nationellt konsultativa samråd vid fem tillfällen. Utifrån den återkoppling vi har fått från brukare har utbildningsinsatserna varit uppskattade och lett till ökat kunskap. Även stödet till praktiskt arbete har varit uppskattat.

Vidare har Barnafrid under uppdragets gång genomfört dialog med ett flertal olika aktörer samt inhämtat återkoppling via enkäter och referensgruppsmöten.

4.1 Genomförda insatser utifrån respektive behovsområde

4.1.1 Fortlöpande utbildningar

Behovet av utbildningar som innehåller baskunskap är något som de yrkesverksamma lyfter som ett särskilt behov. Barnafrids uppfattning är vi under det här uppdraget har lyft baskunskap i samma utsträckning som tidigare. Behovet av baskunskap uppnådde vi genom att skapa självstudiemodulen. På så sätt säkerställde vi att deltagarna hade den grundläggande kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck som vi ansåg var nödvändig. Genom självstudiemodulen kunde vi också erbjuda viss utbildning även till de yrkesverksamma som inte hade möjlighet att delta på utbildningen.

Vid uppdraget 2021 identifierade vi ett behov hos yrkesverksamma att få mer praktisk tillämpbar kunskap och följaktligen att vi skulle genomföra kunskapshöjande insatser med så kallad aktivt lärande-metodik. Genom metoden aktiveras mer djuplärande processer och deltagarna går från passiva lyssnare till aktiva deltagare. Fallet Sara som vi genomförd vid utbildningsinsatsen den 28 februari till 1 mars var just ett sådant moment. Av praktiska skäl delades de yrkesverksamma in i sina respektive yrkesgrupper. Vi bedömde att representationen från de olika yrkesgrupperna skulle variera så pass mycket att det inte skulle vara genomförbart att arbeta i tvärssektoriella grupper. Detta var också första tillfället och vi såg därför att fanns skäl att prova modulen i respektive yrkesspår. Då arbetssättet var nytt valde vi att göra en uppföljande utvärdering kopplad till utbildningsinsatsen. Utifrån den drar vi slutsatsen att det var en bra modul som vi kan arbeta vidare med.

4.1.2 Utbildning riktad mot socialtjänst om nya bedömningsstödet

Vid tidigare insatser har Barnafrid identifierat behovet att erbjuda yrkesverksamma kunskap och redskap för att genomföra riskbedömningar, som är ett av underlagen vid bedömningar. Socialstyrelsen arbetar för närvarande fram ett bedömningsstöd som ska vara ett av flera underlag som socialtjänsten använder vid riskbedömning om en ungdom blir utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Barnafrid har under uppdragets gång haft dialog med Socialstyrelsen om bedömningsstödet. Vi har då

tillsammans kommit fram till att avvakta med utbildningsinsatser tills att bedömningsstödet är klart. Vi har vid tidigare insatser gett barnahusverksamheterna viss information om stödet och planerar att ha en utbildningsinsats i samband med Barnafridskonferensen den 24–25 januari 2024.

4.1.3 Fortsatt utbildning med praktisk förankring

I regeringsuppdraget har Barnafrid haft i uppdrag att samla och sprida erfarenheter från barnahusverksamheternas utredningsarbete av hedersrelaterad brottslighet. Under genomförandet av uppdraget har de yrkesverksamma bekräftat att det finns behov av kunskap om hur man praktiskt arbetar med ärenden med hedersproblematik. I slutrapporten om uppdraget 2021 konstaterade Barnafrid att behovet av utbildningar med praktisk förankring var fortsatt stort. Därför valde vi att lyfta in de nationellt konsultativa samråden, som ett led i att öka barnahussamordnarnas praktiska kunskap i ärenden med inslag av hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive könsstypning av flickor och kvinnor. Vi valde också att bjuda in de utredare och åklagare som arbetat med en förundersökning vid misstanke om könsstypning. Inledningsvis planerade vi även för att socialsekreterarna i ärendet skulle dela med sig av sina erfarenheter. Efter diskussion med berörda parter bedömde vi gemensamt att det inte var lämpligt. I stället gav barnahussamordnarna en föredragning för barnahussamordnarkollegor vid andra Barnahus, där visst socialtjänstperspektiv lades till. Fallet Sara är ett annat exempel på utbildning med praktisk förankring som har gjorts under utbildningen.

4.1.4 Implementering av ny lagstiftning

Vid tidigare uppdrag har Barnafrid identifierat ett behov av att arbeta vidare med implementeringen av ny lagstiftning. Under det här uppdragets gång har vi dels genomfört ett särskilt webinarium om den nya straffbestämmelsen *hedersförtryck*. Vi bjöd också in Jenny Edin, från polismyndigheten att berätta mer om den lagstiftning som tillkommit under senare år. Lars Sjöqvist, särskild utredare i betänkandet om ett utvidgat utreseförbud, kom och berättade om den utredningen. Vi för dialog med Lars om att bjuda in honom vid ytterligare tillfälle i den mån ett beslut om att lagen ska träda i kraft fattas.

4.1.5 Samordning information och kunskap för Barnahusens verksamhet

Barnafrid kom i slutrapporten från 2021 fram till att mycket händer inom området, med många pågående parallella regeringsuppdrag. Vi såg ett behov av att samordna information mot barnahusverksamheterna. Sedan dess har Barnafrid ingått i flertalet myndighetsgemensamma regeringsuppdrag. Det har gett oss möjlighet att fortlöpande informera Barnahuset om uppdragen, sprida material som tas fram men också planera utbildningsinsatser med koppling till samtliga regeringsuppdrag. I utbildningsinsatsen 28 februari–1 mars fick deltagarna information om delar av könsstypningsuppdraget likväl som information och kunskap om den myndighetsgemensamma vägledningen som tagits fram. Vi kan se att behovet kvarstår. Genom åren har Barnafrid samlat material och föreläsningar på Barnafrids kunskapsportal för barnahusverksamheterna, att ta del av både

individuellt och via egna utbildningsinsatser. Det handlar till exempel om information om ny lagstiftning, utreseförbudet och en fallbeskrivning med ett hedersrelaterat ärende. Materialet utgör en bra grund att ta del av för yrkesverksamma.

4.2 Barnafrids slutsatser av fortsatta behov

4.2.1 Generellt ett behov av ökad kunskap

Barnafrid har i uppdraget kunnat se att få Barnahus möter barn som är utsatta för ett hedersrelaterat våld och förtryck. Vad det beror på kan vi med säkerhet inte säga. Troliga orsaker är att det specifika våldet inte identifieras som hedersrelaterat, men också att barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks i mindre utsträckning än annat våld. En annan möjlig faktor är att ungdomar över 15 år mer sällan kommer till Barnahus och i stället utreds av andra enheter inom polismyndigheten. Då de yrkesverksamma sällan möter de här ärendena är det av vikt att deras kompetens och kunskap hålls vid liv genom utbildning. Men det är också viktigt att ge de yrkesverksamma verktyg att fortsätta genomföra utbildningar på egen hand, såsom med vår utbildningsmodul eller våra interaktiva moment. Barnafrid ser behov av att fortsätta utveckla kunskapsportalen med material till barnahusverksamheterna.

4.2.2 Fortsatt arbete med deltagaraktiverande metoder

Det interaktiva momentet "Fallet Sara" visar på vikten av att genomföra utbildningsinsatser med aktivt lärande-metodik. Genom att deltagarna själva är aktiva fördjupas deras inläring ytterligare och de får på ett bättre sätt möjlighet till fördjupad inläring. Vid utvärderingen kunde vi se att det fanns behov av att utveckla arbetet genom att förlägga mer tid på momentet samt att det också fanns möjlighet till tvärprofessionella diskussionsforum.

Barnafrid ser därför att det finns behov av att utveckla fallbeskrivningen/-beskrivningar till att också innehålla interaktiva moment med tvärprofessionell struktur. Praktiskt tänker vi att det skulle vara värdefullt att genomföra en utbildning med ett fiktivt samråd och därefter fortsatta diskussioner mellan yrkesgrupperna. Här skulle även satsningar i utvecklandet av interprofessionell lärande i Barnahus-sammanhang vara efterfrågade.

Vi ser att pedagogiskt utvecklingsarbete med tillhörande utbildningsinsatser med fördel kan ske på regional nivå. Barnafrid har vid tidigare uppdrag genomfört regionala utbildningsinsatser med gott resultat. Värdet i att en nationell myndigheten genomför regionala insatser är just att det ökar möjligheten att uppnå en mer enhetlig utbildning för landets Barnahus.

Under tidigare uppdrag skapade Barnafrid en utbildningsmodul med fallbeskrivning om en ung flicka utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck.

Barnafrid ser ett behov av att uppdatera modulen och att arbeta vidare med implementeringen av densamma.

Vi har lanserat en kunskapsportal som redan idag används för att samla material från Barnafrids regeringsuppdrag. Portalen kan med fördel utvecklas och användas för att skapa en utbildningsmodul för barnahusverksamheterna med material om hedersrelaterat våld och förtryck.

4.2.3 Fortsatta utbildningsinsatser med fokus på forskning

Det bedrivs idag forskning i relativt liten utsträckning om hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige. Forskningen är också polariserad och saknar många gånger en samsyn, vilket kan te sig förvirrande för de yrkesverksamma. Barnafrid ser ändå behov av att lyfta in forskningen i utbildningsinsatser. Vi har under uppdraget vid olika tillfällen lyft forskningen inom området, gärna även internationell forskning, för att bredda perspektivet. I april lyfte vi holländsk forskning och i maj 2023 anordnade vi en konferens med fokus på forskning inom Sverige. I december är forskaren Devin Rexvid inbjuden för att i ett webinarium föreläsa om sin forskning.

Barnafrid ser det som angeläget att det finns ett fortsatt fokus på forskningen inom området – dels utifrån att kunskap som ges till yrkesverksamma i möjligaste mån ska vila på forskningen, dels för att det kan anses vara ett bekymmersamt läge med den diskrepans och polarisering som finns inom forskningsfältet idag.

Ett sätt att uppmärksamma forskningen är på det sätt vi gjort under våren med den myndighetsgemensamma konferensen, arrangerad tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten och Åklagarmyndigheten. Dagen var ett sätt att ge yrkesverksamma en ökad kunskap om forskning som bedrivs i Sverige. Men det var också ett sätt att försöka uppmärksamma forskningen i stort och med en förhoppning att forskningen möts och diskuteras. Såsom en föreläsare/paneldeltagare uppger: "Väldigt glädjande att arrangörerna gjort sitt bästa för att bryta den destruktiva polarisering som rått i det akademiska fältet kring frågorna och i stället verkar ha utgått från praktikens konkreta behov."

Utvärderingarna visade att deltagarna själva uppskattade att de hade höjt sin kunskap efter dagarna. De såg också ett behov av att ha återkommande sådana konferenser. Att genomföra en sådan konferens myndighetsgemensamt har flera fördelar. Förutom att det rör samman flera myndigheter i frågan, så även för att minska risken för att en viss myndighets perspektiv ska färga konferensens innehåll. Vi ser, gemensamt med övriga anordnande myndigheter, behov av att fortsätta med konferenser på liknande sätt. Genom att uppmärksamma forskningen ger vi de yrkesverksamma en evidensbaserad kunskap och vår förhoppning är också att forskarna på ett konstruktivt sätt ska kunna diskutera olikheter i synsätt.

4.2.4 Fortsatt implementering av lagstiftning och analys av utvecklingen

För närvarande inväntar vi beslut om förslaget kring ett utvidgat utreseförbud. Likaså vad gäller lagstiftningen som berör det psykiska våldet som har stor

beröringspunkt när det kommer till hedersrelaterat våld och förtryck. Barnafrid har också vid utbildningstillfällena sett att det finns anledning att fortsätta arbeta med redan befintlig lagstiftning för att säkerställa att deltagarna höjer sin kompetens.

4.2.5 Följa upp användandet av lagstiftning

Barnafrid ser att det finns behov av att följa upp om och hur lagstiftningen har förändrat situationen för de barn och unga som lever med ett hedersrelaterat våld och förtryck. Det saknas idag statistik över hur många som utsätts. Här menar Barnafrid att domar och förundersökningsprotokoll skulle kunna användas i större utsträckning än vad som hittills har gjorts. Barnafrid har sammanställt antalet domar där åklagare har angett hedersmotiv som straffskärpningsgrund vid domstolen. Vi föreslår att Barnafrid får i uppdrag att kartlägga dessa domar. Materialet kan utgöra ett bra underlag för att få överblick på de ärenden som idag döms som hedersrelaterade av landets domstolar. Det kan också finnas skäl att närmare se över de beslut där åklagare och domstol är oense om hedersmotivet.

4.2.6 Fortsatt myndighetsgemensamt arbete

Barnafrid har utöver samverkan i aktuellt regeringsuppdrag också deltagit i myndighetsgemensamma regeringsuppdrag under de här två åren. Det finns ett stort värde i att arbeta myndighetsövergripande med ett så pass komplex problem som hedersrelaterat våld och förtryck får anses vara. Genom att tillsammans arbeta fram en myndighetsgemensam vägledning erbjuds yrkesverksamma såväl en bredd som ett djup som aldrig varit möjligt utan det gemensamma arbetet. Det har också ett viktigt signalvärde för de yrkesverksamma att visa att arbetet bedrivs tillsammans, framför allt med tanke på den polarisering som finns inom forskningen. Barnafrid ser det därför som angeläget att fler myndigheter skrivs in i uppdrag som ges från regeringen även fortsättningsvis.

5 Slutord

Barnafrids arbete med regeringsuppdraget att stärka barnahusverksamheternas kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck har pågått mellan januari 2022 och september 2023. Planerade insatser finns också under resterande 2023.

Vi har kommit långt, men än kvarstår arbete för att säkerställa att barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck får tillgång till skyddande och hjälpanande åtgärder för att undkomma våldet och förtrycket.

Barnafrid hade aldrig lyckats genomföra utbildningsinsatserna utan samarbete med andra viktiga myndigheter. Åklagarmyndigheten, polismyndigheten, Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck är myndigheter som har bidragit med inspel och tankar kring utbildningsupplägg, men framför allt det interaktiva momentet. De har deltagit vid själva utbildningstillfället och bistått med sin kunskap och erfarenhet. Även Rättsmedicinalverket deltog vid utbildningstillfället och har också bidragit med att upprätta ett rättsintyg till fallet Sara. Under uppdragets gång har vi tacksamt sett hur myndigheters välvilja att gemensamt arbeta i frågan lett till att de yrkesverksamma har fått tillgång till kunskap och information samt fått se hur myndigheter sluter sig samman i frågan. Barnafrid vill rikta ett stort tack till samtliga involverade myndigheter som på olika sätt bidragit i uppdraget!

6 Referenser

Barnafrid, Barnahusutvärdering (2018/00212/ FST) 2019

Brandon, James & Hafez, Salam (2008) Crimes of the community. Honour-based violence in the UK. Centre for Social Cohesion, The Cromwell Press.

Brah, Avtar, Phoenix, Ann (2004). Ain't I a Woman? Revisiting Intersectionality. Journal of International Women's Studies, 5(3), 75–86.

Brottsförebygganderådet, Polisens utredningar av hedersrelaterat våld. Rapport 2012:1
https://bra.se/download/18.1ff479c3135e8540b2980007166/2012_1_polisens_utredningar_av_hedersrelaterat_%20vald.%20pdf

Brottsförebyggande rådet, statistikhämtning 2023-07-06.

Idriss, Mohammad Mazher (2021). Abused by the patriarchy: Male victims, masculinity, "Honor" – Based Abused and Forced Marriage. Journal of Interpersonal violence 1–28.

Jernbro, C, Landberg, Å (2018). Det är mitt liv! Om sambandet mellan barnmisshandel och att inte få välja sin framtida partner. Stiftelsen Allmänna barnhuset.

Joint general recommendation/general comment No. 31 of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women and No. 18 of the Committee on the Rights of the Child on harmful practices, 2014.
https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?SymbolNo=CEDAW/C/GC/31/CRC/C/GC/18

Korteweg, Anna C., Yurdakul, Gökçe (2010) Religion, Culture, and the Politicization of Honour-Related Violence: A Critical Analysis of Media and Policy Debates in Western Europe and North America. United Nations Research Institute for Social Development. Gender and Development Programme Paper Number 12, October 2010.

Makt, mål och myndigheter – feministisk politik för en jämställd framtid (Skr 2016/17:10).
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2016/11/skr.-20161710>

Länsstyrelsen Östergötland (2022). Myndighetsgemensam vägledning vid hedersrelaterad brottslighet. Att agera och ge stöd och skydd när barn och vuxna riskerar att bli eller har blivit bortförda till utlandet i syfte att utsättas för hedersrelaterad brottslighet 2022:23.

Regeringskansliet, SOU 2015:55, *Nationell strategi för insatser mot mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.*

https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2015/06/sou-2015_55/

NCK, Hedersrelaterat våld och förtryck- kunskaps- och forskningsöversikt, 2010

<https://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/sokresultat-kunskapsbanken/?id=145&librisId=&swepubId=>

Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten, PM 2017:06 publicerad 2017-02-03

Riksdagsbeslut: Förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap.
Civilutskottets betänkande 2018/19:CU4

Rikspolisstyrelsen (2009). Delredovisning av regeringsuppdrag avseende gemensamma nationella riktlinjer kring barn som misstänks vara utsatta för brott och kriterier för landets Barnahus. Ju2009/08003/KRIM.

Socialstyrelsen (2023), Uppskattning av antalet kvinnor och flickor i Sverige 2021 som kan ha varit utsatta eller riskerar att utsättas för könsstämpning

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2023-6-8599.pdf>

Socialstyrelsen (2016). Kvinnlig könsstämpning – ett stöd för hälso- och sjukvårdens arbete.

SOU 2018:69 "Ett utökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet" Slutbetänkandet av utredning om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv. Norstedts Juridik Stockholm

SOU 2020:57 "Ett särskilt hedersbrott" Ett betänkande av Hedersbrottsutredningen. Norstedts Juridik Stockholm

SOU 2022:70 "En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn". Stockholm

Trippelt utsatt – En kartläggning av hedersrelaterat förtryck och våld bland ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning.

<https://www.tris.se/publikation/2019/1/17/trippelt-utsatt?rq=trippelt%20Utsatt>

Unicef (2023), www.unicef.se, hämtad 2023-07-03.

WHO (2023), https://www.who.int/health-topics/female-genital-mutilation#tab=tab_1

Bilaga 1, Fallet Sara

Fallet Sara

Att utreda misstanke om könsstympling

Det här fallet går ut på att arbeta med bedömningar kring ett ärende med fokus på handläggningen kring utreseförbud. I arbetet ska deltagarna lära sig vilka utredningsåtgärder som kan vara aktuella samt diskutera olika scenarier och utmaningar som kan uppkomma vid ett ärende som handlar om misstänkt könsstympling. Deltagarna kommer även att under fallets gång få diskutera och ta ställning till vilka bedömningar som bör göras gällande risk och skydd samt utifrån säkerhetsplanering.

Fallet Sara startar med att en skolsköterska tar kontakt med socialtjänsten då hon har träffat en flicka som uppger att hon har blivit könsstympad. Deltagarna kommer sedan att få följa Saras väg under den initiala delen av en utredning som kommer att inkludera olika ställningstaganden och bedömningar. Under utbildningen kommer de få ta del av ett urval av dokument som kan bli aktuella under den initiala delen av en utredning.

Mål

Träna på vilka bedömningar och utredningsåtgärder som behövs kring en utredning vid misstanke om könsstympling.

Målgrupp

Anställda inom socialtjänsten utifrån myndighetsutövning som kan komma i anspråk vid utredningar hanterade inom barnahussamverkan.

Tidsåtgång

Cirka 4-5 timmar

Innehåll

Om materialet	3
Syfte och mål	3
Tidsåtgång	4
Förberedelser	5
Underlag och bilagor	6
Till dig som caseledare	6
Material till deltagarna.....	6
Referensmaterial.....	6
Förslag på genomförande.....	7
Välkomna deltagarna, presentera syfte och mål för dagen.....	7
INSPEL 1 - Anmälan	8
Deltagarnas uppdrag och frågeställningar	8
Inspel 2, Samråd	9
Deltagarnas frågeställningar	9
Inspel 3, Efter förhör med Sara och rättsläkarundersökning	10
Deltagarnas frågeställningar	10
Inspel 4, Efter förhör med föräldrarna	11
Deltagarnas frågeställningar	11
Inspel 5, Uppföljande samråd	12
Deltagarnas frågeställning	12
Inspel 6 Vad händer nu?	13
Deltagarnas frågeställning	13

Om materialet

Det här materialet är ett stöd till dig som ska leda fallbeskrivningen. Den är inte till för deltagarna och bör därför inte delas ut till dem.

Av denna handledning framgår syfte och mål med fallet Sara. Vilka dokument du ska använda dig av vid respektive inspel samt de frågeställningar vi önskar att deltagarna diskuterar. Det är viktigt att materialet lämnas ut i den ordning som är planerad. Diskussionsfrågorna delas ut till deltagarna till respektive inspel.

Syfte och mål

Syftet med fallet Sara är att deltagaren ska få mer kunskap och förståelse om de åtgärder som kan vara aktuella vid misstanke om könsstympning. Deltagarna ska efter utbildningen även ha reflekterat kring värdet av bemötande samt ha fått förståelse för vilka problem som kan uppstå.

Deltagaren ska efter genomförd utbildning:

- **Fått bättre kunskap om lagstiftningens tillämpning gällande utreseförbud och könsstympning av flickor och kvinnor. Deltagaren ska efter momentet kunna diskutera lagstiftningens utformning vad gäller hedersförtryck och könsstympning samt utreseförbudslagstiftningen.**
- **Ha reflekterat kring vilka frågor det bör fokuseras på under ett ärendes gång**
- **Kunna resonera kring vilken information som kan vara relevant**
- **Ha fått bättre kunskap vad andra myndigheter gör under ett ärende kring utreseförbud och könsstympning**
- **Fått mer kunskap kring hur socialtjänsten kan använda sig av andra myndigheters information och vad det kan tillföra socialtjänstens utredning**
- **Kunna och känna sig trygg i rutinerna kring utreseförbud**
- **Reflekterat kring vilken kunskap, information och verktyg som behövs för att kunna göra en adekvat utredning kring utreseförbud**

- Reflekterat kring vilka frågor det bör fokuseras på i samtal med barn och föräldrar samt hur dessa frågor bör ställas
- Fått en större trygghet i att göra skyddsbedömningar, riskbedömningar och säkerhetsplanering samt vad som kan vara bra att tänka på gällande dessa bedömningar.

Tidsåtgång

Fallet Sara har sex olika delar att diskutera. I anslutning till varje delmoment bör det ske någon form av återrapportering till storgruppen. Utbildningen 1 mars var planerad till 3.5 timmar. Ytterligare tid bör avsättas för tid både för gruppvisa diskussioner och diskussion i storgrupp. Sammanlagd tid för utbildningen är ca 4 timmar, beroende på gruppernas behov av diskussion. Utbildningen är möjlig att dela upp på fler tillfällen, det bör dock inte gå alltför lång tid mellan tillfällena.

Utbildningen kan med fördel kompletteras med föreläsningen från Utrikesdepartementet och Sara Landström föreläsning kring Samtal med barn som finns i utbildningsmodulen samt med information från Socialstyrelsen (<https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/vald-och-fortryck/konststymning-av-flickor-och-kvinnor/om-konststymning/>)

Total tid för utbildningen behöver då utökas med dessa delar.

- Inspel 1 Anmälan 30-40 min
- Inspel 2 Samråd 30-40 min
- Inspel 3 Efter målsägandeförhör och rättsläkarundersökning 30-40 min
- Inspel 4 Efter förhör med föräldrarna 30-40 min
- Inspel 5 Uppföljande samråd 30-40 min
- Inspel 6 Vad händer nu? 30-40 min

Förberedelser

Bestäm gruppindelning och upplägg. Rekommendationen är att det är ca 4-6 personer i varje grupp som deltar i fallet. Varje grupp behöver tillgång till en dator med internetuppkoppling. Vid fler grupper utse en som ansvarar för anteckningar och som kan föredra diskussionerna i storgrupp.

Före utbildningen bör deltagaren, utöver kunskap och erfarenhet av utredning, ha genomgått utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck och ha en grundläggande kunskap om könsstymningens olika former, ursprung, konsekvenser samt var i världen den utförs.

Underlag och bilagor

Till dig som caseledare

00 Lärarhandledning

Material till deltagarna

1. Orosanmälan till socialtjänsten
- 2.1 Tjänsteanteckning om samtal mellan socialtjänst och skolsköterskan
- 2.2 Anteckningar från samtal mellan socialtjänst och Barnahus utifrån anmälan till samråd
- 2.3 Polisanmälan
- 3.1 Målsägandeförhör
- 3.2 Tjänsteanteckning, preliminärt utlåtande från rättsläkare
- 3.3 Rättsintyg
- 4.1 Förhör med pappa
- 4.2 Förhör med mamma
5. Inga material finns i detta inspel
6. Förhör med sakkunnig

Referensmaterial

- Myndighetsgemensamma vägledningen
- Aktuella material från Socialstyrelsen
- Aktuell lagstiftning och föreskrifter
- Rutin gällande utreseförbud

Förslag på genomförande

Välkomna deltagarna, presentera syfte och mål för dagen

Hälsa deltagarna välkomna och presentera mål och syfte med fallet Sara. Tala om att det under fallets gång kommer att komma ut sex olika inspel och att det finns förbestämd tid för varje inspel. Det viktiga med dagen är att ha fått med sig kunskap och en större trygghet i utredningar kring könsstympling och utreseförbud samt att genom att alla deltagare är aktiva fått ta del av andras erfarenheter. Syftet med fallet Sara är att få reflektera, problematisera och praktisera frågor om kring en utredning vid misstanke om könsstympling med fokus på utreseförbud. Det är viktigt att ha med sig att det är ett fiktivt fall och att uppgifterna som framkommer inte är helt uttömmande. En del åtgärder och förutsättningar kommer att vara bestämda i förväg för att underlätta att fokus hålls till aktuella frågeställningar. Dokumenten utgör exempel.

30 min

INSPEL 1 - Anmälan

Dela ut handlingar:

- *Orosanmälan*

Av handlingarna framkommer bland annat att Sara vid hälsosamtal i årskurs fyra har berättat för skolsköterskan att något har gjorts med hennes underliv. Uppgiften leder till att skolsköterskan gör en orosanmälan. Socialtjänsten tar beslut om att inleda utredning samt tar en första kontakt med skolsköterskan för kompletterande frågor. Socialtjänsten gör efter detta en polisanmälan samt kallar till samråd. Inför samrådet begär socialtjänsten in journaler från sjukvården.

Deltagarnas uppdrag och frågeställningar

- Inleda utredning (motivering, finns behov av att inleda på fler syskon?)
- Kontakt tas med skolsköterskan för kompletterande frågor- vilka frågor bör ställas utifrån vilka uppgifter skulle behöva kompletteras och som kan vara av hjälp inför den omedelbara skyddsbedömningen och inför kommande riskbedömning? (t ex behövs mer information om flickan, syskon, finns ledighetsansökan, hur kontakten med föräldrarna sett ut, finns det något nätverk, finns det andra som kan ha uppgifter?)
- Skyddsbedömning (finns behov av omedelbart skydd? Motivera ställningstagandet)
- Riskbedömning (vilka risk- och skyddsfaktorer kan redan nu identifieras?)
- Säkerhetsplanering (finns behov av säkerhetsplanering och i så fall vad behöver finnas med)
- En polisanmälan görs, vad är viktigt att ta upp i en polisanmälan?
- Begära in journaler/uppgifter från sjukvården (Vilka uppgifter kan vara behjälpliga?)
- Kontakt tas med Barnahus för att boka in samråd. (Vilka frågor kan vara viktiga att lyfta på samrådet?)
- Kan det vara aktuellt att ta med skolan initialt på samrådet så att de direkt kan ge information?

30 min

Inspel 2, Samråd

Dela ut handlingar:

- *Anteckningar från samtalet mellan socialtjänsten och Barnahus där socialtjänsten kallar till samråd*
- *Tjänsteanteckning från samtal med skolsköterskan*
- *Polisanmälan*

På samrådet framkommer att åklagaren fattar beslut om förundersökning. Det diskuteras vilka typer av åtgärder som ska göras (hämtning, trygghetsperson osv) samt görs en planering inför förhör och eventuell rättsläkarundersökning. Det framkommer information från sjukvården som stärker misstankarna om könsstympning bland annat framkommer att flickan haft återkommande urinvägsinfektioner.

Deltagarnas uppdrag och frågeställningar

- Skyddsbedömning (finns behov av ny och i så fall vad ska den innehålla?)
- Riskbedömning (finns behov av ny och i så fall vilka risk- och skyddsfaktorer kan identifieras?)
- Säkerhetsplanering (finns behov av ny säkerhetsplanering och i så fall vad behöver finnas med)
- Skulle det påverka socialtjänstens bedömningar om åklagaren inte hade fattat beslut om förundersökning?
- Diskutera en planering för olika scenarion i utifrån vad som ev kommer fram på förhöret med Sara. Tex kommer flickan att behöva placeras? Kommer syskon behöva placeras? Vad är viktigt att beakta och vara förberedd på? Kan det vara aktuellt med nätverksplacering? Vilka olika skyddsinsatser kan behövas? Vilka uppgifter kan vara bra inför ett ev tillfälligt utreseförbud?

30 min

Inspel 3, Efter förhör med Sara och rättsläkarundersökning

Dela ut handlingar:

- *Förhör med Sara*
- *Tjänsteanteckning från rättsläkarundersökning*
- *Rättsläkarintyg (kommer i praktiken senare under handläggningen)*

Deltagarnas uppdrag och frågeställningar

- Skyddsbedömning (finns behov av ny och i så fall vad ska den innehålla?)
- Riskbedömning (finns behov av ny och i så fall vilka risk- och skyddsfaktorer kan identifieras?)
- Säkerhetsplanering (finns behov av ny säkerhetsplanering och i så fall vad behöver finnas med)
- Om Sara inte velat vara med på rättsläkarundersökningen hur hade det eventuellt påverkat vidare handläggning?
- Om Sara tar tillbaka sina uppgifter hur hade det eventuellt påverkat vidare handläggning?
- Om rättsläkarintyget inte skulle ha visat könsstympling hur hade det eventuellt påverkat vidare handläggning?
- Diskutera en planering för olika scenarion i utifrån vad som ev kommer fram på förhör med föräldrarna. T ex kommer flickan att behöva placeras? Kommer syskon behöva placeras? Vad är viktigt att beakta och vara förberedd på? Kan det vara aktuellt med nätverksplacering? Vilka uppgifter kan vara bra inför ett ev tillfälligt utreseförbud?

30 min

Inspel 4, efter förhör med föräldrarna

Ett första så kallat delgivningsförhör har hållits där föräldrarna delgivits misstanke och fått information om försvarare.

Dela ut handlingar:

- *Förhör med föräldrarna*
-

Deltagarnas uppdrag och frågeställningar

- Skyddsbedömning (finns behov av ny och i så fall vad ska den innehålla?)
- Riskbedömning (finns behov av ny och i så fall vilka risk- och skyddsfaktorer kan identifieras?)
- Säkerhetsplanering (finns behov av ny säkerhetsplanering och i så fall vad behöver finnas med)
- Framkommer något som påverkar tidigare bedömningar kring Sara och ev syskonen?

30 min

Inspel 5, uppföljande samråd

Information kommer från polisen att en resa är bokad med mellansystem och mamman till Egypten. Enbart enkelresa. Polisen lägger till ny brottsrubricering förberedelse till könsstympning gällande den yngsta system som är 6 år. Föräldrarna har begärts häktade.

Deltagarnas uppdrag och frågeställningar

- **Skyddsbedömning (finns behov av ny och i så fall vad ska den innehålla?)**
- **Riskbedömning (finns behov av ny och i så fall vilka risk- och skyddsfaktorer kan identifieras?)**
- **Säkerhetsplanering (finns behov av ny säkerhetsplanering och i så fall vad behöver finnas med)**
- **Utredning om tillfälligt utreseförbud- vad bör finnas med? (T ex vilka rekvisit kan anses uppfyllda gällande tillfälligt utreseförbud? Gör det någon skillnad om en flicka samtycker till resan eller om de inte är svenska medborgare?)**
- **När man fått fram det tillfälliga utreseförbudet behövs komplement för annat skydd och i så fall vad?**
- **Vilka bedömningar bör göras gällande syskonen?**

30 min

Inspel 6 Vad händer nu?

Dela ut handlingar:

- *Förhör med sakkunnig*

Det är nu dags att gå vidare med utredningen och fundera framåt. Nu väntar samtal med Sara och föräldrarna samt ev syskon samt att planera den fortsatta utredningen och ansökan om utreseförbud. Polisen har haft förhör med sakkunnig som socialtjänsten begärt in.

Deltagarnas uppgift och frågeställningar

- Utifrån förhöret med sakkunnig, vilken information och uppgifter kan vara användbara?
- Förbereda samtal med barn och föräldrar, vad är viktigt att tänka på?
- Vad är viktigt att ha förberedelser kring?
- Hur ser det ut för syskonen?
- Vad är viktigt att ta reda på, vad behövs för uppgifter för att få ett så bra beslutsunderlag till ansökan om utreseförbud som möjligt (vilka rekvisit behöver vara uppfyllda)?
- Vilken information och uppgifter kan vara särskilt användbara för utredningen gällande utreseförbud?

Deltagare från rättsväsendet i Barnafrids utbildning:
Hedersrelaterat våld och förtryck för dig inom Barnahus

Fallet Sara

Att utreda misstanke om könsstympling

Det här fallet går ut på att arbeta med en förundersökning om misstanke om könsstympling. I arbetet ska deltagarna lära sig vilka utredningsåtgärder som kan vara aktuella samt diskutera olika scenarier och utmaningar som kan uppkomma vid en förundersökning.

Fallet Sara startar med att en skolsköterska tar kontakt med socialtjänsten då hon har träffat en flicka som uppger att hon har blivit könsstympad. Deltagarna kommer sedan att få följa Saras väg i förundersökningen. Under utbildningen kommer de få ta del av ett urval av dokument som kan bli aktuella i förundersökningen.

Mål

Träna på att utreda en brottsutredning vid misstanke om könsstympling.

Målgrupp

Anställda från rättsväsendet som kan komma i anspråk vid brottsutredningar hanterade inom barnahussamverkan.

Tidsåtgång

Cirka 3.5 timme

Innehåll

Om materialet	2
Syfte och mål	3
Tidsåtgång	3
Förberedelser	4
Underlag och bilagor	4
Till dig som handledare.....	4
Material till deltagarna.....	4
Referensmaterial.....	5
Förslag på genomförande	6
Välkomna deltagarna, presentera syfte och mål för dagen.....	6
INSPEL 1 - Samråd	7
Deltagarnas frågeställningar	7
Inspel 2, Förhör genomfört	8
Deltagarnas frågeställningar	8
Inspel 3, Tvångsmedel	9
Deltagarnas frågeställningar	9
Inspel 4, besked	10
Deltagarnas frågeställningar	10
Inspel 5, Målsägandes inställning ändras.....	11
Deltagarnas frågeställning	11
Inspel 6, Avslut	12
Deltagarnas frågeställning	12

Om materialet

Det här materialet är ett stöd till dig som ska leda fallbeskrivningen, fortsättningsvis benämnd som handledare. Den är inte till för deltagarna och bör därför inte delas ut till dem.

BARNAFRID

LINKÖPINGS UNIVERSITET

Av denna handledning framgår syfte och mål med fallet Sara, vilka dokument du ska använda dig av vid respektive inspel samt de frågeställningar vi önskar att deltagarna diskuterar. Det är viktigt att materialet lämnas ut i den ordning som är planerad. Diskussionsfrågorna delas ut till deltagarna till respektive inspel.

Syfte och mål

Syftet med fallet Sara är att deltagaren ska få mer kunskap och förståelse om de åtgärder som kan vara aktuella vid misstanke om könsstympning. Deltagarna ska efter utbildningen ha reflekterat kring värdet av bemötande samt ha fått förståelse för vilka problem som kan uppstå.

Deltagaren ska efter genomförd utbildning:

- Fått bättre kunskap om lagen om förbud mot könsstympning av flickor och kvinnor. Deltagaren ska efter momentet kunna diskutera lagstiftningens utformning.
- Ha fått ökad kunskap kring vilka frågor som är relevanta vid förhören i fallet?
- Kunna resonera kring vad för övrig stödbevisning som kan vara tillämplig och relevant?
- Ha fört resonemang kring tvångsmedel såsom exempelvis hur koordinera ev hämtningar samt möjlighet att kunna använda sig av hemliga tvångsmedel
- Ha diskuterat kring vikten av att använda "rätt" tolk
- Ha fått bättre kunskap om rutinerna kring läkarundersökning och rättsintyg
- Ska ha reflekterat över vikten av bemötande och dilemman som kan uppstå.

Tidsåtgång

Fallet Sara har sex olika delar att diskutera. I anslutning till varje delmoment bör det ske någon form av återrapportering till storgruppen. Utbildningen 1 mars var planerad tid 3.5 timme. Ytterligare 30 min bör avsättas för tid för diskussion i storgrupp. Sammanlagd tid för utbildningen är då 4 timmar (240 minuter) inkl paus.

- *Presentation av passet 10 min*
- Inspel 1 Samråd 30 minuter
- Inspel 2 Efter förhör med målsägande, 40 minuter
- Inspel 3 Gripande och husrannsakan, 30 minuter
- Inspel 4 Besked från rättsläkarundersökning, förhör samt PIU, 40 minuter
- Inspel 5 Målsägandens inställning ändras, 30 minuter
- Inspel 6 Avslut, 30 minuter

Totalt 210 minuter

Förberedelser

Bestäm gruppindelning och upplägg. Rekommendationen är att det är ca 4-6 personer i varje grupp som deltar i fallet. Varje grupp behöver tillgång till en dator med internetuppkoppling. Vid fler grupper utse en som ansvarar för anteckningar och som kan föredra diskussionerna i storgrupp.

Före utbildningen bör deltagaren, utöver kunskap och erfarenhet av brottsutredning, ha genomgått utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck och ha en grundläggande kunskap om könsstymplingens olika former, ursprung, konsekvenser samt var i världen den utförs.

Underlag och bilagor

Till dig som handledare

00 Deltagarmaterial

Material till deltagarna

- 1.1. Tjänsteanteckning från socialtjänst om samtal med skolsköterskan
- 1.2. Anmälan till samråd - samtal mellan samordnare och socialtjänst

BARNAFRID

LINKÖPINGS UNIVERSITET

- 1.3. Polisanmälan Sara 230208
- 2.1. Direktiv 1 av åklagare efter samråd
- 2.2. Förhör med målsägande 230209
- 2.3. Tjänsteanteckning information från PMF-slagning
- 2.4. Vittnesförhör med skolsköterskan Anna 230209
- 3.1. Tjänsteanteckning, preliminärt utlåtande från rättsläkare
- 3.2. Direktiv från åklagare – HÄFÖ (Anhållen i sin frånvaro); husrannsakan för att leta föremål
- 4.1. Förhör med misstänkta *2, 230211
- 4.2. PM om beslag
- 4.3. Vittnesförhör med Saras lärare Evelina 230210
- 5.1. Tjänsteanteckning PKC, 230212
- 5.2. Direktiv nr 3
- 5.3. Yttrande från rättsläkarundersökningen 230303
- 6.1. Direktiv nr 4
- 6.2. Förhör med målsäganden nr 2, 230215
- 6.3. Förhör sakkunnig 230222
- 6.4. PM om kontoutdrag

Referensmaterial

- [Myndighetsgemensamma vägledningen](#)
- Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens metodstöd och handböcker *finns att tillgå via era respektive intrapolis*
- [Tillgång till brottsbalken](#)
- [Propositionen 1996-97 om dubbel straffbarhet vid KKS](#)

Förslag på genomförande

Välkomna deltagarna, presentera syfte och mål för dagen

Hälsa deltagarna välkomna och presentera mål och syfte med fallet Sara. Tala om att det under fallets gång kommer att komma ut sex olika inspel och att det finns förbestämd tid för varje inspel. Det viktiga med dagen är att ha fått med sig kunskap om hur en förundersökning kring könsstypning kan gå till men också att ha aktivt bidragit till diskussionen och delat med sig av sina erfarenheter. Syftet med fallet Sara är att få reflektera, problematisera och praktisera frågor om brottsutredning vid misstanke om könsstypning. Det är viktigt att ha med sig att fallet inte är helt uttömmande utan det finns ett urval olika handlingar som kan vara aktuella i en brottsutredning. Eventuella oriktiga uppgifter kommer inte att vara relevant i fallet.

25 min

INSPEL 1 – Samråd

Dela ut handlingar:

1.1 Tjänsteanteckning från socialtjänst om samtal med sjuksköterska

1.2 Anmälan till samråd - samtal mellan samordnare och socialtjänst

1.3 Polisanmälan

Av handlingarna framkommer att Sara vid hälsosamtal i årskurs fyra har berättat för skolsköterskan att något har gjorts med hennes underliv. Uppgiften leder till att skolan gör en orosanmälan. Socialtjänsten tar en kontakt med barnahus och samråd planeras in.

Deltagarnas frågeställningar

- Finns anledning att inleda förundersökning? Vad för brott kan i så fall vara aktuella?
- Vilka direktiv är aktuella att ges av åklagare?
- Planera ett förhör med målsägande, vilka förhørsfrågor behöver ställas?
- Hur ska vi tänka kring användandet av tolk?
- Vilka frågor är viktiga att ta upp vid samråd?

- Reflektera kring vad som är ett bra bemötande

40 min

Inspel 2, Förhör genomfört

Dela ut handlingar:

2.1 Direktiv 1 av åklagare

2.2 Förhör med målsägande

2.3 Tjänsteanteckning om slagning i PMF

2.4 Vittnesförhör med skolsköterskan 230209

Av förhör framkommer att Sara berättar om att det har skett ett ingrepp i hennes underliv vid en resa till Egypten. Sara med särskild företrädare samtycker till rättsläkarundersökningen.

Deltagarnas frågeställningar

- Läs åklagarens direktiv. Jämför med det direktiv som upprättades av er. Diskutera likheter och skillnader.
- Läs förhöret med Sara. Jämför de frågor som ställdes med de frågor ni lyfte fram. Diskutera likheter och skillnader och eventuella skillnader som skulle kunna bli.
- Vilka vidare utredningsåtgärder tänker ni behövs? Vilka misstankar ska föras upp?
- Om fler förhör ska hållas – diskutera vad som är viktigt att lyfta fram.
- Planera för en läkarundersökning. Vad ska ges för frågeställningar till den rättsmedicinska läkaren?
- Reflektera kring läkarundersökning om målsägande inte hade velat medverka.

30 min

Inspel 3, Tvångsmedel

Dela ut handlingar:

- 3.1. *Tjänsteanteckning från prel utlåtande av rättsläkare*
- 3.2. *Direktiv 2 från åklagaren – tvångsmedel*

Inga noteringar finns i journalanteckning och BVC. Nu är föräldrarna frihetsberövade och placerade i arresten. Ett 24:8 förhör har hållits och nu ska ett ordentligt förhör tillsammans med försvarare hållas och beslag gås igenom.

Deltagarnas frågeställningar

- Läs åklagarens direktiv. Jämför med det direktiv som upprättades av er. Diskutera likheter och skillnader.
- Diskutera det preliminära utlåtandet från rättsläkaren – gav det något av vikt?
- Förbered förhören med föräldrarna, vad ska de underrättas för misstanke, vilka frågor är viktiga att få med? Diskutera vilka olika typer av invändningar som föräldrarna kan göra och vad för frågor ni bör ställa då.
- Diskutera skillnader mellan fullbordat brott och medverkan till fullbordat brott när det kommer till brott mot lagen om könsstympning.
- Diskutera också för- och nackdelar med att kalla till förhör/hämta till förhör/anhållan i sin utevaro.
- Finns det ytterligare utredningsåtgärder som bör göras? PIU!
- Förbered förhör med lärare. Vilka frågor är aktuella att ställa?

40 min

Inspel 4, Efter frihetsberövande

Dela ut handlingar:

- 4.1. *Förhör med misstänkt, 230211*
- 4.2. *PM om beslag*
- 4.3. *Vittnesförhör med Saras lärare Evelina, 230210*

Förhör med föräldrar samt besked efter husrannsakan har nu kommit.
Förhör har hållits med Saras lärare Evelina.

Deltagarnas frågeställningar

- Läs förhör med misstänkte och jämför och diskutera skillnader med eget planerat förhör.
- Ska föräldrarna friges efter förhör?
- Diskutera och reflektera kring fortsättningen av ärendet. Vilka direktiv ska lämnas?

30 min

Inspel 5, Målsägandes inställning ändras

Dela ut handlingar:

- 5.1. *Tjänsteanteckning PKC*
- 5.2. *Direktiv nr 3*
- 5.3. *Yttrande från rättsläkarundersökningen, 230222*

Målsägande har nu hört av sig och berättat för PKC att hon inte längre vill medverka.

Deltagarnas frågeställning

- Ni behöver nu hålla ett målsägandeförhör. Planera ett målsägandeförhör. Hur ska man motivera Sara att hålla kvar i sina uppgifter?
- Vad innebär en PIU?
- Vilka direktiv kan tänkas lämnas i nuläget?
- Läs besked från rättsläkaren. Vad innebär en typ II? Hur skulle man ha resonerat om det inte hade gått att se en könsstympling?
- Hur ska ni tänka kring användandet av rättsintyg nu när målsägandes samtycke saknas?

30 min

Inspel 6, Avslut

Dela ut handlingar:

- 6.1. *Direktiv nr 4*
- 6.2. *Förhör med målsägande nr 2, 230215*
- 6.3. *Förhör sakkunnig, 230222*
- 6.4. *PM om kontoutdrag*

Nu är samtliga utredningsåtgärder gjorda i förundersökningen och saken ska knytas ihop.

Deltagarnas frågeställning

- Jämför planerade målsägandeförhöret med det hållna.
- Läs förhör med sakkunnig. Hur kan detta vara till hjälp för utredningen?
- Är direktiven som är skrivna snarlika de ni diskuterade? Något ytterligare ni tänker skulle kunna vara nödvändigt?
- Titta igenom kontoutdraget. Är det något som kan användas som bevisning?
- Avslutningsvis – kommer det gå att väcka åtal på underlaget?

INSPEL 1 SAMRÅD

Av handlingarna framkommer att Sara vid hälsosamtal i årskurs fyra har berättat för skolsköterskan att något har gjorts med hennes underliv. Uppgiften leder till att skolan gör en orosanmälan. Socialtjänsten tar en kontakt med barnahus och samråd planeras in.

Frågeställningar

- Finns anledning att inleda förundersökning? Vad för brott kan i så fall vara aktuella?
- Vilka direktiv är aktuella att ges av åklagare?
- Planera ett förhör med målsägande, vilka förhørsfrågor behöver ställas?
- Hur ska vi tänka kring användandet av tolk?
- Vilka frågor är viktiga att ta upp vid samråd?
- Reflektera kring vad som är ett bra bemötande

Tjänsteanteckning Socialtjänsten från samtal med skolsköterskan Anna Annason

I samtal med skolsköterskan framkommer att hon under en längre tid haft tankar om och varit orolig för att Sara skulle vara könsstympad. Hon och lärarna har lagt märke till att hon ofta har magont och huvudvärk speciellt i samband med idrotten. Skolsköterskan hade därför planerat att ställa mer ingående frågor kring detta i samband med hälsosamtalet då hon tyckte det var ett bra tillfälle när det ändå ställs många frågor kring andra saker. Det var vid det här samtalet som Sara uttryckte att hon visste att det hade hänt något med hennes underliv. Att de hade gjort något med underlivet. Hon sa att det hade skurits i underlivet men att hon var osäker om de hade sytt. Saras mamma hade varit med vid tillfället.

Anna kan inte svara på varför de från skolans sida inte gjorde något när de fick reda på att Sara varit på resa i Egypten, kanske var det för att man inte ville tro det värsta och det framkom ingen oro på överlämningen mellan förskolan och skolan. På fråga om Sara har bröder eller systrar så svarar skolsköterskan att Sara har två systrar, en syster som är sex år och en syster som är ett år. Systemen som är sex år går i förskoleklassen på skolan. Det finns ingen ledighetsansökan registrerad på någon av systrarna. På fråga om Sara har pratat med någon annan vuxen om detta så berättar skolsköterskan att Sara är en tystlåten flicka. Det är mest skolsköterskan som Sara känner sig trygg att prata med, inte ens klassläraren har helt nått fram till henne så hon tror inte att Sara berättat för någon annan vuxen. Vad gäller kontakten med föräldrarna så berättar skolsköterskan att skolan har bra kontakt med dem. De är väldigt noga med att komma på möten. De vill inte ha tolk men skolsköterskan har förstått på lärarna att de ibland kan vara osäkra på om föräldrarna verkligen har förstått vad som sägs. När det varit utvecklingssamtal har ibland Sara översatt en del av samtalet. Föräldrarna har haft olika arbeten till och från men verkar ha haft svårt att komma in på arbetsmarknaden. Skolsköterskan berättar att pappan har en äldre bror i Sverige som bor i närheten. Resten av släkten både på mamman och pappans sida är kvar i Egypten och de verkar ha mycket kontakt med dem där. Sara har ibland berättat att hon till exempel har haft facetime samtal med sin moster och mormor. Skolsköterskan har ingen annan oro för tillfället och kan gärna vara med och stötta Sara under tiden. Hon kommer inte ta kontakt med föräldrarna eller berätta för Sara om vårt samtal utan avvaktar vidare kontakt med socialtjänsten.

Anmälan till samråd - samtal mellan samordnare och socialtjänst

BP = Barnahuspersonal

S= Socialsekreterare i mellankommun

Barnahuspersonal (BP): Barnahus

Socialsekreterare (S): Hej! Det är Sandra Pettersson från Mellanstads kommun. Jag skulle vilja boka in ett samråd.

BP: Vilket barn gäller det? Har du personnummer?

S: Sara XXX född xxxx

BP: Kan du kort ge en beskrivning av ärendet, vad det handlar det om för misstänkt brott?

S: Anmälan till socialtjänsten kommer från skolsköterskan som har oroanmält, den 5 mars 2023, gällande misstanke om att Sara blivit utsatt för könsstympning.

Bakgrunden är att Sara, 10 kom till Sverige från Egypten när hon var 1 år gammal. Hon bor tillsammans med sina föräldrar och 2 småsyster, 6 år och 1 år i en förort till Göteborg. Flickan hade för några år sedan en längre frånvaro, mellan förskoleklass och ettan, efter sommarlov. Skolan misstänkte då att något hade hänt henne men det ledde aldrig till någon åtgärd eller samtal med föräldrar. Skolsköterskan har nu haft hälsosamtal i åk 4 med flickan och ställde därför mer ingående frågor än vad hon kanske annars skulle ha gjort. Vid samtalet frågade hon flickan direkt om hon var omskuren. Flickan berättar då att hon vet att något har hänt med hennes underliv och att alla flickor måste göra det här för att bli vuxna.

Skolsköterskan har också i orosanmälan beskrivit att flickan sökt skolsköterskan för problem med magont och huvudvärk.

BP: Vilken plats/ort ägde det misstänkta brottet rum?

S: Osäker var den misstänkta könsstympningen ägt rum, men planeringen har troligen ägt rum hemma hos föräldrarna som bor i Mellanstad.

BP: Vilken tidpunkt ägde de misstänkta brottet rum?

S: Ja vi vet ju inte, men kanske kan det ha hänt då hon hade längre frånvaro mellan förskoleklass och årskurs ett.

BP: Vem är misstänkt, inte namn utan mera vilken person?

S: Både mamma och pappa som planerat. Vi vet ju inte mer vem som kan ha utfört eventuell könsstympning.

BP: Hur har uppgifterna kommit fram?

S: Flickan har berättat i skolan till skolsköterskan som gjort anmälan till socialtjänsten.

BP: Har barnet varit aktuellt på Barnahus tidigare?

S: Nej

BP: Har barnet eller något syskon varit aktuellt hos socialtjänsten tidigare eller har det tidigare förekommit uppgifter om våld i familjen?

S: Nej inte vad vi känner till.

BP: Har ni från socialtjänstens gjort skyddsbedömning? Kan ni avvakta till samrådet eller är det åtgärder måste göras akut?

S: Vi kan avvakta till samrådet.

BP: Det är bra om ni kan avvakta att kontakta familjen, men om ni bedömer att ni behöver det är det bra med så information som möjligt om det misstänkta brottet tills efter samrådsplaneringen.

BP: Har socialtjänsten tagit kontakt med den som anmält ärendet? Har man rätt uppgifter in till samrådet?

S: Vi har tagit en kontakt med skolan för att ta in information. Föräldrarna har inte kontaktats.

BP: Inför samrådet är det bra om ni har tagit fram information om det finns syskon i familjen, om det är skolan som anmält är det bra om ni kan få fram information om det behövs tolk till barnet eller om det finns någon kännedom om att barnet har särskilda behov. Det är också bra om ni inför samrådet tar reda på var befinner sig barnet dagtid (om det inte är uppenbart) och hur man kan nå rektorn på barnets skola. Samråd äger rum på fredag kl 10.20. Kan jag ta dina kontaktuppgifter igen?

S: Mitt namn var Filippa Vitestar, och jag jobbar på Mellanstad socialförvaltningen.

BP: Då är du välkommen till samråd den 3/2 2023. Åklagare, polis, personal från BUP och barn-och ungdomssjukhuset kommer att delta. Ni behöver också göra en skriftlig polisanmälan och faxa in den till XX, senast DATUM. Bifoga då även en kopia på ursprungliga anmälan från skolan. Är det någon annan, tex sakkunnig i denna fråga, som du tänker kan vara viktig att bjuda in?

S: Jag har inte tänkt på det, men kan jag återkomma?

BP: Ja, gör det så snart som möjligt om någon mer ska bjudas in.

BP: Välkomna på fredag!

Polisanmälan

Anmälningsuppgifter

Anmälningsdatum: 8 februari 2023

Anmälningsätt: Telefax

Brott/Händelse

Brott: Brott mot lagen med förbud mot könsstypning av kvinnor. Fullbordat brott.

Brottsplats: Okänt, Egypten

Fr.o.m. måndag 2019-06-01 t.o.m. söndag 2019-10-01

Misstänkta personer:

Al Amin, Mohamed

Al Amin, Ana

Övriga aktörer:

Anmälare

Mellanstads kommun

Målsägande

Al Amin, Sara

Fritext

BROTTET

Telefax har inkommit i vilken det framgår att Sara har blivit könsstypad. Exakt tidpunkt och plats är inte fastställt.

Samråd Barnahus i Mellanstad 2023-02-08

INSPEL 2

FÖRHÖR GENOMFÖRT

Av förhör framkommer att Sara berättar om att det har skett ett ingrepp i hennes underliv vid en resa till Egypten. Sara med särskild företrädare samtycker till rättsläkarundersökningen.

Frågeställningar

- Läs åklagarens direktiv. Jämför med det direktiv som upprättades av er. Diskutera likheter och skillnader.
- Läs förhöret med Sara. Jämför de frågor som ställdes med de frågor ni lyfte fram. Diskutera likheter och skillnader och eventuella skillnader som skulle kunna bli.
- Vilka vidare utredningsåtgärder tänker ni behövs? Vilka misstankar ska föras upp?
- Om fler förhör ska hållas – diskutera vad som är viktigt att lyfta fram.
- Planera för en läkarundersökning. Vad ska ges för frågeställningar till den rättsmedicinska läkaren?
- Reflektera kring läkarundersökning om målsägande inte hade velat medverka.

Direktiv 1 av åklagare

Hej!

Här kommer en sammanfattning av de direktiv jag lämnade muntligt vid samrådet idag.

Jag har beslutat att inleda förundersökning om brott mot lagen med förbud mot könsstympning.

Jag vill att ni inledningsvis håller ett förhör med skolsköterskan på skolan. Vilka uppgifter har hon fått? Vad har flickan berättat? Vilka ord har flickan använt när hon pratat med skolsköterskan?

Begär in målsägandens journaler från skolhälsovården men också från BVC. Finns det några noteringar där om könsstympning?

Jag vill också att vi planerar in ett barnförhör. Eftersom föräldrarna kan misstänkas i vart fall för delaktighet i brottet måste målsäganden ha en särskild företrädare. Jag går in med en sådan begäran när vi bestämt tid för förhör. I samband med förhöret vore det bra om det finns en läkare tillgänglig som kan göra en läkarundersökning för det fall den särskilda företrädaren och målsäganden samtycker till det.

Jag vill att ni i första hand tar kontakt med läkare vid Amelmottagningen i Stockholm som är specialiserade på könsstympning och ser om de har möjlighet att komma till Barnahus vid tiden för förhöret.

Vi hörs och stämmer av!

//Åsa Övning

Förhör med målsägande

Så då kan du sätta dig på den här stolen Sara....

(ohörbart) mmm...

Så Sara, välkommen. Mitt namn är Sandra och jag jobbar som polis. Jag vet att det kan ju vara svårt att tro för jag har ju inga poliskläder på mig och kanske inte ser ut som en polis men en del av oss som jobbar som poliser går klädda i vanliga kläder.

Mmm..

Och träffar barn till exempel. Vi träffar många barn och då sitter vi i det här rummet och pratar precis som vi gör.

Och så finns det kameror där borta ser du (fhl pekar) och de spelar in det vi pratar om och att andra kan se genom kamerorna. Och i andra rummet sitter lite fler människor. Där sitter en jobbkompis till mig som heter Åsa och så har vi den som bestämmer i ärendet och hon heter faktiskt också Åsa. Och så sitter två från socialtjänsten, som du träffade förut idag som heter Filippa och Maria fast jag tror hon kallas Mia. Och så sitter ju din särskilde företrädare där också, Ulrika. En särskild företrädare finns där för att hjälpa dig i den här utredningen. Jag vet ju att ni har pratat lite med varandra innan vi gick in hit.

Men nu har vi pratat lite du och jag och nu skulle jag vilja lära känna dig lite bättre. Berätta vad du tycker om att göra?

Att sjunga, det gillar jag att göra. Och att spela tv-spel.

Är det något speciellt tv-spel du gillar?

Mmmm. Roblox gillar jag

Jaha men vad är det för spel?

Man ska bygga massa saker. Och ...

Vad gillar du att bygga?

Mmm.. Hus. Med massa saker i. Och utanför.

Vad bygger du på just nu?

Jag bygger ett hus som jag och min syster ska låtsas bo i. Det är jättehögt. Men jag vet inte, det kanske blir för stort så jag kanske måste göra det mindre.

Det lät spännande. Det låter som att du är duktig på att spela roblox.. Eh.. du och jag sitter ju i ett rum som jag berättade att vi träffar många barn i. Det här rummet är så bra för här kan man säga saker precis som de är. Man får använda vilka ord man vill.

Ja

Och är det något som jag inte förstår så kommer jag fråga dig om det. Det handlar om att jag ska förstå för ibland kanske jag inte har förstått rätt. Är det så att jag frågar något som du inte förstår så säg till mig då. Och om du inte vet så är det bara att du svarar att du inte vet. Det kan ju vara så ibland. Att man inte vet eller faktiskt inte kommer ihåg saker och ting.

Mmm

Och ibland kan jag säga saker som kan vara svåra att förstå och då är det viktigt att du säger till.

Ah

Men du, vet du varför du är här idag?

Lisa, min lärare sa bara att vi skulle åka iväg till er. Barnahus hette det. Och att jag skulle prata med dig och att Mia och Filippa skulle vara här.

Som jag sa till dig så kan barn komma hit för att berätta om hur man har det hemma. Om man har det bra eller dåligt.

Hur tycker du att det är hemma hos dig?

Det är väl bra. Eller vad menar du?

Jag undrar hur du har det där hemma. Trivs du bra?

Aha, okej. Jo men jag trivs jättebra. Både mamma och pappa är faktiskt jättesnälla. De vill att jag ska ha det bra. Att vi ska ha det bra.

Finns det något som är bra?

Att de ger mig godis ofta. Och att jag får spela mycket roblox.

Finns det något som är dåligt?

Nej, det är det inte. Eller vad menar du?

Finns det något hemma som gör dig ledsen?

Okej, du menar så. Nej det gör det inte.

Vilka bor hemma hos dig?

Det är mamma, pappa, mina systrar Ella och Maria. Och så min hamster också, speedy.

Hur tycker du att din pappa är?

Han är snäll. Han vill att jag ska ha det bra.

Finns det något som din pappa inte låter dig göra som du vill göra?

Mmmm. Jag vill spela roblox hos mina kompisar, men det får jag inte.

Okej, berätta mer.

Ja, men pappa tycker att jag ska vara hemma och spela. Att det är onödigt att jag sitter hos andra och spelar och stör deras föräldrar. Det går lika bra att spela hemma.

Finns det något som din pappa vill att du ska göra som du inte vill göra?

Att bädda sängen. Det gillar inte jag.

Hur är din mamma?

Mamma är snäll. Hon gillar att vara med mig och det gillar jag. Mest gillar jag när vi lägger pussel tillsammans.

Finns det något som din mamma inte låter dig göra som du vill göra?

Samma som pappa.

Finns det något som din mamma vill att du ska göra som du inte vill göra?

Mmm. Att städa. Det gillar jag inte.

Du sa att du hade systrar. Berätta mer om dem!

Ella är sex år. Hon går i förskoleklass och i höst ska hon börja ettan. Maria är jätteliten, typ bebis. Jag tror hon har fyllt 2 men jag vet inte. Jag kommer faktiskt inte ihåg. (Sara fnissar lite). Pinsamt.

Hur är ni mot varandra?

Ibland är Ella rätt jobbig och ska bara retas hela tiden. Mamma säger att jag ska skita i det men ibland kan jag inte det.

Det är ju så att du har träffat och pratat med din skolsköterska, Anna. Vad pratade ni om?

Vad menar du?

Anna har efter samtal med dig känt sig lite orolig för dig och därför har hon pratat med Maria och Filippa. Och då vill vi prata med dig om det här.

Okej, men vi pratade bara om den där grejen som hände. Men du vet, det är inget konstigt. Det gjorde inte ont eller så. Jag ville göra det för alla gör det liksom. Det var aldrig någon som tvingade mig att göra det här alls. Hade jag inte velat så hade jag sluppit. Men jag ville göra det liksom.

När du säger den där grejen som hände, berätta mer för mig om den.

Ja, men alltså. När man ska börja skolan så går man till en doktor som gör så att man blir klar för att kunna börja skolan. Alla tjejer gör det.

Berätta mer om att alla tjejer gör det?

Ja, men alltså, jag vet inte exakt vad det heter men tror det kallas för kittan. Man skär liksom. Precis som man gör på killar så gör man samma på oss tjejer. Det gör att det inte blir smutsigt. Alla gör det.

Vad innebär kittan? Vad är det för något?

Ja, men du vet alltså. Att man skär där nere i snippan.

Okej, vem är det som skär?

Doktorn vi åkte till. Jag vet inte vad han hette. Det kommer jag inte ihåg. Eller förresten, det sa han aldrig.

Berätta mer om när det här hände?

Mmmm.

Var hände det här?

Det var när vi var i Egypten över sommaren.

Vilka var det som var med?

Ja, men alltså. Det var jag och så följde min mamma med också. Sen var min mammas syster också med. Min kusin skulle följt med men hon blev sjuk så hon fick stanna hemma.

Hur kom ni dit?

Pappa körde oss dit. Mamma kör aldrig bil. Det gör inte moster heller så pappa fick köra.

Följde pappa med in?

Nej, det tror jag inte. Inte vad jag såg i alla fall. Alltså pappa och mamma är världens snällaste. Vad kommer hända med dem när jag säger det här?

Det är jättebra att du säger det här till mig. Jag kan inte säga vad det kommer innebära som det är nu.

Ja, för jag vill inte att de ska råka illa ut. Det här är något alla gör. Jag menar verkligen alla.

Ok. Kan du berätta mer för mig om vad som hände efteråt?

Mmm.. vi åkte hem. Åt tårta och kakor. Det var rätt många som var där efteråt. Mina kusiner också. Det var kul.

Hur mådde du?

Alltså det var bra. Jag hade inte ont. Det har jag aldrig haft. Min kusin hade inte heller ont. Vi är lika gamla.

Du sa något förut att alla gör det. Och något om skolan. Berätta mer om det.

Men i mitt land som jag kommer ifrån där gör alla flickor det innan de började skolan.

Varför gör man det?

Det gör att det är lättare att gå till skolan, liksom. Eller jag vet inte faktiskt. Det har ingen nog sagt till mig. Men alla flickor gör det. Det är som en sån här du vet.. vad heter det? Trad eller jag vet inte vad det heter.

Menar du tradition?

Just det, så heter det ja. Mamma har gjort det, mormor, moster, farmor, ja typ alla. Jag blev aldrig tvingad utan fick faktiskt välja. Det är samma med Ella, hon får också välja hur hon vill göra. Mamma och pappa vill inte oss något illa. Jag lovar.

Det du berättar om är något som man inte får göra i Sverige. Det är olagligt här. En anledning till det är att det kan skada ditt underliv och det finns en ökad risk för olika komplikationer. Det finns ingen anledning att göra det här på flickor.

Ja, men på mig har det inte gjort ont. Aldrig. Vad är ordet kompation?

Vad bra att du säger till, ordet komplikation innebär att det kan finnas risk att något går illa när man exempelvis föder barn. Eller att man oftare får urinvägsinfektion.

Mmm. Okej.

Du sa förut att de hade skurit i din snippa. Det brukar vi beskriva som omskärelse, eller könsstympling av flickor och det kan ske på lite olika sätt och lite olika mycket. Vet du hur mycket de skar i dig?

Jag vet att de skar och sedan har de sytt lite också. Men jag vet inte hur mycket.

Kan du beskriva på vilket sätt?

Nej, jag bara tycker det. Nu orkar jag inte mer. Hur länge ska vi hålla på till? Jag har redan berättat allt.

Du har varit jätteduktig. Jag ska bara gå ut till mina jobbarkompisar där ute och se om jag har missat något så ska vi se så det inte är något viktigt och sen får du gå hem. Under tiden ska du få vänta lite i väntrummet med Evelina som kom du hit med.

Mmm. Okej då.

Förhørsledaren lämnar rummet kl 10.35. Åter kl 10.45.

Okej, mina jobbarkompisar tyckte att jag skulle ställa några fler frågor som jag har skrivit upp på min lapp. Är det okej om jag ställer frågor om dem?

Om det går ganska snabbt är det okej.

Så bra. Jag undrar om du vet hur gammal du var när det här skedde?

Det var sommaren innan jag skulle börja skolan, ettan. Förskoleklass är inte skolan. Det tycker inte Ella heller.

Vet du hur länge ni var borta?

Hela sommarlovet tror jag. När jag kom tillbaka hade de redan börjat skolan.

Hur länge har ni bott i Sverige?

Ella är född i Sverige. Jag började förskolan här. Det var kallt. Vi flyttade in till där pappa bodde. Och då var jag fortfarande liten.

Minns du hur liten du var?

Tre år. Kanske fyra år. När ska vi sluta?

Vet du om ni har någon resa planerad nu framöver?

Inte jag men min mamma och Ella ska åka till Egypten över påsk.

Okej, vet du vad de ska göra där över påsk?

Nej, hälsa på moster tror jag.

Vet du vad. Vi gör så att vi slutar nu. Tack så mycket Sara för att du pratade med mig idag.

PM om PMF-slagning

PA Grönling har 230209 gjort en slagning i polisens PMF (polisens multifråga). Vid slagningen framkommer att familjen Al Amin blev folkbokförda i Sverige 2013-09-01. De erhöll svenskt medborgarskap 2020-01-20.

Vid slagning kan man inte se att vare sig pappan eller mamman har några övriga relationer. De står som vårdnadshavare på alla tre barnen. Sara född 2012, Ella född 2016 och Maria född 2022.

Familjens adress enligt PMF:

2013-12-05 -2020-02-01 Övningsgatan 1B

2020-02-02 – nu Träningsvägen 1

Förhör vittne skolsköterskan Anna Annason

Anna informeras att hon kommer att höras såsom vittne gällande brott mot lagen om förbud mot könsstympning då Sara misstänks ha blivit utsatt för könsstympning. Hon informeras om att förhöret spelas in och att förhöret skrivs fortlöpande.

Anna ombeds berätta vad hon jobbar med, var hon jobbar och hur länge hon har jobbat.

Anna berättar att hon har jobbat på den här skolan i tio år. Hon har varit skolsköterska i 15 år.

Anna ombeds berätta om sitt samtal med Sara

Anna berättar att det var ett hälsosamtal som sker med alla barn i årskurs 4. Hon låg lite efter med samtalen så hon hade dem under våren fast hon planerat att ha dem under hösten. Redan innan samtalet hade Anna planerat att prata med Sara lite kring könsstympning. De har pratat en del om Sara på skolan då hon kom tillbaka sent efter sommarlovet mellan förskoleklass och ettan. De visste att Sara och hennes familj hade åkt hem till deras hemland men de hade egentligen inte så mycket mer än så, så det blev aldrig någonting av det. Men samtidigt visste de ju det att Egypten var ett land som det var vanligt att man könsstympade flickor i.

Anna ombeds berätta vilka hon syftar till när hon säger de.

Anna berättar att det främst var hon och Saras nya klasslärare som pratade om det här. Sedan hade de ett kort möte med rektorn på skolan om det. De hade inte så mycket mer information men de hade under våren gått en utbildning kring just könsstympning och det pågick en kampanj om tomma stolar så de var kanske lite extra vaksamma. Men det var svårt att veta hur de skulle göra. Att man åker till sin familj i hemlandet är ju inget konstigt. Anna kände att det var snudd på rasistiskt att börja fråga kring det här.

Anna ombeds fortsätta berätta om samtalet.

Anna uppger att hon inför samtalet läste på lite om hur man skulle ställa frågor. Hon pratade lite med några andra kollegor och rådfrågade så hon hade en tanke om hur hon skulle lägga upp det. Så när Sara kom till henne pratade hon kort först om den blankett som Sara hade fyllt i och sedan ganska snabbt så övergick hon till att ställa frågor om könsstympning. Anna valde medvetet att kalla det för omskärelse för att göra det mindre laddat. Men när hon ställde frågan till Sara så upplevde hon inte att Sara verkade tycka det var något konstigt med det utan hon svarade ganska direkt att hon var könsstympad.

Anna ombeds beskriva närmare hur Sara svarade på frågan och hur den ställdes.

Anna uppger att hon sa till Sara att hon visste att Sara var född i Egypten och att Anna också visste att det var vanligt att man i Egypten gjorde omskärelse på tjejer. Sedan frågade Anna Sara om Sara visste något om hur hon själv såg ut i underlivet. Sara svarade då att hon visste att de hade gjort något i

underlivet. Anna är osäker på om Sara sa att de hade sytt men hon vet att Sara sa att de hade skurit i hennes underliv. Men Sara menade på att det var något alla gjorde och att hon inte hade blivit tvingad till det. Efter det försökte Anna få reda på lite mer kring hur och hon minns att Sara berättade att det skedde i Egypten under en resa och att hennes mamma och moster varit med. Anna minns att hon var så berörd efteråt för Sara pratade om det här med någon slags glädje och stolthet i rösten. Som att Sara inte förstod att det här inte var något barn ska utsättas för. Och Anna visste inte hur mycket hon skulle berätta för Sara för att inte göra saker värre men hon försökte fråga lite om hur Sara mårde. Sara menade att hon mårde bra och att hon inte alls hade märkt någon skillnad efteråt.

Anna tillfrågas om Sara berättade om hur gammal hon var när det hände

Anna svarar att Sara berättade att det var under sommarlovet mellan förskoleklass och ettan. Anna minns så väl att hon tänkte att hon ångrade att de inte gjorde mer när Sara kom tillbaka mitt i terminen. Så här med facit i hand så skulle de ju ha pratat mer med Sara om det direkt när hon kom tillbaka.

Anna tillfrågas hur hennes kontakt med Sara såg ut före det här samtalet

Anna berättar att hon har haft en del kontakt med Sara innan det här. Hon skulle säga att kontakten har varit lite mer än genomsnittet då Sara har varit hos henne för att hon har haft ont i huvudet en hel del. Som Anna har upplevt det så har Sara känt sig trygg med henne. Sara har haft problem med jämna mellanrum och då har hon fått huvudvärkstablett av Anna. Anna uppger att hon har tänkt några gånger att hon skulle tagit upp det här men det har alltid varit något som har gjort att hon har väntat. Sara har aldrig sagt varför hon har ont i huvudet.

Anna tillfrågas om hon vet om Sara har haft kontakt med någon annan kring problemen med huvudvärken.

Anna svarar att hon inte tror det. Anna har gjort synundersökning på Sara och den verkar vara okej.

Anna tillfrågas om hon vet om det har gjorts någon undersökning av Saras underliv.

Anna svarar att det inte har skett såvitt hon vet. Hon ville inte fråga om de skulle göra en undersökning då hon inte ville att föräldrarna skulle få information om det.

Anna tillfrågas vad Saras föräldrar heter.

Anna svarar att hon måste titta i sina papper och ser att de heter Mohamed och Ana. Hon har aldrig träffat dem eller pratat med dem, däremot vet hon att de har varit väldigt skötsamma med kontakten med klassläraren, Evelina. Med anledning av COVID så var det senaste hälsosamtalet utan föräldrar. De fick då tillåtelse av föräldrarna att hålla samtal utan dem. Det finns inget särskilt noterat från godkännandet av föräldrar till samtal.

Anteckningarna upplästa och godkända med följande tillägg:

Anna vet inte om det har betydelse men hon vet att Saras nuvarande klassföreståndare tycker att Sara är rätt länge på toaletten när hon är där. Anna berättar vidare att hon har skrivit ner samtalet med Sara i journalanteckning. *Förhørsledarens anteckning:*
Polismyndigheten har begärt in dessa och de bifogas utredningen.

INSPEL 3

TVÅNGSMEDEL

Inga noteringar finns i journalanteckning och BVC. Nu är föräldrarna frihetsberövade och placerade i arresten. Ett 24:8 förhör har hållits och nu ska ett ordentligt förhör tillsammans med försvarare hållas och beslag gås igenom.

Frågeställningar

- Läs åklagarens direktiv. Jämför med det direktiv som upprättades av er. Diskutera likheter och skillnader.
- Diskutera det preliminära utlåtandet från rättsläkaren – gav det något av vikt?
- Förbered förhören med föräldrarna, vad ska de underrättas för misstanke, vilka frågor är viktiga att få med? Diskutera vilka olika typer av invändningar som föräldrarna kan göra och vad för frågor ni bör ställa då.
- Diskutera skillnader mellan fullbordat brott och medverkan till fullbordat brott när det kommer till brott mot lagen om könsstympning.
- Diskutera också för- och nackdelar med att kalla till förhör/hämta till förhör/anhållan i sin utevaro.
- Finns det ytterligare utredningsåtgärder som bör göras? PIU!
- Förbered förhör med lärare. Vilka frågor är aktuella att ställa?

Tjänsteanteckning preliminärt utlåtande av rättsläkare

Efter rättsläkarundersökning utförd på barnahus har rättsläkaren uttalat sig preliminärt enligt följande:

Vid undersökning av Saras underliv går att fastställa att hon har blivit könsstympad. Läkaren bedömer att det är av grad typ 2. Det går inte fastställa när i tid könsstympningen har ägt rum. Sara har vid undersökningen berättat att det var under sommarlovet mellan förskoleklass och ettan. Hon tyckte det var tråkigt att hon inte fick bada pga infektionsrisken.

Anteckning gjord av utredare Sandra Träns

Direktiv 2 från åklagaren - tvångsmedel

Hej!

I förhör med skolsköterskan framkommer uppgifter från lärare om att man har reagerat på att Sara ofta är på toaletten länge. Jag tänker att vi håller ett förhör med den lärare (kontrollera med skolsköterskan) som lämnat dessa uppgifter. Vilka iakttagelser har läraren gjort? Tillfråga också läraren om hur ofta Sara går på toaletten och inte bara hur långa besöken brukar vara. Hör också läraren hur Sara verkar må och om hon sagt något om dåligt mående.

Utifrån de uppgifter som framkommit i målsägandeförhör har jag fattat beslut om att anhålla x och y (målsägandens föräldrar) i frånvaro misstänkta för brott mot lagen om könsstympling. Tänker att de ska delges i första hand misstanke om fullbordat brott såsom gärningsmän och i andra hand medhjälp till fullbordat brott.

Beslut om anhållande i frånvaro och husis (eftersökande av person samt föremål) finns överskickat i Cåbra.

Vid husis vill jag att söker efter t ex dator eller mobil samt pass eller andra resehandlingar som styrker att de reste vid den av målsäganden uppgivna tiden. Titta också efter fotografier som kan finnas som t ex styrker att det var ett "firande" efter att könsstymplingen ägt rum.

Utifrån målsägandens uppgifter i förhöret vill jag också att nu lägger upp en misstanke gällande hennes moster Heba Habib som ska ha varit med vid ingreppet. Lotta in henne misstänkt för ett fullbordat brott. I den delen får vi avvakta vidare åtgärder eftersom hon inte finns i Sverige.

Utifrån målsägandes uppgifter om resa för lillasyster så bör också orosanmälan göras till socialtjänst om lillasyster.

Hör av er om ni har några frågor!

// Åsa Övning

INSPEL 4 EFTER FRIHETSBERÖVANDE

Förhör med föräldrar samt besked efter husrannsakan har nu kommit. Förhör har hållits med Saras lärare Evelina.

Frågeställningar

- Läs förhör med misstänkte och jämför och diskutera skillnader med eget planerat förhör.
- Ska föräldrarna frigges efter förhör?
- Diskutera och reflektera kring fortsättningen av ärendet. Vilka direktiv ska lämnas?

Förhör med mamma

Ana får information om barnförhören som hållits med Sara.

Förhørsledarens frågor markeras med kursiv stil.

Ana informeras om sina rättigheter enligt FUK 12§. Ana informeras om rätten att inte behöva yttra sig över misstanken och inte heller i övrigt behöva medverka till utredningen.

Vid förhöret är tillförordnad försvarare Lina Advokat.

Ana tillfrågas om hon har förstått sina rättigheter.

Ana har inga problem med att svara på några frågor.

Ana underrättas att hon anses skälig misstänkt för brott mot lagen med förbud mot kvinnlig könsstympning genom att tillsammans och i samförstånd med Mohamed planerat och beslutat och säkerställt att deras gemensamma dotter Sara har blivit könsstympad genom att en okänd person har gjort ingrepp i Saras yttre könsorgan för att stympa dessa eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem. Detta hände någon gång under sommaren 2019 i okänd stad i Egypten.

Ana tillfrågas om han erkänner eller förnekar brott.

Ana förnekar brott. Hon berättar att det kan vara svårt för oss att förstå för vår värld ser annorlunda ut jämfört med deras värld som de levde i då. Men året som det hände är inte 2019 utan det var istället när Sara var mycket liten, innan de flyttade till Sverige.

Ana tillfrågas vilken tid könsstympningen gjordes.

Sara är född i Egypten. Hon föddes i februari 2012. Senare det året, eller möjligen början av 2013 gjorde de omskärelsen på Sara.

Ana tillfrågas var det hände.

Det hände i Egypten med en läkare.

Ana ombeds berätta mer om omskärelsen

De hade kontakt med en läkare och bokade tid på en klinik. I deras familj har omskärelserna alltid skett på klinik med en läkare där. Det har aldrig gjort ont och Sara ville det här själv. Ana säger att vi måste förstå att vår värld och deras värld i Egypten är så olika varandra. Men sen flyttade de till Sverige och förstod att det var olagligt här så därför så har deras familj slutat med den här traditionen.

Ana tillfrågas när hon fick reda på att det var olagligt i Sverige.

Det lärde sig Ana på SFI.

Ana ombeds berätta mer om besöket hos läkaren

De kom dit och sen fick Sara lokalbedövning. Sedan gjorde läkaren ett litet snitt och sydde lite grann bara på Sara och sen fick de åka hem. Det var inte mer än så. Det var ju inte så att de behövde söva Sara på något vis. Hon var inte ledsen utan tyckte det var spännande. Efteråt betalade de läkaren pengar för ingreppet och efter det åkte de hem.

Ana ombeds berätta mer om ingreppet, vad gör man och vad tar man bort?

Ana vet inte vad det heter på svenska men på arabiska heter det bazar. Man tar en bit av den, det är en jätteliten del.

Det finns inre och yttre blygdläppar, har man gjort något med dem?

Nej, det är bara bazar man tar en bit av. Det har med renlighet att göra. Det påverkar inte kroppen för hade det gjort det hade jag inte låtit dem göra det här med Sara. Jag har också gjort det, min syster har gjort det, min mamma har gjort det. Ja, alla kvinnor gör det i Egypten.

Hur mycket kostade ingreppet?

Det kostade 15000 egyptiska pund tror jag.

Har ni några journaler sparade efter besöket?

I Sverige får man alltid journaler men det funkar inte så i Egypten.

Vilka var med?

Det var jag och så min mamma och min syster.

Vad heter dom?

Mamma heter Mona och min syster Heba.

Var skedde det?

På ett sjukhus i Kairo.

Vad heter sjukhuset?

Det minns jag inte.

Vad hette läkaren?

Nej, men det minns jag inte alls. Hur ska jag komma ihåg det? Det är ju flera år sedan?

Förhørsledaren frågar vad som hände med Sara efteråt?

Ana berättar att när de kom hem så åt de tårta och hade ett firande. Sen fick Sara lite finare mat, mycket kött och kyckling så hon fick tillbaka blodet hon hade blivit av med. Sen tar de vuxna hand om såret och ser till så att Sara inte gjorde någon plötslig rörelse och skadade sig. Ni ska också veta att alla, invandrare i Sverige är omskurna.

Ana tillfrågas hur det är möjligt att Sara kunde uttrycka att hon själv ville det här när hon var så liten som hon var?

Det märktes på henne att hon var glad. Hon blev aldrig ledsen eller så utan hon ville gå dit.

Hur tänker ni med Saras systrar, Maria och Ella?

Sen vi flyttade hit och förstod att det var olagligt här skulle vi aldrig göra något mot dem.

Har Sara några bekymmer av det här?

Nej, hon lever precis som alla andra. Vi märker ingen skillnad på henne och hennes systrar.

Du berättade att kvinnorna i din släkt är könsstympade, hur ser det ut i Mohameds familj?

Det var Mohameds mamma som insisterade på att vi skulle göra det här. Jag levde med det här och tyckte inte det var något konstigt med det. Min man var i Sverige när det här hände men jag var där. Jag pratade med min mamma som också tyckte det var dags så då gjorde vi det här.

Vad sa din man om det här?

Mohamed vet att alla kvinnor i Egypten ska göra det här. Det är en del av att bli mer myndig. Man ses som en stor flicka och det är en gammal tradition. Det är den som är äldst i familjen som bestämmer.

Berätta mer om att flickan ses som myndig.

Ja, men när man omskärs så ses flickan som att hon har blivit äldre. Mer renare och finare flicka och inte längre barn på samma sätt.

Spelar det någon roll om den som är äldst är kvinna eller man?

Det är den som är äldst som bestämmer.

Du nämnde förut att ni firade, vilka firade?

Efter att en flicka blivit omskuren så har man en liten fest med närmsta familjen och vänner. Sara fick presenter och man har en fest.

Har ni bilder hemma från festen?

Jag vet inte. Jag tror inte att de kom med till Sverige, om det finns några.

Ni har inga bilder hemma i Sverige?

Nej, jag tror inte det.

Du sa tidigare att man såg flickan som äldre och myndig efter ingreppet. Sara var inte ens 1 år gammal när ni utförde det, hur går det ihop?

Man måste genomföra ingreppet och man blir glad när det har utförts och man kan fira. Det är ett vanligt ingrepp. För er är det svårt att förstå men det är som att ni går till tandläkaren varje år med era barn.

Du sa tidigare att ni inte tänker att vare sig Maria eller Ella ska könsstympas. Du berättade också att det inte är du som fattat det här beslutet utan att det är Mohameds mamma. Vet släkten om att ni inte har för avsikt att könsstympa småsyskonen?

De vet att vi inte har gjort eller kommer att göra detta. Jag har sagt att det enligt lag är förbjudet i Sverige att genomgå en könsstympling. Jag har till och med haft med mig ett sånt där könsstymplingspass som de visade på SFI.

Vad blev deras reaktion?

De tycker inte om det utan vill ju att vi ska göra det. De lever ju fortfarande kvar i traditionerna.

Vad händer med dem nästa gång ni åker ner till Egypten?

Vi har inte varit där efter att pandemin började.

Hur tror du att det kommer att bli?

Vi har ju varit där flera gånger med barnen utan problem så det kommer inte bli några problem. De vet att jag inte kommer ändra mig. Förut var jag yngre och visste inte bättre.

Sara har berättat att könsstymplingen ägde rum under sommarlovet mellan förskoleklass och ettan. Varför säger hon så?

Jag har svårt att se att hon skulle säga så för det stämmer ju inte. Nej, det måste ni ha förstått fel. Eller så menade hon kanske något annat.

Vad menar du för något annat? Vad skulle det kunna vara?

Jag vet inte, vad som helst för det kan ju inte vara det här.

När träffade du din man?

Vi träffades 2010. Våra familjer känner varandra och sen träffades vi och gifte oss. Och sen föddes Sara. Och sen flyttade vi in i en lägenhet i Sverige. Sara var nästan två år gammal då. Sen fick vi Ella och sist nu Maria. Båda är födda i Sverige.

Förhöret är uppläst och godkänt.

.

Förhör med pappa

Mohamed får information om barnförhören som hållits med Sara.

Förhørsledarens frågor markeras med kursiv stil.

Mohamed informeras om rätten att inte behöva yttra sig över misstanken och inte heller i övrigt behöva medverka till utredningen. Mohamed tillfrågas om han har förstått sina rättigheter. Med i förhöret är försvarare Adel Advokat.

Mohamed har förstått.

Mohamed Al Amin underrättas att han anses skälig misstänkt för brott mot lagen med förbud mot kvinnlig könsstympning genom att tillsammans och i samförstånd med Ana planerat och beslutat och säkerställt att deras gemensamma dotter Sara har blivit könsstympad genom att en okänd person har gjort ingrepp i Saras yttre könsorgan för att stympa dessa eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem. Detta hände någon gång under sommaren 2019 i okänd stad i Egypten.

Mohamed tillfrågas om han erkänner eller förnekar brott.

Det är inte sant. Jag förstår inte var det här kommer ifrån. Det här hände absolut inte under sommaren 2019 utan det här var när Sara var jätteliten. De tog henne till ett sjukhus till en riktig läkare som hjälpte dem och det är inget konstigt med det. Alla gör så här i Egypten och det var innan de flyttade till Sverige. Vi måste förstå att alla gör det här. Det är en del av deras samhälle och om man inte gör det så blir det konstigt. Man gör inte bara så. Sedan kom vi till Sverige och förstod att man inte fick göra så här men då hade det ju redan hänt. Sara har aldrig mått dåligt av det och hon är glad över att hon har blivit omskuren. Men vi har förstått att man inte får göra så här så därför är inte Ella eller Maria omskurna.

Du använder ordet omskuren. Berätta vad det innebär?

Vi kallar det egentligen inte omskuren utan vi säger bara att det är för att barnet ska ses som fin eller ren. I Sverige säger ni omskuren så därför säger jag så. Alltså, jag vill inte mina barn illa. Vi var hos läkare och det var ingen fara för Sara. Det gjorde inte ont. Sedan förstod vi att det inte var bra och vi skulle aldrig göra det igen. Jag är ledsen över att det gjordes. Men vi bodde i Egypten och där gör alla det. Ni måste förstå. Gör man det inte så ses man som konstig. Som fel. Som någon som inte vill sina barn väl.

Hur gammal var Sara när hon blev omskuren?

Sara var knappt ett år gammal. Alltså jag förstår inte. Har Sara sagt att hon var sex år gammal när det hände? Det kan inte stämma. Sara var knappt ett år gammal. Det var innan vi kom till Sverige. Innan vi ens hade bestämt att de skulle komma till Sverige.

Berätta om vad som hände?

Jag vet inte vad som hände för jag var inte med. Jag har inte frågat heller. Vi män behöver inte veta.

Vilka var med?

Det var min fru och så hennes mamma.

Var skedde det?

Det vet jag inte för jag var inte med.

Vilket år skedde det?

Som jag sa, när Sara var knappt ett år gammal. Hon är född i januari 2012 och jag tror att det var februari 2013. Sara bodde i Egypten och inte i Sverige då. Hon hade inte uppehållstillstånd i Sverige när detta hände så de hade inget i Sverige att göra

Vad gjorde de efteråt?

Om jag inte var med hur kan jag veta vad de gjorde efteråt?

Hur fick du reda på det?

Det var min fru Ana som berättade det. Jag minns inte om hon sa det direkt efteråt eller om det hade gått en tid. Det här pratar man inte om. Det är kvinnorna som sköter det. Även om min fru inte vill göra det här så har man inget val. Det är de äldre som bestämmer det här. Både killar och tjejer blir omskurna i Egypten och jättemånga andra länder runt ikring. Men i Sverige är det tillåtet med killar men inte tjejer. Det har jag svårt att förstå. Eller, inte de värsta grejerna som görs på tjejer men det som vi gör i min familj är att man bara skär bort en liten del. Precis som med förhuden.

Berätta mer om vad du menar med att det är de äldre som bestämmer

Ja, men i Egypten är det så att ju äldre du är desto mer respekt har du. Man ska lyssna till de äldre för de vet mer och bättre än vi yngre. Här i Sverige är det ingen respekt för äldre, det tycker jag är konstigt.

Menar du att det är de äldre som bestämmer om flickorna ska omskäras eller inte?

Det är ingen som bestämmer utan man bara gör så här. Alla gör så och ingen som bestämmer.

Hur resonerar du kring att man bara ska göra det och att de äldre ska bestämma men att du samtidigt ändå inte kommer att göra omskärelse på Ella och Maria?

Men vi bor i Sverige och det är inte lagligt här så hur skulle vi kunna det? Sen har jag förstått att det är onödigt så vi har inte gjort det och kommer inte göra det. Hade jag velat göra det hade jag gjort det för länge sedan, när Ella och Maria var små. Vi väntar inte så länge som till sex år. Utan vi gör det när flickorna är små, för då läker det bättre.

Hur kommer flickorna att påverkas av att de inte är omskurna?

Ingenting. Ingenting alls. De vet att det är olagligt i Sverige och att vi inte får.

I Egypten har det varit olagligt med könsstympning sedan 2008. Hur tänker du kring det?

Lagar i Egypten är inte samma som lagar i Sverige. Alla vet att alla gör det men man pratar inte om det.

Varför ska de tänka annorlunda vad gäller lagen i Sverige?

Här har den funnits länge. Och här finns ingen acceptans.

Enligt traditioner så görs omskärelse på flickor i Egypten i majoriteten av fallen på barn som är 5 år och äldre. Hur tänker du kring det?

Det stämmer inte. Det kanske var så förut men inte nu längre.

Vad är din inställning till att flickor blir omskurna?

Jag tycker inte om det. Sedan jag flyttade hit så har jag förstått att man inte får och då tycker jag inte om det. Jag förstår inte varför man gör det på tjejer. Det är onödigt. Jag har aldrig sagt att omskärelse är rätt. Men vi kan inte sättas i fängelse och få straff för något som ägde rum för jättelänge sen. Och sedan dess har det inte hänt någonting och kommer inte göra. Och bevis på detta, jag har mina två andra döttrar som inte är omskurna och kommer aldrig att bli. Det betyder inte att jag inte har möjlighet att göra omskärelse på dem. Vill man göra någonting så gör man det. Jag försvarar inte själva händelsen. Jag förklarar bara vad som har hänt, omständigheterna runt händelsen. Det är det som har hänt.

När träffade du din nuvarande fru?

Vi träffades 2010. Våra familjer känner varandra och sen träffades vi och gifte oss. Och sen föddes Sara. Och sen flyttade vi in i en lägenhet i Sverige. Sara var nästan två år gammal då. Sen fick vi Ella och sist nu Maria. Båda är födda i Sverige.

Är din fru omskuren?

Ja, det är hon men jag förstår inte vad det har med saken att göra.

Hur märker du att hon är omskuren?

Det märks inte alls.

Hur har förlossningarna varit?

Inga problem med förlossningarna.

Har du sett din dotter Saras underliv?

Vilken befängd fråga att ställa till mig som man. Inga kommentarer på den.

Hur ser det ut i er familj vad gäller uppfostran. Har ni regler?

Klart vi har regler som vilken familj som helst. Vi har vanliga regler och uppfostran för våra barn. De berättar om allt som har hänt dem och vi litar på våra barn. Och våra barn litar på oss.

Ge exempel på en regel ni har hemma?

Barnen får inte titta för länge på TV, och så måste de ha gjort sina läxor först. De får inte vara ute själva om det är mörkt ute och aldrig gå med någon som är okänd för oss.

Vad blir konsekvenserna för dina barn om de inte gör som de har blivit tillsagda?

Vi drar in tid för telefonen, eller så får de inget lördagsgodis. Vi tar bort något som de tycker är roligt. Men det behöver vi sällan göra för de är bra.

Är du och din fru överens om er barnuppfostran?

Det är mest hon som bestämmer vad som gäller för barnen. Men vi är överens.

Anteckningarna upplästa och godkända.

PM om beslag

Vid beslut om husrannsakan hos familjen Al Amin fanns direktiv att leta efter dator, mobil samt pass och andra reshandlingar. Vi skulle också undersöka om det fanns fotografier som kan styrka ett firande efter att könsstympling ägt rum.

Vid husrannsakan fotograferades lägenheten. Foton finns bifogade i DUR-II.
Sammanfattningsvis resulterade husrannsakan i följande:

- Dator från skrivbord i föräldrarnas sovrum beslagtagna.
- Mobiltelefon hittad i bokhylla i vardagsrum beslagtagna. Enligt misstänkte Mohamed Al Amin är mobiltelefonen hans.
- Fotoalbum från bokhylla vardagsrum.
- Samtliga pass beslagtagna, se beslagsprotokoll.

Vid en analys av materialet som kommit in har inget av intresse hittats för aktuell utredning. Däremot hittades anteckning av vad vi uppfattar som planering av resa för Ana Al Amin samt Ella Al Amin. Anteckningarna hittades på anteckningsbok kök. Stora delar av anteckningarna är på arabiska vilka är inskickade till översättning. Se fotografier i DUR-II.

Fotoalbumet var ett gammalt album med cirka 25 bilder i. Bilderna ser ut att vara längre bak i tiden – baserat på utseende på misstänkta. Endast ett barn, som till synes är omkring 1 år gammal och enbart krypandes har hittats på fotografierna.

I övrigt var bostaden spartansk inredd. Inga fotografier på väggar eller i bokhylla kunde anträffas.

Förhör med Saras lärare Evelina

Förhørsledarens frågor är markerade i fet stil.

Saras lärare informeras om anledningen till förhöret. Hon ombeds berätta om sin relation till Sara:

Evelina berättar att hon har varit Saras lärare sedan förra höstterminen, då Sara började fyran.

Hur är din relation till Sara?

Det är svårt att säga, jag tycker Sara är ganska växlande i sitt humör. Ibland söker hon mycket kontakt och ibland känns det mer som att hon drar sig undan. Men hon skulle inte säga att Sara söker vare sig mycket eller liten kontakt utan är ganska mycket som alla andra. Hon vet att Sara har en bättre relation till skolsköterskan.

Är det något med Sara som du tycker är annorlunda jämfört med andra barn?

Hon har reagerat på att Sara är på toaletten ganska länge. En del av de andra tjejerna kan också vara inne länge men då beror det oftast på att de går in fler på toaletten. Sara går själv och det är svårt att säga vad hon gör där inne.

Hur länge brukar Sara vara på toaletten.

Evelina svarar att det kanske rör sig om 4-5 minuter. Hon har vid något tillfälle faktiskt tagit tid på Sara, bara för att se hur länge det faktiskt var. Och då fick hon lite svart på vitt att det inte bara var hon som inbillade sig.

Hur ofta går Sara på toaletten?

Sara går på toaletten ganska sällan skulle hon säga, i jämförelse med de andra i klassen. Hon tänkte på det här när hon bestämde sig för att klocka Saras toabesök. Det tog två dagar innan hon såg att Sara var på toaletten.

Har du tagit upp det här med Sara?

Hon har försökt någon gång men aldrig riktigt fått till det. Hon valde till slut att ta det här med skolsköterskan för hon visste att det snart var dags för hälsosamtal.

Har varit på samma sätt under hela tiden hon känt Sara?

Ja, det har det. Hon frågade även Saras lärare från lågstadiet men han hade väl inte riktigt tänkt på något.

Hur är din relation med Saras föräldrar

Hon har haft ett utvecklingssamtal med föräldrarna. De är noga med att komma på möten och hon skulle säga att de är aktiva föräldrar. I samtalet var det mest pappa som var drivande. De verkade angelägna om att det skulle gå bra för Sara i skolan. Däremot kanske inte riktigt lika intresserade av att prata om Saras sociala liv i skolan och det här med kompisar. Sara har ganska få kompisar och verkar inte riktigt leka med någon utanför skoltid. Hon vet att de spelar mycket roblox ihop så hon är ju inte helt själv.

Är det något ytterligare hon vill lägga till.

Nej, det är det väl inte i dagsläget. Inte mer än att hon tycker det är hemskt det som har hänt.

INSPEL 5

MÅLSÄGANDES

INSTÄLLNING

ÄNDRAS

Målsägande har nu hört av sig och berättat för PKC att hon inte längre vill medverka.

Frågeställningar

- Ni behöver nu hålla ett målsägandeförhör. Planera ett målsägandeförhör. Hur ska man motivera Sara att hålla kvar i sina uppgifter?
- Vad innebär en PIU?
- Vilka direktiv kan tänkas lämnas i nuläget?
- Läs besked från rättsläkaren. Vad innebär en typ II? Hur skulle man ha resonerat om det inte hade gått att se en könsstympling?
- Hur ska ni tänka kring användandet av rättsintyg nu när målsägandes samtycke saknas?

Tjänsteanteckning PKC

Målsägande Sara Al Amin i K11111111-23 tar kontakt med PKC för att meddela att hon vill att utredningen läggs ner. Hon tycker inte att det känns bra att fortsätta och vill ta tillbaka alla sina uppgifter. Hon menar att hon bara ljög. Sara informeras att undertecknad upprättar anteckning om det här och att utredare i ärendet tar kontakt med Sara alternativt hennes särskilde företrädare.

I tjänst

Manna Ansvar, 230212

Direktiv 3 från åklagare

Hej!

Utifrån uppgifterna från X i förhör om att de ska ha betalat 5 000 kronor för en könsstympning vill jag att vi inhämtar kontoutdrag på båda misstänkta från tiden strax innan könsstympningen enligt målsäganden ska ha ägt rum och en tid därefter. Har det skett något uttag som går att koppla till detta? Saras mamma säger i förhör att de inte varit i Egypten sedan pandemin startade. Finns det uttag som tyder på att de varit utomlands och att den uppgiften inte stämmer?

Kan vi kolla via PIU om de rest utomlands?

Hör av er om ni har några frågor eller om något är oklart!

//Åsa Övning

EXEMPEL

2023-02-22

Dnr A23-R0053

Polisen region X

Rättsmedicinsk kroppsundersökning

XX. inkom begäran om rättsmedicinsk kroppsundersökning från XX ,
avseende målsägande

2012010-XXXX

Al Amin, Sara

Information enligt 6 § lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott
har XX

Samtycke till utfärdande av rättsintyg XX

Utredningsunderlag

Datum	Beskrivning
-------	-------------

2023-02-15	Begäran om rättsintyg med utredningsuppgifter/redovisningshandlingar
------------	---

Innehållsförteckning

Bakgrundsinformation

Utlåtande

EXEMPEL

Bakgrundsinformation

Sammanfattning av polisens handlingar

I förhör med målsägande 2023-02-12 har hon sammanfattningsvis uppgett att hon sommaren innan hon började i första klass rest till Egypten tillsammans med sina föräldrar. Där hade målsägande, tillsammans med sin mamma, moster och mormor uppsökt en läkare och genomgått vad som målsägande tror omnämns som omskärelse, att det ”skärs i snippan”. Pappan var inte med under ingreppet, han hade bara kört målsägande till läkaren. På fråga uppgav målsägande att det skurits och sytts i underlivet och att hon själv velat genomgå ingreppet eftersom ”alla gör det”. Målsägande uppgav vidare att ingreppet inte hade gjort ont. Efteråt firade man och målsägande fick kakor.

I förhör med misstänkt Mohamed Al Amin, tillika målsägandes pappa, 2023-02-13 har han sammanfattningsvis uppgett att det inte stämmer att målsägande blivit omskuren vid 6 års ålder. Hon blev omskuren av en läkare då hon var 1 år och innan de flyttade till Sverige. Misstänkt uppgav att han är emot omskärelse och att han efter att han kommit till Sverige förstått att det inte är acceptabelt här. Enligt misstänkt är det tradition i Egypten att alla flickor och pojkar genomgår omskärelse när de är små, att det anses vara konstigt om ett barn inte är omskuret. Misstänkt var inte med vid själva ingreppet och han vet inte vad som har gjorts i målsägandes underliv.

I förhör med misstänkt Ana Al Amin, tillika målsägandes mamma, 2023-02-13 har hon sammanfattningsvis uppgett att hon förnekar brott. Hon uppgav att det inte stämmer att målsägande inte omskurits 2019 utan när hon var 1 år gammal. Det var målsägandes farmor som propsade på att målsägande skulle omskäras. Målsägande åkte till en klinik tillsammans med misstänkt, dennas syster och mamma. Ingreppet skedde i lokalbedövning och det gjordes ett litet snitt och ett stygn sattes. Enligt misstänkt ville målsägande genomgå ingreppet. Efteråt firade familjen med mat, kakor och tårta. Misstänkt har efter flytten till Sverige förstått att omskärelse av flickor är brottsligt i Sverige.

EXEMPEL

Undersökningsprotokoll

Vid undersökningen, som påbörjades kl 14.00 och avslutades c:a kl 14.30 samt omfattade hela kroppsytan, med särskild inriktning på de yttre könsdelarna, kunde följande iakttagelser noteras;

Längd 138 cm

Vikt 37 kg

Huvud

1. Huvudet är bevuxet av långt, mörkbrunt hår. I hårbotten ses inga skador eller ärr.
2. På ytteröronen och på huden bakom dessa ses inga skador. I vardera örsnibben ses ett smycke tillverkat av en gulaktig metall.
3. I huden kring ögonen och i ögonens bindehinnor ses inga skador.
4. Näsbenen känns stabila och raka. Inga skador ses på näsan. I de synliga delarna av näsborrarna ses inget främmande material.
5. I ansiktshuden ses inga skador. Ett litet rundat ärr á cirka 0,4 cm i diameter ses till vänster i pannan, liknande ärr efter vattkoppor.
6. På läpparnas läppröda, i de synliga delarna av munslemhinnan och på tänderna ses inga skador. Tandutvecklingen är ordinär för åldern.

Halsen

7. På halsen och i nacken ses inga skador.

Höger arm

8. På höger arm och hand ses inga skador.

Vänster arm

9. På vänster arm och hand ses inga skador.

Bålen

10. På bålens framsida, ryggsida och båda sidoomfång ses inga skador.

Höger ben

EXEMPEL

11. På höger knä ses, inom ett två cm i diameter stort område, ett tiotal punktformade, brunröda, upphöjda skorpor.
12. I övrigt ses inga skador på höger ben och fot.

Vänster ben

13. På vänster ben och fot ses inga skador.

Yttre könsdelar sätshalvor

Målsägande undersöks i så kallad butterflyposition (ryggliggande med böjda ben och knäna fällda utåt).

14. De yttre/stora blygdläpparna har ordinär anatomi, är symmetriska och avsmalnar lätt bakåt. Ingen könsbehåring noteras. Den inre ytan är oretad.
15. De små/inre blygdläpparna har en viss avvikande anatomi genom att de övre omfången av blygdläpparna förefaller saknas och enbart de nedre delarna kan identifieras som små oregelbundna veck. Möjligen kan anas smärre vitaktiga, ärrliknande stråk på övre omfången av de kvarvarande delarna av blygdläpparna. Klitoris förhud och klitoristoppen kan inte med säkerhet urskiljas. Diskret vit ärrbildning anas i området. Slemhinnorna i området är i övrigt oretade och blekrosa.
16. Urinrörsmynningen ses oretad och centrerad. Slidförgårdens bakre begränsning framträder som ett 0,3 cm högt, tunt och oskadat hud/slemhinneveck. Slidkransen är regelbunden, med flikig kant och utan tecken på ärr eller förtjockningar.

EXEMPEL

Utlåtande

Med stöd av vad som har framkommit av utredningsunderlaget och vid den genomförda undersökningen av Al Amin, Sara avger vi följande utlåtande angående

Påvisade fynd

Anatomiskt ändrade inre blygdläppar och avsaknad av klitoris och dess förhud med diskreta ärrbildningar i området.

Fyndens uppkomstsätt

De vid förrättningen gjorda fynden har ett utseende som talar för att de utgörs av ett skärande ingrepp av vad som enligt WHO klassas som kvinnlig könsstympling typ II (avlägsnande av hela/delar av de inre blygdläpparna och dela/helar av klitoris och/eller dess förhud).

Fyndens uppkomsttid

Fyndens utseende med diskret vit ärrläkning medger inte någon säker bedömning om när detta ingrepp har ägt rum; det kan röra sig om några veckor till flera år. Vävnaden i underlivet läker i regel fortare än vanlig hud.

Fyndens svårighetsgrad

Fynden i sig har inte inneburit livshot. Det förtjänar att nämnas att skärande ingrepp i underlivet kan medföra risker med stora blödningar när ingreppet utförs. Den ändrade anatomin kommer att vara bestående. Emellanåt kan dylika ingrepp i förlängningen leda till komplikationer i form av nedsatt sexuell upplevelse, nervsvulster (neurinom) mm. men behöver inte leda till upplevda bestående men.

Stockholm 2023-02-22

Cecilia Besev Swing
Rättsläkare

NN
Barnläkare

INSPEL 6 AVSLUT

Nu är samtliga utredningsåtgärder gjorda i förundersökningen och saken ska knytas ihop.

Frageställningar

- Jämför planerade målsägandeförhöret med det hållna.
- Läs förhör med sakkunnig. Hur kan detta vara till hjälp för utredningen?
- Är direktiven som är skrivna snarlika de ni diskuterade? Något ytterligare ni tänker skulle kunna vara nödvändigt?
- Titta igenom kontoutdraget. Är det något som kan användas som bevisning?
- Avslutningsvis – kommer det gå att väcka åtal på underlaget?

Direktiv 4 från åklagare

Hej!

Jag vill att vi bokar in ett nytt barnförhör med målsäganden. Varför vill hon inte medverka längre? Vi får diskutera om vi ska släppa några uppgifter till henne om vad de båda misstänkta sagt i förhör. Stäm av med den särskilda företrädaren och hör av er om alternativa tider för förhör.

Slutligen skulle jag vilja ha ett förhör med en sakkunnig om könsstympning som vet något om hur prevalensen för detta ser ut i Egypten. Känner ni till något namn? Möjligen kan vi höra med x eller y som tidigare fungerat som sakkunniga i liknande ärenden. I vart fall kanske de kan hänvisa oss vidare om de inte själva kan/behärskar frågan.

Hör av er om ni har några frågor eller om något är oklart!

//Åsa Övning

Förhör nr 2 med målsägande med anledning av att hon inte längre önskar medverka.

Förhørsledarens frågor och kommentarer är markerade i fetstil. Målsägandes svar och kommentarer skrivs med normal stil.

Hej Sara och välkommen tillbaka hit

Tack.

Hoppas att det kändes bra för dig efter vårt förra samtal.

Mmm.

Du pratade ju om ett mattetest förra gången när vi lämnade rummet. Gick mattetestet bra för dig.

Mmmm. Det gick väl bra.

Men vad duktig du var Sara som gjorde testet. Det var ju jättebra!

Mmm. Tack.

Vi är ju i samma rum som vi var förra gången. Och jag hette ju Sandra och är polis. Och i det andra rummet är det samma personer som det var sist. Jag vet inte om du kommer ihåg men det var ju min jobbkompis Åsa och så den som bestämmer i ärendet och hon hette ju också Åsa. Och så är det Filippa och Maria fast jag tror hon kallas Mia från socialtjänsten. Och så Ulrika, ditt biträde. Och kamerorna sitter ju där och där (Fhl pekar på kamerorna) och de spelar ju in det vi säger. Och precis som förra gången är det viktigt att du säger till om jag ställer frågor som är konstiga eller om du inte minns. Och man får berätta precis som det har varit och som verkligen har hänt. Och jag gör detsamma om det är något jag inte förstår. Låter det bra?

Ja, det gör det väl antar jag.

Så hur känns det för dig att vara här?

Det är jobbigt. Det är inte alls kul.

Vad är det som känns jobbigt?

Ja, men att mina föräldrar är i fängelse för det jag berättade. Jag vill inte att de ska råka illa ut för det var verkligen inte deras fel. Jag vill inte vara ifrån dem och jag vill bara komma hem.

Du tycker det har varit jobbigt att vara ifrån dina föräldrar?

Ja, jag vill inte det något mer. Jag vill bara att allt ska vara som förut.

Berätta för mig om hur du har haft det sedan vi pratades vid sist.

Jag har bott hos en annan familj så länge. Med mina systrar. Det var jätteläskigt för det var inga som jag kände.

Okej, jag förstår. På vilket sätt var det skitläskigt?

Men det var ju helt nytt allting och inte samma rum och samma säng. Mina saker var inte med. Och de åt annan mat, och gick och la sig andra tider. Det var svårt att veta vad man fick och inte fick göra. Min lillasyster fick inte spela lika mycket tv-spel och blev skitarg.

Är det något som kändes bra med när ni var där?

Nej, det var det inte. Vi vill bara hem.

Men ni har varit tillsammans ni syskon?

Mmm. Det har vi.

Hur är familjen ni bor hos?

De är väl snälla antar jag.

Har du pratat med någon från din släkt eller din familj?

Ja, min moster och jag har pratat. Hon har ringt jätteofta och är rädd för att mina föräldrar inte får mat i fängelset.

Att de inte får mat i fängelset?

Mmm. Precis. Att de är hungriga.

Har hon sagt något mer till er?

Nej, bara att vi måste säga sanningen och säga att det här var innan vi kom till Sverige.

Finns det någon mer du har pratat med om det här?

Nej, det har jag inte. Förutom Anna då rå.

Och vem är Anna?

Anna är min skolsköterska.

Och när kom ni till Sverige?

Jag var nästan två år när det hände.

När du säger det här var, vad menar du då?

Ja, men alltså när jag blev skuren. Kattan.

Så hon säger att det hände före det att du var två år gammal?

Ja, precis.

Vad säger du om det Sara?

Ja, men det stämmer. Jag var typ 1 år när jag blev könsstympad.

Sist vi pratade med varandra här inne så berättade du att det hände när du var sex år gammal. Ja, men jag talade inte sanning då.

Berätta.

Ja, men alltså jag vet inte. Jag vet inte varför jag sa så men det stämmer inte. Jag blev inte skuren då. **Förra gången vi sågs så berättade ju då ganska mycket för mig om vad som hände.**

Mmm.

Mmm.

Jag vet inte. Jag hittade bara på åldern. Det bara kom upp i huvudet så att det var då. Det är den resan jag minns liksom så det var lättast.

Okej, men det var inte under den resan som det hände menade du?

Nej, precis.

Allt det som du berättade för mig om festen och så.

Mmm

Hur var det med den?

Jag vet inte. Det kanske var fest när det hände, när jag var jätteliten men jag vet inte. Hur länge till ska vi hålla på?

Jag vill ställa några fler frågor till dig Sara.

Mmm. Okej.

Minns du något från när det hände när du var jätteliten?

Nej, det tror jag inte.

Har ni någon gång pratat om att du har blivit skuren, du och dina föräldrar?

Nej, det tror jag inte.

Har din mamma eller din pappa berättat om att ni har haft en sån fest någon gång?

Nej.

Du berättade ju ganska mycket om vad som hade hänt för mig. Är det något av det som stämmer? Som du kommer ihåg?

Nej, men alltså det är det inte. Jag vet inte varför jag sa så till dig. Jag har tänkt massa på det.

Okej, berätta.

Mmm. Men när jag kom hit visste jag ju ingenting om vad som skulle hända. Och så blev jag så paff så jag tänker att det kanske var därför jag berättade om det här för dig. Och sen fick jag tänka och komma på annat och då blev det så här.

Du har ju också pratat med din skolsköterska, Anna om det här, eller hur?

Mmm. Det var också en lögn. Du jag vill inte vara här mer. Jag vill tillbaka till skolan.

Jag förstår. Är det okej om vi tar några frågor till som jag undrar över?

Okej, några frågor till bara.

Har du pratat med någon annan om att du har blivit könsstympad?

Ja, min moster. Nu då.

Har du pratat med henne någon gång innan?

Nej, det har jag inte. Jag vet inte. Det är som att man ändå vet liksom. Alla gör det och alla vet om det. Det är inget konstigt med det. Jag trodde aldrig att det skulle bli så här allvarligt när jag sa det där till dig.

Vad menar du med allvarligt?

Att mina föräldrar inte får någon mat. Att de är i fängelse.

Sara, jag har ju träffat dina föräldrar. Och jag har sett var de är och hur de har det. De får mat varje dag. Både frukost och vanlig mat.

Aha, okej. Så de är inte hungriga.

Jag vet inte om de är hungriga, det kanske de är ibland men mat får de så de behöver inte vara hungriga. Och de har en säng att sova i. Och en TV att titta på.

Aha, okej.

Jag förstår att det är jobbigt för dig att vara ifrån dem men ni kommer att få träffas sen. Det är viktigt för mig att du förstår att det inte är ditt fel att de är där de är just nu. Det är aldrig ett barns fel och jag tycker du har varit jättemodig som har berättat om det här för oss.

Mmm.

Jag skulle vilja fråga mer om din moster. Hur har ni pratat med varandra?

Skype.

Var bor din moster?

I Egypten.

Mmm. Okej. Och hur pratar ni med varandra?

På arabiska.

Har ni pratat många gånger?

Ja, några gånger. Kanske tre gånger. Men du, jag vill sluta nu.

Okej, jag förstår. Innan vi slutar tänkte jag gå ut till de som sitter i andra rummet och fråga om de har några frågor.

Mm..

Då tar vi en bensträckare här inne så länge så kommer jag snart.

Mmm

Paus 4 min och 5 sek

Okej, så var jag tillbaka. Det tog en liten stund men kanske skönt att få röra lite på sig.

Mmm.

Jag ville bara kolla lite vad din moster heter för något?

Hon heter Heba.

Okej, vet du vad hon heter i efternamn?

Nej, det gör jag inte. Typ Habib kanske.

Mmm. Okej. Är det någonting mer som du har funderat på, som du vill berätta för mig? Nej, bara att jag vill till mina föräldrar. Det här är jätteonödigt.

Mmm.

Ja, det är inte alls rätt.

Mmm så känner du.

Jätteonödigt att de straffas för det här. Mamma och pappa.

Mmm. Okej. Är det något annat du vill berätta om?

Nej, det är det inte.

Okej, men då får jag tacka för att du kom hit idag.

Mmm.

Förhör med sakkunnigvittnet Lisa Läkare vid mottagningen för kvinnor och flickor som har blivit könsstympade.

Beskriv begreppet könsstympning.

Begreppet kvinnlig könsstympning kan vara missvisande eftersom det framförallt är små flickor som könsstympas. Kvinnlig könsstympning skulle kunna uppfattas som att det rör sig om vuxna kvinnor, när det framförallt är barn som blir utsatta. Könsstympning av flickor och kvinnor är eventuellt en mer korrekt svensk beskrivning av den här företeelsen. Vi brukar säga att det är viktigt när man möter patienten att välja vilket begrepp man använder. Ibland ska man överväga att istället använda sig av begrepp som till exempel omskärelse, omskuren, eller traditionen. Ordvalet kan behöva anpassas för att man ska göra sig bättre förstådd i vissa situationer.

Vad innebär könsstympning?

Enligt WHO definieras kvinnlig könsstympning som att det omfattar alla kirurgiska ingrepp som rör borttagande delvis eller helt av de externa genitalierna eller annan åverkan på de kvinnliga könsdelarna av kulturella eller andra icke medicinska skäl. Det finns enligt WHO:s definition flera olika former av könsstympning. De är enligt följande. *Vittnet informerar om att hon nu läser högt från fakta om könsstympning, material från Socialstyrelsen.*

Typ I. Borttagande/excision av förhuden runt klitoris och/eller del av eller hela klitoris. När det är relevant att skilja mellan de vanligaste variationerna av typ I föreslås följande indelning: Typ Ia, borttagande av endast förhuden runt klitoris; Typ Ib, borttagande av klitoris samt förhud.

Typ II. Partiellt eller totalt borttagande av klitoris samt av de inre blygdläpparna, med eller utan borttagande av de yttre blygdläpparna. När det är relevant att skilja mellan de vanligaste variationerna av typ II som dokumenterats föreslås följande indelning: Typ IIa, borttagande av enbart de inre blygdläpparna; Typ IIb, partiellt eller totalt borttagande av klitoris och de inre blygdläpparna; Typ IIc, partiellt eller totalt borttagande av klitoris, de inre blygdläpparna och de yttre blygdläpparna.

Typ III. Tillslutning/försnävning av vaginalöppningen genom excision och hopfästande av de inre blygdläpparna och/eller de yttre blygdläpparna, med eller utan borttagande av klitoris (infibulation). Typ IIIa, borttagande och hopfästning av de inre blygdläpparna; Typ IIIb, borttagande och hopfästande av de yttre blygdläpparna.

Typ IV. Oklassificerade stympningar, allt som inte inkluderas i grupp I-III. Alla andra skadliga ingrepp i de kvinnliga könsorganen av icke-medicinska skäl, till exempel prickning, piercing, sticka med vasst föremål, skrapning eller att använda frätande eller på annat sätt skadliga ämnen/material. Typ III kallas även infibulation eller ibland faraonisk omskärelse och är den mest omfattande formen av könsstympning.

Ungefär 90 procent av alla fall av könsstympning gäller typ I, II och IV, och cirka 10 procent gäller typ III. Kliniskt är det ofta svårt att skilja de olika typerna åt, då det kan vara svårt att avgöra vad som egentligen är gjort. Den normala variationen i anatomin är stor, vilket gör det än svårare.

Vilken ålder ingreppet sker?

Merparten blir könsstympade som barn. Åldern kan variera mellan olika regioner och länder. Det finns exempel på grupper där könsstympning utförs då flickan endast är några dagar gammal, medan det i andra grupper sker först i samband med att en ung kvinna ska gifta sig. I Egypten sker det då flickorna är lite äldre, normalt mellan 10-14 år men det kan också ske när barnet är omkring 6 år. 60 könsstympas mellan 9-12 års ålder.

Vilka besvär kan en könsstympning ge?

En könsstympning behöver inte ge fysiska besvär efter att det har läkt. Typ ett eller två behöver inte ge besvär. Det kan bero på omständigheter kring när ingreppet gjordes men också beroende på hur mycket vävnad som har tagits bort, en del som har lite lindrigare så kanske klitoristoppen vara kvar, de kan njuta sexuellt. Den tredje varianten som kallas för infibulation, det förminskar slidöppning genom att blygdläpparna är sammanfogade så att det blir en väldigt liten öppning och det är olika, vissa har så litet som en liten tops eller att man får in en eller två fingrar. Detta kan ge mer besvär. En del har svårt med urinen eller vid menstruation även vid samlag eller vid förlossning. Ibland kan det vara så att flickan inte har besvär som liten men att besvär uppkommer i samband med puberteten, får mens och börjar ha funderingar kring sin sexualitet. Symptomen kan bli akuta i vissa situationer, såsom vid sexual debuten eller vid barnafödande.

Vilken är den vanligaste formen av könsstympning i Egypten?

Vanligaste formen är typ I samt typ II. År 2008 förbjöds kvinnlig könsstympning helt och hållet i Egypten. Därefter har man arbetat med att aktivt försöka utrota den medikaliserade formen som är den vanligaste formen i Egypten. Det finns siffror på att 75 % av könsstympningen är "medikaliserad" vilket innebär att det är sjukvårdspersonal som utför det, utan hänsyn till specifik plats. Vanligen innebär det att det sker en lokalbedövning eller sövning/sedering. Men det kan även ske utan.

Har du erfarenhet kring vem som bestämmer att detta ingrepp skall ske på barn i Egypten?

Nej det kan jag inte säga. Jag har ibland skrivit intyg till Migrationsverket. Där har kvinnor blivit könsstympade själva och är jätteoroliga att deras flickor ska få avslag på asylsökande och säger att detta kan jag inte påverka om flickan då kommer bli könsstympad. De blir oroliga om de behöver åka tillbaka i Egypten att de inte kan stå emot att flickorna kommer könsstympas men det är inte ovanligt att någon annan i familjen bestämmer mer. Jag kan inte veta om var och ens familj. Hur det är i de här fallet vet jag inte.

Finns det några traditioner såsom exempelvis fest kopplat till att en könsstympning äger rum?

Det ser väldigt olika ut men jag har inte fått berättat för mig att det är förknippat med större fester just i Egypten. I andra länder/områden kan det förekomma fester i samband med ingreppet. Det ser väldigt olika ut och är svårt att helt uttala sig om.

Finns det något medicinskt syfte att genomföra en könsstympning?

Nej, det finns det inte.

Anteckningarna upplästa och godkända.

Informationen är hämtad från förundersökning K343180-21.

PM om kontoutdrag

De misstänkta kontoutdrag i deras bank har gjorts. Följande är en analys av kontoutdraget. Kontoutdraget finns i sin helhet i förundersökningens sidomaterial.

Ana har haft sitt konto sedan november 2013. Det har varit en hel del småutdrag till och från kontot fortlöpande sedan dess. Mestadels är pengarna överförda till annan bank i Egypten.

Mohamed får i slutet av varje månad inkomst av A-kassan. Under en tid 2014-2015 verkar han ha ett arbete då han får en lönespecifikation. Detsamma gäller mellan 2018-2020. Under den här tiden sker fler transaktioner till utlandet mer regelbundet och större summor. Nedan är noterat de summor som är överförda som överstiger 1000 SEK

140210 – 1600 SEK överförda till konto i Egypten.

141201 – 1500 SEK överförda till konto i Egypten.

150210 – 1600 SEK överförda till konto i Egypten

151205 – 1700 SEK överförda till konto i Egypten

180104 – 2000 SEK överförda till konto i Egypten

181207 – 2100 SEK överförda till konto i Egypten

190716 – 5500 SEK överförda till konto i Egypten.

191206 – 2000 SEK överförda till konto i Egypten

200215 – 2000 SEK överförda till konto i Egypten

Mammans kontoutdrag har inga större summor dragna från sitt konto av vad som framkommer.

Bilaga 2, Program utbildningsinsatser

Event ended

Ett särskilt hedersbrott med Petra Lundh

Event by Barnafriad

Tue, Mar 15, 2022, 1:00 PM - 2:30 PM (your local time)

Online

Event link https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=7Bg_kSZ_X0yoFnhP6aWO3UVVJz7t2p5MpEtpEPkacVUOE45WU5GRjNaSTBUUEgxS0RCUEtCTVRPSC4u

Sandra Skoog and 58 other attendees

Share

Manage

Details

Comments

About

Regeringen har föreslagit att ett nytt brott, kallat hedersförtryck, ska införas i brottsbalken från 1 juni 2022. Vi har bjudit in den särskilda utredaren riksåklagare Petra Lundh för att berätta om det nya brottet.

Den 1 juli 2020 infördes en ny straffskärpningsgrund i brottsbalken som tar sikte på brottslighet med hedersmotiv. Denna ska kunna tillämpas på såväl enstaka hedersrelaterade gärningar som flerfaldig hedersrelaterad brottslighet. I utredningen som Petra Lundh ansvarat för bedömer man att det finns ett behov av att markera ytterligare i straffsystemet att hedersrelaterat våld och annat sådant förtryck är oacceptabelt. I sin föreläsning berättar Petra mer om hur man resonerat i utredningen och vad lagen kan komma att innebära.

Föreläsningen är gratis! [See less](#)

Program panelsamtal Almedalsveckan 2022

< Tisdag 5 juli 2022 >

14:00 - 14:40

Strängare straff för hedersförtryck – leder det till ökat skydd för utsatta barn?

Ämne: Barn/ungdom, Rättsväsende/brott

Arrangör: Barnafrid, Linköpings universitet

Plats: Hamnplan, H218, "Barnrättstorget"

 Karta Dela Exportera till kalender Skriv ut

Beskrivning av samhällsfrågan:

Den 1 juni 2022 infördes strängare straff för den som med hedersmotiv upprepat begår vissa brottsliga gärningar, hedersförtrycksbrott. Flera lagskärpningar har gjorts på området de senaste åren – ändå har få fall lett till fällande domar. Hur skyddar vi fler barn och unga mot hedersrelaterade brott?

Utökad information om evenemanget:

I Sverige lever många barn med begränsningar i sin vardag i fråga om allt ifrån klädsel och umgänge, till val av utbildning och partner. Unga som inte får välja sin partner är betydligt oftare utsatta även för andra former av våld. En studie visar att var femte skolelev som inte får välja framtida partner har mått så dåligt att de försökt ta sitt liv. Enligt FN har stater en skyldighet att förebygga, utreda och åtala hedersrelaterade brott, samt erbjuda skydd till utsatta. Att inte göra detta utgör ett brott mot mänskliga rättigheter. Den nya lagstiftningen stärker nu Sveriges möjlighet att bekämpa hedersbrott. Men kommer den att skydda fler barn och unga från att bli kränkta, begränsade och i värsta fall dödade? Vad saknas och vad kan vi göra för att synliggöra hedersförtryck? Det kan vara svårt att lagföra personer för hedersbrott då beviskraven är höga, och det utsatta barnet ofta inte vågar vittna mot sin familj. Varför satsar vi då på ny lagstiftning?

Medverkande:

Sandra Skoog, Moderator, Barnafrid, Linköpings universitet

Juno Blom, Riksdagsledamot, (L)

Jessica Wenna, Kammaråklagare, Åklagarmyndigheten

Mikael Thörn, Enhetschef, Jämställdhetsmyndigheten

Jenny Edin, Kommissarie/Processledare för polisens arbete mot hedersrelaterat våld, NOA Polismyndigheten

Evenemangsinformation:

Evenemangstyp: Debatt/panelsamtal

Event ID: 66250

Språk: Svenska

Förtäring: Nej

Arrangörsuppgifter:

Kontaktperson: Maria Hökbåghe, Linköpings universitet, 0700896604, maria.hokbaghe@liu.se

Hemsida: <http://www.barnafrid.se>

Facebook: www.facebook.com/Barnafrid

Twitter: [@barnafrid](https://twitter.com/barnafrid)

Senast uppdaterad 8 juli 2022

UTBILDNING HEDER 28 februari – 1 mars 2023

Barnafrid välkomnar professionella från verksamheter som samverkar inom Barnahus till en utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck!

PROGRAM DAG 1

10:00-16:35, 28 FEBRUARI 2023

Sal "Garden"

10:00-10:15	Inledning Socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M) Luul Jama, Existera
10:15-11:00	Hedersproblematik i Afghanistan, Irak, Iran och Syrien Ludvig Sundin, Migrationsanalysenheten Migrationsverket
11:10-12:00	Vad har hänt inom lagstiftningen på området? Kommissarie och processledare hedersrelaterad brottslighet Jenny Edin, Nationella operativa avdelningen UC Mitt, Polismyndigheten
12:00-13:00	Lunch
13:00-14:45	Hur har myndigheten arbetat vid misstanke om könsstympning? Senior åklagare Åsa Hiding, Åklagarmyndighetens Utvecklingscentrum Polisinspektör och verksamhetsutvecklare hedersrelaterad brottslighet Åsa Wallinder, Nationella operativa avdelningen UC Mitt, Polismyndigheten Rättsläkare Cecilia Besev Swing, Rättsmedicinska enheten i Stockholm
14:45-15:05	Fika
15:05-15:35	Ett utvidgat utreseförbud för barn Lars Sjöström, f.d. lagman och särskild utredare i utreseförbudslagstiftningen
15:40-16:05	Bortförda barn och vuxna - kartläggning av erfarenheter av hedersrelaterat våld och förtryck i utlandet Utredarna Sara Bäckström och Matilda Eriksson, Jämställdhetsmyndigheten
16:10-16:35	Myndighetsgemensam vägledning vid hedersrelaterad brottslighet - ett led i arbetet att förhindra och förebygga att barn lämnar landet för att giftas bort, könsstympas eller utsätts för olika former av hedersrelaterat tvång Sakkunnig Pernilla Martinsson, Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck
16:40	Dagen avrundas med mingelbuffé

PROGRAM DAG 2

08:30-15:30, 1 MARS 2023

08:30-12:00

Parallella spår för professionella inom:

Socialtjänsten - **Sal "Garden"**

Rättsväsendet - **Sal "Musikalen"**

Barn- och ungdomspsykiatri - **Sal "Duetten"**

Barn- och ungdomsmedicin, Rättsmedicinalverket - **Sal "Solot"**

Barnhussamordnare - **Sal "Operan"**

Förmiddagen kommer att bestå av interaktiva moment i respektive yrkesgrupp. Ett scenario kommer att presenteras för samtliga verksamheter och kommer därefter att diskuteras utifrån riktade frågeställningar och utmaningar. Under förmiddagen kan det också bli aktuellt med yrkesspecifika föreläsningar.

Medverkar vid de olika spåren gör representanter från:

Barnafriid, Socialstyrelsen, Utrikesdepartementet, Amelmottagningen, Polisen, Åklagarmyndigheten, Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck och Existera.

12:00-13:00

Lunch & återsamling i sal "Garden"

13:00-14:00

Sammanfattning av grupparbete

Redovisning från respektive spår

14:10-15:25

Genomgång av en brottsutredning gällande medhjälp till könsstympning

Kammaråklagare Virpi Alajarva vid Åklagarkammaren Skövde

Polisassistent Pernilla Binnberg, Civilutredare Maria Englund **och**

Polisassistent Maria Löfman, Brott i nära relation Skaraborg

15:25-15:30

Avslutning och take away fika

Program webinarium 2023-04-26

Webbinarium Våld i familjehederns namn

26 april 13:00-14:00

Professor Janine Janssen från Nederländerna berättar om den holländska polisens arbete med hedersrelaterad brottslighet och diskuterar frågor som:

Vad är våld i familjehederns namn?

Vad har den holländska polisen gjort för att stävja denna form av våld?

Vilka verktyg har polisen för att hantera våldet och hjälpa utsatta?

FRÅN AKADEMIN TILL PRAKTIKEN

- forskning om hedersrelaterat våld och förtryck samt
könsstymning av flickor och kvinnor.

Barnafrid - Linköpings universitet, Jämställdhetsmyndigheten och
Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum anordnar en konferens med
fokus på forskning om hedersrelaterat våld och förtryck samt
könsstymning av flickor och kvinnor. Syftet är att sprida pågående och
avslutad forskning från de senaste fem åren till relevanta målgrupper
som arbetar direkt med utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck och
könsstymning eller indirekt via utvecklingsarbete inom relevanta
områden.

DATUM OCH TID:	30 maj 08.30-16.00
PLATS:	Linköping Konferens och Kongress
ANMÄLAN:	Anmäl dig här (senast 12 maj 2023)
MÅLGRUPP:	Yrkesverksamma som arbetar direkt med de utsatta eller indirekt via utvecklingsarbete inom relevanta områden

MOT EN EVIDENSBASERAD PRAKTIK- FORSKNINGENS ROLL

Regeringen beskriver i nationella strategin för att förebygga mäns våld mot kvinnor vilket inkluderar satsningar gällande hedersrelaterat våld och förtryck, behovet av fördjupad forskning inom ett antal områden ([Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid, skr. 2016/2017:10](#)). Dels nämns behovet av uppföljning av insatser dels nämns behovet av ny forskning inom flera områden. Vidare beskrivs fyra målsättningar som centrala till strategin;

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
- Effektivare brottsbekämpning.
- Förbättrad kunskap och metodutveckling

Barnafrid, Jämställdhetsmyndigheten och Åklagarmyndigheten har identifierat ett behov av att öka kunskapen om pågående och avslutad forskning inom hedersrelaterat våld och förtryck samt könsstymning av flickor och kvinnor hos yrkesverksamma som direkt eller indirekt arbetar med utsatta. Mot bakgrund av detta anordnas nu en konferens med fokus på forskning.

Konferens leds av Narges Ravanbaksh från Amphi.

PROGRAM

08.30-09.00

Inledning

Invigning med Lena Ag, generaldirektör Jämställdhetsmyndigheten.

09.00-09.40

Inneslutning och mobilitet: faktorer som bidrar till att stärka respektive försvaga hedersnormer och hedersrelaterat våld och förtryck

Runa Baianstovu, lektor Örebro universitet

Det är en sak att veta vad hedersrelaterat våld och förtryck är och vad det innebär att vara utsatt, och en annan sak att förstå vad det är som bidrar till våldet och utsattheten, det vill säga våldets orsaker i djupare bemärkelse. Den kunskapen behöver vi utveckla för att samhället ska kunna förebygga hedersrelaterat våld och förtryck, men också för att de professioner som ska ge hjälp förstår enskilda individers särskilda utsatthet och vilken hjälp just de behöver för att med tiden kunna leva ett självständigt liv i frihet och trygghet. Föreläsningen ger inblick i en rad olika faktorer som stärker respektive försvagar hedersrelaterade våldsnormer och våldutsatthet i samspelet mellan individers bakgrund och levnadsvillkor i Sverige. Kunskap om detta ökar möjligheten att ge etiskt och socialt hållbart stöd som håller över tid.

09.40-10.00

Kaffe

10.00- 10.40

Komplexitet i rättslig reglering och hantering av hedersproblematik

Hanna Cinthio, doktorand Malmö universitet

Lagstiftningen kring hedersrelaterat våld och förtryck har under senare år skärpts på flera punkter genom bland annat reglering av barn- och tvångsäktenskap samt införandet av ett särskilt hedersbrott. Nu utreds förbud mot oskuldskontroller och frågan om kusinäktenskap är på agendan. Rättsväsendet förväntas möta komplexa fenomen och besvärliga ärenden utan att alltid kunna luta sig emot tydliga riktlinjer eller ges utrymme för fördjupad professionell reflektion, vilket visat sig vanskligt inte minst när företeelser som innehåller specifika kulturella aspekter ska tolkas och bedömas. Utifrån intervjuer med förövare, analys av lagtexter, förarbeten och domar samt exempel från komplexa ärenden i hederskontext kommer denna föreläsning att belysa utmaningar i den rättsliga hanteringen och dess efterspel.

10.40-10.45

Paus

10.45-11.25

Samhällets åtgärder vid misstänkt könsstympning i Sverige: en proportionalitetsanalys av myndigheters handläggning av misstänkta fall

Sara Johnsdotter, professor Malmö universitet

Den studie som presenteras bygger på analyser av förundersökningar och sociala utredningar i samband med misstänkt könsstympning. I materialet finns också intervjuer med främst poliser, men också åklagare, socialtjänst och särskilda företrädare. Studien pekar mot att professionella grupper som hanterar misstänkta fall agerar i enlighet med riktlinjer och har ett tydligt barnperspektiv. Ändå framgår en brist på proportionalitet när man ser på det empiriska materialet som helhet.

11.25-11.30

Paus

11.30-12.00

Diskussion och reflektion av förmiddagens föreläsningar.

Diskussionen leds av Amphi.

12.00-13.00

Lunch

13.00-13.40

Klitoris rekonstruktion - rekonstruktiv kirurgi efter kvinnlig könsstympning

Malin Jordal, universitetslektor Högskolan Gävle

Rekonstruktiv kirurgi av klitoris är möjligt i ett fåtal europeiska och afrikanska länder, dock finns ingen konsensus kring rekommendation av denna typ av rekonstruktiv kirurgi då evidens av nytta och risk ses som bristfällig. Presentationen bygger på kvalitativa intervjuer och handlar dels om könsstympade kvinnors motiv, förväntningar och erfarenheter av klitorisrekonstruktion och bygger på kvalitativa intervjuer med kvinnor som genomgått klitorisrekonstruktion i Sverige, dels vårdpersonals positionering kring rekonstruktiv kirurgi efter könsstympning.

13.40-13.45

Paus

13.45-14.25

Att samtala i grupp om könsstymning – erfarenheter av deltagande i kvinnojouren Existeras samtalsgrupp.

Cecilia Kjellgren, universitetslektor Linnéuniversitetet

Kvinnojouren Existera har sedan några år tillbaka en samtalsgrupp för kvinnor med fokus på könsstymning och kringliggande teman. Kvinnor som deltar har oftast sitt ursprung i olika afrikanska länder och har erfarenheter av könsstymning. Tjugo kvinnor, i åldrarna 30-70, som deltagit i kvinnojouren Existeras grupp intervjuades om sina erfarenheter av att delta i samtalsgruppen. I intervjuerna uttrycker deltagarna mycket positiva erfarenheter av samtalen och reflekterar om tystnaden som uppstod efter könsstymning i barndomen, om nya kunskaper de fått tillgång till och hur motstånd mot könsstymning tar sig uttryck.

14.25-15.00

Kaffe

15.00-15.45

Panelsamtal - från praktiken till akademien.

Panelsamtal med representanter för yrkesverksamma samtalar om hur bryggan mellan praktik och akademi kan överbryggas. Samtalet leds av Amphi.

15.45-16.00

Avslutning

Professor Laura Korhonen, centrumchef vid Barnafriid, Linköpings universitet avslutar dagen.

Program panelsamtal Almedalsveckan 2023

Program

- Arrangörer 2023
- Träffpunkter 2023
- Partiernas medverkan
- Utskriftsvänligt program
- Tips - sök i programmet +
- Tidigare års program +

Almedalsveckans officiella program

brottsutredning x **Sök**

Din sökning visar 1 evenemang **Filter (1)** **Rensa alla val**

< **Onsdag 28 juni 2023** >

12:00 - 12:45

Hur ska vi få till bättre brottsutredningar vid misstanke om könsstympning av flickor och kvinnor?

Ämne: Barn/ungdom
Arrangör: Barnafrid

Plats: Hamnplan, H209, "Barnrättstorget"

Karta Dela Exportera till kalender Skriv ut

Beskrivning av samhällsfrågan:
Socialstyrelsen uppskattade 2015 att omkring 38 000 kvinnor, varav 7000 flickor, riskerar att utsättas för könsstympning i Sverige. Trots detta och trots att könsstympning varit kriminaliserat sedan 1982 finns det idag endast tre fällande domar. Hur kommer det sig?

Utökad information om evenemanget:
Vad behöver göras för att fler brott ska utredas & leda till åtal/fällande dom? I slutet av september avslutas regeringsuppdraget som ett flertal myndigheter har fått i syfte att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor. I uppdraget har rättsväsendet kartlagt hur de har arbetat med brottsutredningar vid misstänkt könsstympning och identifierat vad som kan förbättras. Jämställdhetsmyndigheten har inom ramen för uppdraget identifierat legala hinder som kan försvåra utredningsarbetet och möjligheten att väcka åtal för brottet. Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck har i regeringsuppdraget varit ansvarig myndighet för genomförandet av informationsinsatser riktade mot flickor & kvinnor som kan ha blivit utsatta eller riskerar att utsättas för könsstympning, deras närstående, samt yrkesverksamma som möter gruppen. Under seminariet kommer deltagarna få ta del av några av resultaten från uppdragen med en avslutande diskussion om vad som behöver göras bättre

Medverkande:
Åsa Wallinder, Polisinspektör och verksamhetsutvecklare hedersrelaterad brottslighet, Polismyndigheten
Matilda Eriksson, Utredare, Jämställdhetsmyndigheten
Sandra Skoog, Utredare, Barnafrid
Mia Johansson, Moderator, Barnafrid

Evenemangsinformation:
Evenemangstyp: Debatt/panelsamtal
Event ID: 67719
Språk: Svenska
Förtäring: Nej

Arrangörsuppgifter:
Kontaktperson: Sofia, Barnafrid, sofia.lindgren@liu.se

Senast uppdaterad 14 juni 2023

Program

Arrangörer 2023

Träffpunkter 2023

Partiernas medverkan

Utskriftsvänligt program

Tips - sök i programmet +

Tidigare års program +

Almedalsveckans officiella program

utreseförbudet x

Sök

Din sökning visar 1 evenemang

Filter (1)

Rensa alla val

Torsdag 29 juni 2023

09:00 - 09:45

Erfarenheter av utreseförbudet - hur kan vi bli bättre på att förhindra att barn förs ut ur landet?

Ämne: Barn/ungdom

Arrangör: Barnafrid

Plats: Hamnplan, H209, "Barnrättstorget"

Karta Dela Exportera till kalender Skriv ut

Beskrivning av samhällsfrågan:

Den 1 juli 2020 trädde lagen i kraft om utreseförbud för att skydda barn mot att föras utomlands i syfte att ingå äktenskap eller könsstympas.

Lagstiftningen tillämpas dock inte i tillräcklig utsträckning och den har även fått kritik för att vara för snäv.

Utökad information om evenemanget:

Lagen ger socialnämnden möjlighet att ansöka om utreseförbud för barn hos förvaltningsrätten. Att bryta mot ett utreseförbud är ett brott. Ingen vårdnadshavare eller annan person har dock ännu dömts för brott. I mars 2021 startades en utredning om utvidgat utreseförbud dvs möjligheten att kunna besluta om utreseförbud även i andra situationer där barn riskerar att fara illa. I maj 2022 blev lagförslaget klart men något beslut har ännu inte kommit. Seminariet kommer ta avstamp i jämställdhetsmyndighetens rapport Bortförda barn, erfarenheter och utmaningar utifrån både ett socialtjänst- och rättsväsendeperspektiv. Seminariet kommer avslutas med en diskussion om hur vi kan bli bättre på att förhindra att barn förs ut ur landet.

Medverkande:

Mia Johansson, Utredare, Barnafrid

Matilda Eriksson, Utredare, Jämställdhetsmyndigheten

Sandra Skoog, Utredare, Barnafrid

Natalie Söderlind, Moderator, Barnafrid

Evenemangsinformation:

Evenemangstyp: Debatt/panelsamtal

Event ID: 67756

Språk: Svenska

Förtäring: Nej

Arrangörsuppgifter:

Kontaktperson: Sofia, Barnafrid, 0734486068, sofia.lindgren@liu.se

Hemsida: <http://liu.se/forskning/barnafrid>,

<http://barnafrid.se/kunskapsportal>

Senast uppdaterad 14 juni 2023

Event ended

Inspirationslunch om Förstärkningsteam Heder i polisregion Stockholm

Event by Barnafrid

Fri, Sep 15, 2023, 12:00 PM - 12:40 PM (your local time)

Online

Event link https://forms.office.com/pages/responsepage.aspx?id=7Bg_kSZ_X0yoFnhP6aWO3SXc672JmFVBIGQOnF60-s5UQVJIUDJGOUm0TEZNNthIU1pRQTFWODY1SCQIQCN0PWcu

 Sofia Lindgren (fd Bergström Malm) and 15 other attendees

Share

Manage

Details

Comments

Networking

Analytics

About

I polisregion Stockholm blir man uppringd av en kunnig kollega när man får ett ärende som gäller könsstämpning eller hedersförtryck. Förstärkningsteam Heder är en arbetsmetod som syftar till att knyta kompetensstöd till rätt ärenden i stället för att lägga ansvaret på enskilda handläggare. En inspirationslunch för dig som vill förstå mer om behovet av kollegialt stöd och relationen mellan utbildning och erfarenhet. Välkommen!

Föreläsare: Hilda Lundgren-Ramsten, polisinspektör och regional samordnare hedersrelaterad brottslighet [See less](#)

Program webinarium 2023-09-20

Webbinarium

Behandlingsmetoder för personer som utövar hedersrelaterat
våld och förtryck:

Familjearbete i en hederskontext

Hanne Martinek, Socialstyrelsen berättar om Socialstyrelsens uppdrag att utreda förutsättningarna för att utveckla behandlingsmetoder för personer som utövar våld med hedersmotiv. Hanne presenterar en översikt över forskningsläget och presenterar hur Sverige och övriga nordiska länder arbetar med behandlingsmetoder för personer som utövat våld med hedersmotiv och vilka erfarenheter det finns av familjearbete.

Föreläsningen avslutas med Socialstyrelsens bedömning kring lägesbilden.

20 september 14:00-15:30
Webbinalet är kostnadsfritt
Anmäl dig [här](#)

Detta webinarie
kommer att spelas in
och ligga tillgängligt på
Barnafriids hemsida.

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Bilaga 3, Regeringsbeslut

Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 Stockholm

Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 13

Riksdagen har för budgetåret 2022 beslutat om anslag och bemyndiganden (prop. 2021/22:1 utg.omr. 13, bet. 2021/22:AU1, rskr. 2021/22:106).

Regeringen beslutar att följande ska gälla under budgetåret 2022 för nedan angivna anslag.

FINANSIERING

4 Anslag

4.1 Tilldelade anslag/anslagsposter (belopp angivna i tkr)

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder (Ramanslag)

<i>Disponeras av Kammarkollegiet</i>		314 489
ap.12	Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut (ram)	314 489
<i>Disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län</i>		40 500
ap.4	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län (ram)	40 500
<i>Disponeras av Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor</i>		9 000
ap.11	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till MUCF (ram)	9 000

<i>Disponeras av Socialstyrelsen</i>		184 550
ap.8	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till SOS (ram)	184 550
<i>Disponeras av Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>		16 000
ap.1	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län (ram)	16 000
<i>Disponeras av Jämställdhetsmyndigheten</i>		75 500
ap.6	Jämställdhetsprojekt - del till Jämställdhetsmyndigheten (ram)	10 000
ap.2	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Jämställdhetsmyndigheten (ram)	65 500

Villkor för anslag 3:1

ap.1 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län

Arbetet ska fortsätta med att utveckla regionala resurscentrum för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet ska utvecklas mot bakgrund av de utvärderingar som gjorts av arbetet hittills samt samordnas av det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck som finns vid Länsstyrelsen i Östergötlands län. För detta ändamål avsätts högst 10 000 000 kronor till Länsstyrelsen i Östergötlands län att fördela.

Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck) får använda högst 4 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget (A2020/02649) om att samordna gemensamma myndighetsinsatser för att främja tillämpningen av bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde i kraft den 1 juli 2020. Den del av uppdraget (A2020/02649) som handlar om att sammanställa ett myndighetsgemensamt stöd för berörda professioner ska, med ändring av tidigare beslut, vara klart senast den 31 maj 2022 istället för som tidigare beslutat senast 31 december 2021.

Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck) får använda högst 2 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/01029 fortsätta arbetet att förebygga och bekämpa könsstämpning av flickor och kvinnor.

ap.2 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Jämställdhetsmyndigheten

Jämställdhetsmyndigheten får använda 3 000 000 kronor för att med utgångspunkt i regeringsbeslut A2019/01517 fortsätta arbetet med ökad upptäckt av våld m.m. Jämställdhetsmyndigheten får lämna högst 1 000 000 kronor i bidrag till Nationella Nätverket för Samordningsförbund (NNS). Uppdraget omfattar även Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket, se under ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut, i detta anslag. Regeringen avser att återkomma om uppdragets utformning och redovisning i samband med att Jämställdhetsmyndigheten (senast den 31 mars 2022) lämnar in redovisningen av genomfört uppdrag under 2019–2021.

Jämställdhetsmyndigheten har tilldelats 2 000 000 kronor för att i enlighet med regleringsbrevet för 2022 för myndigheten genomföra en fördjupad studie om delaktighet och deltagande i den lokala demokratin samt genomföra aktiviteter för kunskapsutbredning och erfarenhetsutbyte.

Jämställdhetsmyndigheten har tilldelats 3 000 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2022 för uppdraget om förutsättningar för jämställd rekrytering till välfärdsyrken.

Jämställdhetsmyndigheten har i regleringsbrevet för 2022 tilldelats 1 000 000 kronor för fortsatt uppdrag om Pekingplattformen inom ramen för Generation Equality.

Jämställdhetsmyndigheten har i myndighetens regleringsbrev för 2022 tilldelats 16 000 000 kronor för att fortsätta stärka arbetet mot sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel.

Jämställdhetsmyndigheten har i myndighetens regleringsbrev för 2022 tilldelats 2 000 000 kronor för att identifiera kunskapsluckor och kartlägga utbildningsbehov om mäns våld mot kvinnor.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 1 000 000 kronor för att ta fram en rapport beträffande relevanta jämställdhetsområden inför Sveriges ordförandeskap i EU 2023. Rapportens resultat ska spridas och kommuniceras såväl nationellt som internationellt.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 5 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2020/02655 och A2020/02621 fortsätta erbjuda utbildningsinsatser och kunskapsstöd till universitet och högskolor i frågor som rör mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen beräknar tilldela Jämställdhetsmyndigheten 5 000 000 kronor för uppdragets genomförande under 2023.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 10 000 000 kronor för att fortsätta stödja våldsförebyggande insatser riktade till unga i partnerrelationer, med utgångspunkt i uppdraget i regleringsbrevet för 2021 för Jämställdhetsmyndigheten (A2021/01443 och A2021/01397). I uppdraget ingår att fördela medel till civilsamhällesaktörer som bedriver relevantt arbete på området. Jämställdhetsmyndigheten ska redovisa uppdraget i årsredovisningen för 2022.

Jämställdhetsmyndigheten har i myndighetens regleringsbrev för 2022 tilldelats 4 000 000 kronor för att fortsätta utveckla och tillämpa JiM+.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 3 500 000 kronor för att med utgångspunkt i tidigare givet uppdrag (A2021/00971) fortsätta höja kunskapen om våldutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter, med fokus på kvinnor och barn. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 31 mars 2023.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 5 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2020/02041 fortsätta stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 4 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/01029 fortsätta arbetet att förebygga och bekämpa könsstämpning av flickor och kvinnor.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 3 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/02085 genomföra en fördjupad uppföljning av delmålet om att stoppa mäns våld mot kvinnor.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 1 500 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/02051 kartlägga och sprida kunskap om erfarenheter av hedersförtryck samt annat våld och förtryck kopplat till utlandsvistelse.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 1 500 000 kronor för att bistå Socialstyrelsen i spridning och utveckling av kompetensstöd för arbete mot våld i nära relationer m.m. (S2020/01591).

ap.4 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län får använda högst 2 000 000 kronor för att fortsätta att arbeta enligt regeringsbeslut (A2021/01299). Uppdraget handlar om att länsstyrelserna ska kartlägga kommuners insatser för att hjälpa våldutsatta personer med eller utan barn att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende eller annat tillfälligt boende.

Länsstyrelsen i Örebro län får använda högst 3 000 000 kronor för bidrag till kommunernas arbete mot prostitution och människohandel och ansvara för att fördela anslaget till länsstyrelserna.

Länsstyrelsen i Örebro län får använda högst 12 000 000 kronor för att fördela till länsstyrelsernas bidrag till kommuner, regioner och civilsamhället i syfte att främja samverkan och utvecklingsarbete i länet inom området mäns våld mot kvinnor.

Länsstyrelsen i Örebro län får använda 7 000 000 kronor för att fortsätta arbeta i enlighet med regeringsbeslut (A2021/01538). Uppdraget handlar om att ta fram information och vägledning i det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer.

Länsstyrelsen i Örebro län får använda 15 000 000 kronor för att fördela anslaget till länsstyrelsernas arbete med jämställdhetsintegrering i enlighet med länsstrategierna mm.

Länsstyrelsen i Örebro län får använda 1 500 000 kronor för att fördela till länsstyrelsernas kris- och beredskapsarbete i syfte att integrera MR- och jämställdhetsperspektiv.

ap.6 Jämställdhetsprojekt - del till Jämställdhetsmyndigheten

Jämställdhetsmyndigheten får använda 10 000 000 kronor för finansiering av bidrag till jämställdhetsprojekt enligt förordningen (2006:390) om statsbidrag till jämställdhetsprojekt. Återbetalade bidragsmedel disponeras av Jämställdhetsmyndigheten för nya åtaganden.

ap.8 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till SOS

Socialstyrelsen får använda 33 300 000 kronor under 2022 för att fördela medel till organisationer inom det sociala området som arbetar med att motverka våld mot kvinnor enligt förordningen (2011:1062) om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området m.m.

Socialstyrelsen ska i redovisningen av uppdraget redovisa i vilken utsträckning medel främjat arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Socialstyrelsen får använda 100 000 000 kronor under 2022 för att fördela medel enligt förordningen (2015:454) om statsbidrag till kvinno- och tjejjourer. Av medlen får högst 1 500 000 kronor användas för administrativa kostnader.

Socialstyrelsen har i myndighetens regleringsbrev för 2022 tilldelats 4 000 000 kronor för att under 2022 fortsätta att stödja organisationer som arbetar för att utveckla brottsofferverksamhet riktad till hbtqi-personer som utsatts för våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.

Socialstyrelsen får använda 21 000 000 kronor för att under 2022 fortsätta fördela utvecklingsmedel, varav högst 15 500 000 kronor får fördelas till kommuner och högst 5 500 kronor får fördelas till regioner för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot våld i nära

relationer, hedersrelaterat våld och förtryck m.m. i enlighet med (S2020/01591) från den 18 mars 2021. Socialstyrelsen får använda ytterligare högst 13 000 000 kronor för att under 2022 fördela utvecklingsmedel som bidrag till ideella föreningar och stiftelser som vill utveckla sitt arbete mot våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Av medlen får högst 1 500 000 kronor användas för Socialstyrelsens administrativa kostnader för uppdraget.

Socialstyrelsen får använda 2 000 000 kronor för att fortsätta arbetet enligt regeringsbeslut från den 15 juli 2021 (A2021/01538). Uppdraget handlar om att ta fram information och vägledning i det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer.

Socialstyrelsen får använda 750 000 kronor för att fortsätta arbeta i enlighet med regeringsbeslut från den 3 november 2021 (A2021/02083). Uppdraget handlar om samordning och kunskapsutveckling avseende återfallsförebyggande arbete med personer som utsätter närstående för våld.

Socialstyrelsen får använda 4 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/01029 fortsätta arbetet att förebygga och bekämpa könsstypning av flickor och kvinnor.

Socialstyrelsen har tilldelats 6 500 000 kronor för att fortsatt lämna bidrag till Länsstyrelsen i Stockholms län för verksamheten med en nationell telefonlinje för dom som vill få hjälp att förändra ett kontrollerande eller våldsamt beteende.

ap.11 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till MUCF

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får använda 4 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget från regleringsbrevet för 2021 om att genomföra informationsinsatser rörande bland annat hedersrelaterat våld och förtryck, riktade till yrkesverksamma och andra vuxna som möter unga nyanlända och unga asylsökande i sitt arbete eller inom ideella engagemang.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får använda 5 000 000 kronor för att med utgångspunkt i uppdraget (A2021/01300) sprida kunskapsunderlaget med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck och våldsförebyggande arbete till fritidsledare och andra yrkesverksamma som arbetar med ungas fritid.

.

ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut

Kammarkollegiet ska utbetala medel från anslagsposten till nedan angivna myndigheter och organisationer. Medlen ska betalas ut till icke räntebärande konton inom statsverkets checkräkning, det s.k. SCR-flödet, hos myndigheterna. Om inte annat anges ska detta förfarande gälla för rekvisering, redovisning och återbetalning av medel: Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet. Rekvisition ska lämnas senast den 1 december 2022. Medel som inte har förbrukats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2023. En ekonomisk redovisning ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2023. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till regleringsbrev för 2022 avseende anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering, anslagsposten 12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.

Statistiska centralbyrån (SCB) har tilldelats 310 000 kronor för att genomföra en kvantitativ uppföljning av arbetet för jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet. Uppföljningen ska göras i enlighet med regerings- och regeringskanslibesluten om jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet 2021–2025 (A2021/01442 respektive A2021/01549).

Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket får använda 2 000 000 kronor vardera för att i enlighet med regeringsbeslut från den 29 augusti 2019 (A2019/01517) fortsätta arbetet med förbättrad upptäckt av våld m.m. I frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck ska det Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen Östergötland involveras i det fortsatta arbetet. Uppdraget omfattar även Jämställdhetsmyndigheten i, se under ap.2 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Jämställdhetsmyndigheten, i detta anslag. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut*.

Migrationsverket, Rättsmedicinalverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Myndigheten för stöd till trossamfund får använda 1 500 000 kronor vardera för att i enlighet med regeringsbeslut (A2021/01029) fortsätta arbetet att förebygga och bekämpa könsstypning av flickor och kvinnor. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut*.

Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum) får använda 2 500 000 kronor för att genomföra kompetenshöjande insatser om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer så som barnnäktenskap, tvångsäktenskap och

könsstympning för landets barnhusverksamheter. Inom ramen för uppdraget ska Linköpings universitet även samla in och sprida erfarenheter från barnhusverksamheternas utredningsarbete av hedersrelaterad brottslighet. Arbetet ska ske i samverkan med Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck som finns vid Länsstyrelsen i Östergötlands län och med beaktande av det myndighetsgemensamma uppdraget att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor (A2021/01029). I uppdraget ska synpunkter inhämtas från Jämställdhetsmyndigheten, Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Rättsmedicinalverket. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2023 till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet). Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut*.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd får använda 2 500 000 kronor för att fortsätta främja utvecklingen av våldsförebyggande arbete genom stöd till föräldrar inriktat på familjer i en hederskontext (A2021/02053). Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut*

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har tilldelats 3 000 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2022 för att kartlägga hur mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer inkluderas i utbildningar.

Myndigheten för Vård- och omsorgsanalys har tilldelats 2 000 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2022 för att genomföra en studie med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck.

Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK) får under 2022 använda 3 400 000 kronor för att fortsätta uppdraget om nationellt telefonstöd till våldsutsatta i enlighet med regeringsbeslut A2021/02054. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut*.

Linnéuniversitetet har tilldelats 700 000 kronor för att i enlighet med myndighetens regleringsbrev för 2022 identifiera, utveckla och genomföra kompetens- och kapacitetsutvecklande insatser riktade till journalister och redaktioner för att förebygga och hantera utsatthet för hot och hat. Uppdraget ska fokusera på att stärka redaktioners kunskap om skillnader i de former av hot och hat som riktas mot kvinnliga respektive manliga journalister och att särskilt stärka redaktioners förmåga att hantera angrepp och ofredanden av sexuell karaktär.

Statens institutionsstyrelse har tilldelats 3 000 000 kronor för i enlighet med myndighetens regleringsbrev för 2022 fortsätta uppdraget från regleringsbrevet för 2021 om att utveckla kompetensen inom myndigheten om hedersrelaterat våld och förtryck samt det våldsförebyggande arbetet bland pojkar, unga män och ungas partnerrelationer inklusive kunskap om destruktiva maskulinitetsnormer, där förebyggande och återfallsförebyggande insatser är en central del.

Brottsoffermyndigheten får använda 3 100 000 kronor, Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum) får använda 1 500 000 kronor, Polismyndigheten får använda 1 000 000 kronor, Socialstyrelsen får använda 1 500 000 kronor och Åklagarmyndigheten får använda 1 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget (A2020/02649) om att genomföra gemensamma insatser för att främja tillämpningen av bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde i kraft den 1 juli 2020. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Statistiska centralbyrån får använda 1 200 000 kronor för att enligt regeringsbeslut från den 24 mars 2021 (A2019/01121) och den 17 juni 2021 (A2021/01399) slutföra studien av tidsanvändning bland kvinnor och män (TID). Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Ekonomistyrningsverket har tilldelats 1 500 000 kronor för att följa upp efterlevnaden av förordning om årsredovisning och budgetunderlag ur ett jämställdhetsperspektiv. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Inspektionen för vård och omsorg får använda 10 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget (A2021/01714) om förstärkt och utvecklad tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Myndigheten för delaktighet får använda 3 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget (A2021/02052) att inventera relevanta aktörers kunskap om våldsutsatthet bland personer med funktionsnedsättning och föreslå åtgärder. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Brottsförebyggande rådet har tilldelats 2 000 000 kronor för uppdraget att följa upp brottet grov fridskränkning i enlighet med myndighetens regleringsbrev för 2022. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12*

Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.

Brottsförebyggande rådet får använda 1 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget (Ju2021/03614) om att ta fram ett fördjupat stöd kring kartläggning om våld i nära relationer. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12*

Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.

Sametinget får använda 1 800 000 kronor för att fortsätta uppdraget (Ku2021/02210) om att arbeta med främjande åtgärder för jämställdhet i det samiska samhället och att förebygga och bekämpa mäns våld mot samiska kvinnor och flickor. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken **ap.12**

Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.

4.3 Finansiella villkor

4.3.1 Finansiella villkor för anslag/anslagsposter

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Anslag/ap	Anslagskredit	Anslagsbehållning som disponeras 2022	Indrag av anslagsbelopp
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder			
ap.1	0	Inget	0
ap.2	0	Inget	0
ap.4	0	Inget	0
ap.6	0	Inget	0
ap.8	0	Inget	0
ap.11	0	Inget	0
ap.12	0	Inget	0

Belopp angivna i tkr

Anslagssparandet provas efter eventuell omfördelning av anslagssparande

Tabellen inkluderar anslagssparande och anslagskredit som i förekommande fall disponeras enligt 7 och 8 §§ anslagsförordningen (2011:223)

4.3.5 Beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Anslag/ap	2022	2023	2024	2025 -	
	Bemyndigande	Infriade åtaganden	Infriade åtaganden	Infriade åtaganden	Slutår
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder					
ap.8	150 000	150 000			2023

Belopp angivna i tkr

På regeringens vägnar

Eva Nordmark

Astrid Hofslagare

Kopia till

Statsrådsberedningen, internrevisionen
Finansdepartementet/BA/OFA/SFÖ/K/ESA
Justitiedepartementet/KRIM
Socialdepartementet/FS/SOF/SF
Arbetsmarknadsdepartementet/SV
Utbildningsdepartementet/UH/F
Kulturdepartementet/CSM
Förvaltningsavdelningen/RK Ekonomi
Riksdagen/Arbetsmarknadsutskottet
Arbetsförmedlingen
Barnombudsmannen
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Försäkringskassan
Inspektionen för vård och omsorg
Jämställdhetsmyndigheten
Linköpings universitet (Barnafrid - Nationellt kunskapscentrum)
Linnéuniversitetet
länsstyrelserna
Migrationsverket
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Myndigheten för stöd till trossamfund
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Polismyndigheten
Riksgäldskontoret
Rättsmedicinalverket
Sametinget
Socialstyrelsen
Statens institutionsstyrelse
Statistiska centralbyrån
Universitetskanslersämbetet
Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK)
Åklagarmyndigheten
Sveriges Kommuner och Regioner

Arbetsmarknadsdepartementet

Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 Stockholm**Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 13**

---

1 bilaga

Riksdagen har för budgetåret 2023 beslutat om anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden (prop. 2022/23:1 utg.omr. 13, bet. 2022/23AU1, rskr. 2022/23:89).

Regeringen beslutar att följande ska gälla under budgetåret 2023 för nedan angivna anslag.

FINANSIERING**4 Anslag****4.1 Tilldelade anslag/anslagsposter (belopp angivna i tkr)***Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering***3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder (Ramanslag)**

<i>Disponeras av Kammarkollegiet</i>		242 439
ap.12	Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut (ram)	242 439
<i>Disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län</i>		35 000
ap.4	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län (ram)	35 000
<i>Disponeras av Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor</i>		12 500

ap.11	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till MUCF (ram)	12 500
<i>Disponeras av Socialstyrelsen</i>		272 500
ap.8	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till SOS (ram)	272 500
<i>Disponeras av Länsstyrelsen i Stockholms län</i>		600
ap.3	Särsk jämställdåtg - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	600
<i>Disponeras av Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>		18 000
ap.1	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län (ram)	18 000
<i>Disponeras av Jämställdhetsmyndigheten</i>		124 000
ap.2	Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Jämställdhetsmyndigheten (ram)	114 000
ap.6	Jämställdhetsprojekt - del till Jämställdhetsmyndigheten (ram)	10 000

Villkor för anslag 3:1

ap.1 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län
Länsstyrelsen i Östergötlands län ska i enlighet med regleringsbrevet för länsstyrelserna för 2023 erbjuda länsstyrelserna stöd i utvecklingen av regionala resurscentra för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. För detta ändamål avsätts under 2023 högst 15 000 000 kronor till Länsstyrelsen i Östergötlands län att fördela. Regeringen beräknar 15 000 000 kronor för uppdragets genomförande under 2024, 2025 respektive 2026.

Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetenscentrumet mot hedersrelaterat våld och förtryck) får använda högst 1 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget (A2020/02649) om att samordna gemensamma myndighetsinsatser för att främja tillämpningen av bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde i kraft den 1 juli 2020.

Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetenscentrumet mot hedersrelaterat våld och förtryck) får använda högst 2 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/01029 fortsätta arbetet att förebygga och bekämpa könsstämpning av flickor och kvinnor.

ap.2 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Jämställdhetsmyndigheten

Jämställdhetsmyndigheten får använda 3 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2022/00842 fortsätta arbetet med ökad upptäckt av våld m.m. Jämställdhetsmyndigheten får lämna högst 1 000 000 kronor i bidrag till Nationella Nätverket för Samordningsförbund. Uppdraget omfattar även Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket, se under ap.8 och ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut, i detta anslag.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 1 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2020/01054 fortsätta kartläggningen hur uppgifter om våld eller andra övergrepp beaktas i mål om vårdnad, boende eller umgänge.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 2 000 000 kronor för att i enlighet med uppdraget från myndighetens regleringsbrev för 2022 fortsätta genomföra en fördjupad studie om delaktighet och deltagande i den lokala demokratin samt genomföra aktiviteter för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 20 500 000 kronor för att i enlighet med uppdraget från myndighetens regleringsbrev för 2022 fortsätta stärka arbetet mot sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 2 000 000 kronor för att i enlighet med uppdraget från myndighetens regleringsbrev för 2022 fortsätta identifiera kunskapsluckor och kartlägga utbildningsbehov om mäns våld mot kvinnor.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 5 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2020/02655 och A2020/02621 fortsätta erbjuda utbildningsinsatser och kunskapsstöd till universitet och högskolor i frågor som rör mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 4 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/01029 fortsätta arbetet att förebygga och bekämpa könsstämpning av flickor och kvinnor.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 1 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/02051 fortsätta kartlägga och sprida kunskap om erfarenheter av hedersförtryck samt annat våld och förtryck kopplat till utlandsvistelse.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 1 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2022/00389 fortsätta höja kunskapen om hur våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck påverkar arbetslivet.

Jämställdhetsmyndigheten får använda 10 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2022/00840 fortsätta arbetet att översätta och anpassa evidensbaserade våldsförebyggande program.

Jämställdhetsmyndigheten har i myndighetens regleringsbrev för 2023 tilldelats 500 000 kronor för fortsatt uppdrag kopplat till ordförandeskapet i Europeiska unionens råd.

Jämställdhetsmyndigheten har i myndighetens regleringsbrev för 2023 tilldelats 2 000 000 kronor för att fortsätta stödja våldsförebyggande insatser riktade till unga i partnerrelationer.

Jämställdhetsmyndigheten har i myndighetens regleringsbrev för 2023 tilldelats 15 000 000 för att fortsätta stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter.

Jämställdhetsmyndigheten har tilldelats 2 500 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2023 för den fördjupade uppföljningen av det jämställdhetspolitiska delmålet Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Jämställdhetsmyndigheten har tilldelats 1 000 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2023 för att ge stöd till socialnämnderna med anledning av ny lagstiftning om betänketid för offer för människohandel.

Jämställdhetsmyndigheten har tilldelats 2 000 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2023 för att kartlägga kunskap om våldsutsatthet bland äldre personer.

Jämställdhetsmyndigheten har tilldelats 41 500 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2023 för uppdraget att fördela bidrag enligt förordning (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete.

ap.3 Särsk jämsälldätg - del till Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Stockholms län får i enlighet med regleringsbrevet för länsstyrelserna för 2023 använda 600 000 kronor för att överföra kunskap och rutiner till Socialstyrelsen avseende verksamheten med en telefonlinje för dem som vill få hjälp att förändra ett kontrollerande eller våldsamt beteende.

ap.4 Särskilda jämsälldhetsätgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län får i enlighet med länsstyrelsernas regleringsbrev för 2023 använda högst 20 000 000 kronor för att erbjuda stöd för utvecklingsarbete och samarbete mellan myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhälle för arbete mot mäns våld mot

kvinnor, inklusive kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel. Uppdraget ska redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.

Länsstyrelsen i Örebro län får använda 15 000 000 kronor för att fördela anslaget till länsstyrelsernas arbete med jämställdhetsintegrering i enlighet med länsstyrelsernas regleringsbrev för 2023.

ap.6 Jämställdhetsprojekt - del till Jämställdhetsmyndigheten

Jämställdhetsmyndigheten får använda 10 000 000 kronor för finansiering av bidrag till jämställdhetsprojekt enligt förordningen (2006:390) om statsbidrag till jämställdhetsprojekt. Återbetalade bidragsmedel disponeras av Jämställdhetsmyndigheten för nya åtaganden.

ap.8 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till SOS

Socialstyrelsen får använda 50 000 000 kronor under 2023 för att fördela medel enligt förordning (2022:257) om statsbidrag till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet. Socialstyrelsen får använda 100 000 000 kronor under 2023 för att fördela medel enligt förordningen (2015:454) om statsbidrag till kvinno- och tjejjourer. Av medlen får högst 3 000 000 kronor användas för administrativa kostnader.

Socialstyrelsen får använda 2 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/01029 fortsätta arbetet att förebygga och bekämpa könsstämpning av flickor och kvinnor.

Socialstyrelsen får använda 50 000 000 kronor under 2023 för att fördela medel enligt förordningen (2022:291) om tillfälligt statsbidrag till ideella organisationer för kvalitetshöjande åtgärder på skyddade boenden. Av medlen får högst 1 500 000 kronor användas för administrativa kostnader.

Socialstyrelsen får använda 25 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut (A2022/01028) fortsätta stödja genomförandet inom vård och omsorg av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Socialstyrelsen får använda 30 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut (A2022/00528 och A2022/01029) fortsätta att stärka kommunernas arbete med att stödja våldsutsatta att ordna stadigvarande boende. Av medlen får myndigheten använda 2 500 000 kronor för myndighetens arbete med uppdraget.

Socialstyrelsen får använda 1 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2022/00842 fortsätta arbetet med förbättrad upptäckt av våld m.m. Uppdraget omfattar även Jämställdhetsmyndigheten, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket, se under ap.2 och ap.12 i detta anslag.

Socialstyrelsen får använda 1 500 000 kronor för att fortsätta uppdraget (A2020/02649) om att genomföra gemensamma insatser för att främja tillämpningen av bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde i kraft den 1 juli 2020.

Socialstyrelsen har tilldelats 12 000 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2023 för att utveckla en nationell samordning och kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete för våldsutövare.

Socialstyrelsen har tilldelats 1 000 000 kronor i myndighetens regleringsbrev för 2023 för att tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten ge stöd till socialnämnderna med anledning av ny lagstiftning om betänketid för offer för människohandel.

ap.11 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till MUCF

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har tilldelats 6 000 000 kronor i regleringsbrevet för 2023 för att genomföra informationsinsatser rörande bland annat hedersrelaterat våld och förtryck, riktade till yrkesverksamma och andra vuxna som möter unga nyanlända och unga asylsökande i sitt arbete eller inom ideella engagemang

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får använda 5 000 000 kronor för att med utgångspunkt i uppdraget (A2021/01300) och under hela år 2023 sprida kunskapsunderlaget med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck och våldsförebyggande arbete till fritidsledare och andra yrkesverksamma som arbetar med ungas fritid.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får använda 1 500 000 kronor för att fortsätta uppdraget som gavs i myndighetens regleringsbrev för 2022 om hbtqi-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive utsatthet för s.k. omvändelseförsök.

ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut

Kammarkollegiet ska utbetala medel från anslagsposten till nedan angivna myndigheter och organisationer. Medlen ska betalas ut till icke räntebärande konton inom statsverkets checkräkning, det s.k. SCR-flödet, hos myndigheterna. Om inte annat anges ska detta förfarande gälla för rekvisering, redovisning och återbetalning av medel: Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet. Rekvisition ska lämnas senast den 1 december 2023. Medel som inte har

förbrukats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2024. En ekonomisk redovisning ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2024. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till regleringsbrev för 2023 avseende anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrars etablering, anslagsposten 12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.

Statens servicecenter får använda 200 000 kronor för att arbeta med uppdrag i myndighetens regleringsbrev för 2023 om att säkerställa att skyddade personuppgifter inte röjs. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Arbetsförmedlingen får använda 1 000 000 kronor för att arbeta med uppdraget i myndighetens regleringsbrev för 2023 om att säkerställa att skyddade personuppgifter inte röjs. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Statens skolverk får använda 2 000 000 kronor för uppdraget om stärkt systematiskt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck (återges i myndighetens regleringsbrev för 2022). Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering får använda 2 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut (A2022/01028) fortsätta stödja genomförandet inom vård och omsorg av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Statistiska centralbyrån (SCB) har tilldelats 310 000 kronor för att genomföra en kvantitativ uppföljning av arbetet för jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet. Uppföljningen ska göras i enlighet med regerings- och regeringskanslibesluten om jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet 2021–2025 (A2021/01442 respektive A2021/01549).

Statistiska centralbyrån (SCB) får använda 250 000 kronor för att digitalisera den handledning som nämns i SCB:s uppdrag om handledning och förstudie om könsuppdelad statistik (A2022/00094). Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket får använda 2 000 000 kronor vardera för att i enlighet med regeringsbeslut A2022/00842 fortsätta arbetet med förbättrad upptäckt av våld m.m. Uppdraget omfattar även Jämställdhetsmyndigheten och Socialstyrelsen, se under ap.2 och ap.8 i detta anslag. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Migrationsverket, Rättsmedicinalverket, Polismyndigheten och Myndigheten för stöd till trossamfund får använda 1 500 000 kronor vardera och Åklagarmyndigheten får använda 1 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut (A2021/01029) fortsätta arbetet att förebygga och bekämpa könsstypning av flickor och kvinnor. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Linköpings universitet (Barnafriid – Nationellt kunskapscentrum) får använda 2 500 000 kronor för att fortsätta genomföra kompetenshöjande insatser om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer så som barnnäkenskap, tvångsäktenskap och könsstypning för landets barnhusverksamheter. Arbetet ska ske i samverkan med Nationella kompetenscentrumet mot hedersrelaterat våld och förtryck som finns vid Länsstyrelsen i Östergötlands län och med beaktande av det myndighetsgemensamma uppdraget att förebygga och bekämpa könsstypning av flickor och kvinnor (A2021/01029). I uppdraget ska synpunkter inhämtas från Jämställdhetsmyndigheten, Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Rättsmedicinalverket. Uppdraget ska redovisas senast den 28 september 2023 till regeringen Arbetsmarknadsdepartementet). Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd får använda 10 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut A2021/02053 fortsätta främja utvecklingen av våldsförebyggande arbete genom stöd till föräldrar inriktat på familjer i en hederskontext. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK) får använda 5 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget om nationellt telefonstöd till våldsutsatta i enlighet med regeringsbeslut A2021/02054. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Linnéuniversitetet har i myndighetens regleringsbrev för 2023 tilldelats 1 200 000 kronor för att fortsätta identifiera, utveckla och genomföra kompetens- och kapacitetsutvecklande insatser riktade till journalister och redaktioner för att förebygga och hantera utsatthet för hot och hat. Uppdraget ska fokusera på att stärka redaktioners kunskap om skillnader i de former av hot och hat som riktas mot kvinnliga respektive manliga journalister och att särskilt stärka redaktioners förmåga att hantera angrepp och ofredanden av sexuell karaktär.

Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum) får använda 1 500 000 kronor och Åklagarmyndigheten får använda 500 000 kronor för att fortsätta uppdraget (A2020/02649) om att genomföra gemensamma insatser för att främja tillämpningen av bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde i kraft den 1 juli 2020. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Ekonomistyrningsverket får använda 1 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget som gavs i myndighetens regleringsbrev för 2022 om att följa upp efterlevnaden av förordning om årsredovisning och budgetunderlag ur ett jämställdhetsperspektiv. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Inspektionen för vård och omsorg får använda 10 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget (A2021/01714) om förstärkt och utvecklad tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Brottsförebyggande rådet får använda 1 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget om att följa upp brottet grov fridskränkning, som gavs i myndighetens regleringsbrev för 2022. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys får använda 2 000 000 kronor för att fortsätta uppdraget om att genomföra en studie med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck, som gavs i myndighetens regleringsbrev för 2022. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken *ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.*

Sametinget får använda 1 800 000 kronor för att fortsätta uppdraget (Ku2021/02210) om att arbeta med främjande åtgärder för jämställdhet i det samiska samhället och att förebygga och bekämpa mäns våld mot samiska kvinnor och flickor. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken **ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.**

Statistiska centralbyrån (SCB) har i myndighetens regleringsbrev för 2023 tilldelats 500 000 kronor för att ta fram förslag på vilken statistik som kan användas, och vilka analyser som kan göras, för att beskriva ekonomisk jämställdhet bland kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Brottsförebyggande rådet får använda 950 000 kronor för att enligt uppdraget (Ju2022/01128) genomföra Politikernas trygghetsundersökning för valåret 2022. Regeringens arbete för att motverka hot och hat är en del av arbetet inom det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande för kvinnor och män. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken **ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.**

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har beviljats 1 500 000 kronor för att enligt regeringsbeslut Ku2022/00065 stödja och utveckla kommuners och regioners systematiska arbete för att förebygga och hantera hot och hat mot förtroendevalda. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken **ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut samt i bilaga Villkor för bidrag.**

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd får använda 600 000 kronor för att fortsätta bistå Jämställdhetsmyndigheten i uppdraget (A2022/00840) om att översätta, anpassa och utvärdera två evidensbaserade våldsförebyggande program. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken **ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.**

Myndigheten för delaktighet har tilldelats 300 000 kronor för att i enlighet med myndighetens regleringsbrev för 2023 kartlägga och identifiera på vilket sätt andra myndigheter behöver stöd i att inkludera ett funktionshinderperspektiv i arbetet med den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Medlingsinstitutet får använda 1 200 000 kronor för att fortsätta uppdraget att göra jämställdhetsanalyser av löneinkomster och andra inkomster i enlighet med regeringsbeslut A2022/00945. Villkor för rekvisition, återbetalning och redovisning framgår längst upp under rubriken **ap.12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.**

4.3 Finansiella villkor

4.3.1 Finansiella villkor för anslag/anslagsposter

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Anslag/ap	Anslagskredit	Anslagsbehållning som disponeras 2023	Indrag av anslagsbelopp
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder			
ap.1	0	Inget	0
ap.2	0	Inget	0
ap.3	0	Inget	0
ap.4	0	Inget	0
ap.6	0	Inget	0
ap.8	0	Inget	0
ap.11	0	Inget	0
ap.12	0	Inget	0

Belopp angivna i tkr

Anslagssparandet prövas efter eventuell omfördelning av anslagssparande

Tabellen inkluderar anslagssparande och anslagskredit som i förekommande fall disponeras enligt 7 och 8 §§ anslagsförordningen (2011:223)

4.3.5 Beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Anslag/ap	2023	2024	2025	2026 -	
	Bemyndigande	Infriade åtaganden	Infriade åtaganden	Infriade åtaganden	Slutår
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder					
ap.2	40 000	40 000			2024

Belopp angivna i tkr

På regeringens vägnar

Paulina Brandberg

Astrid Hofslagare

Kopia till

Statsrådsberedningen, internrevisionen
Finansdepartementet/BA
Riksdagen/Arbetsmarknadsutskottet
Arbetsförmedlingen
Brottsförebyggande rådet
Ekonomistyrningsverket
Försäkringskassan
Inspektionen för vård och omsorg
Jämställdhetsmyndigheten
Linköpings universitet (Barnafrid - Nationellt kunskapscentrum)
Linnéuniversitetet
länsstyrelserna
Medlingsinstitutet
Migrationsverket
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Myndigheten för stöd till trossamfund
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Polismyndigheten
Riksgäldskontoret
Rättsmedicinalverket
Sametinget
Socialstyrelsen
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Statens servicecenter
Statens skolverk
Statistiska centralbyrån
Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK)
Åklagarmyndigheten
Sveriges Kommuner och Regioner

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This is essential for ensuring the integrity of the financial statements and for providing a clear audit trail. The second part of the document outlines the various methods used to collect and analyze data, including interviews, surveys, and focus groups. The third part of the document presents the results of the study, which show that there is a significant correlation between the use of accurate records and the reliability of the financial statements. The fourth part of the document discusses the implications of these findings for practice and for future research.